

דברי הכנסת

כנס מיוחד

הישיבה המאה-ועשרים-ושש של הכנסת השלוש-עשרה
יום שלישי, ל' באב התשנ"ג (17 באוגוסט 1993)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

תוכן העניינים

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

תוכנית הוויתורים של הממשלה וההידרדרות במצב הביטחון האישי

מסע הדילוגים של שר החוץ האמריקני וורן כריסטופר באזור וההשלכות על המשא-ומתן

ההתקדמות במשא-ומתן עקב ביקורו של מזכיר המדינה האמריקני כריסטופר

הניסיונות לחבל במשא-ומתן על-ידי הארגונים הקיצוניים ה"חמאס"

ו"הג'יהאד האסלאמי" על-ידי הגברת פעולות הטרור

אין עם מי לדבר – המשבר במשלחת הפלשתינית

הצורך לנהל משא-ומתן עם אש"ף

סירובו של משרד השיכון להוציא למכירה כ-4,000 יחידות דיור ביש"ע

שבניית נסתיימה

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

קבורתו של חייל צה"ל לב פייסחוב, זיכרוננו לברכה, ליד הגדר

הצעת חוק הדרוזים והצ'רקסים (הוראת שעה להבטחת שוויון זכויות),

התשנ"ג–1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 94), התשנ"ג–1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק גביית חובות (ביצוע צווי מאסר) (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג–1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ג–1993

(קריאה ראשונה)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה)

התשנ"ג–1993

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג–1993

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקף של תקנות שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך),

התשנ"ג–1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג–1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

כנס א'

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח מושב מיוחד של הכנסת בפגרה, א' דראש חודש אלול התשנ"ג, 17 באוגוסט 1993.

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 94), התשנ"ג–1993, שהחזירה ועדת הכספים לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ג–1993; הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג–1993; הצעת חוק זכיון ים-המלח (תכנון ובנייה) (הוראת שעה), התשנ"ג–1993. תודה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו נקיים היום באופן רצוף כנסים מספר, אולי עם הפסקות מתודיות של חצי דקה או דקה, וזה מפאת עומס הנושאים שעולים על סדר-יומנו, גם נושאים שהעלו קבוצות קבוצות של 30 חברי כנסת – והם יהיו ראשונים בסדר-היום על-פי סדר ההגשה – וגם נושאים מספר שמעלה על סדר-יומנו הממשלה, הצעות חוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית, הצעות חוק בקריאה ראשונה וכיוצא באלה. תתאזרו בסבלנות, יש לנו היום יום דיונים ארוך. אנחנו מתחילים.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שאלה לי אליך, ברשותך.

היו"ר ש' וייס:

זה כאילו הצעה לסדר, אבל בגלל האופי האינטימי, שאל.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בכנות ולא כדי להקניט, נדמה לי שכשיש כנס מיוחד של הכנסת, לא ייתכן ששום נציג של הממשלה, אני לא לא מדבר על ראש הממשלה, אלא אחד השרים – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מקבל את ההערה.

יהושע מצא (הליכוד):

זו ממש השפלה של הבית. אני הייתי מציע, אדוני, שהמחאה שלנו תבוטא באמצעותך בכך שנסגור את הישיבה לחמש דקות. יבוא לפחות אחד השרים.

היו"ר ש' וייס:

אני מזדהה לחלוטין עם ההערה שלך. עם זאת, אם אנחנו סוגרים – אנחנו מענישים את עצמנו. פעמים מספר כבר אמרתי, שאנחנו כנסת גם כאשר הממשלה לא מתייצבת כאן. אנחנו לא הריבון אלא אנחנו נציגו של הריבון. הריבון הוא הציבור שבחר בנו.

מייד אבקש ממזכיר הכנסת להעביר את הידיעה הזאת לממשלה, שתריץ אלינו, אם היא רוצה, שר אחד או שרים. אנחנו נקיים את סדר-יומנו בצמידות למחאה שלך.

יהושע מצא (הליכוד):

אולי בתוספת, שראש הממשלה ישקול אם בנושאים כאלה הוא לא צריך להיות כאן בעצמו.

היו"ר ש' וייס:

אוקיי, ראש הממשלה, ממשלה.

יהושע מצא (הליכוד):

להפנות לכך את תשומת לבו של ראש הממשלה. אחרי הכול, אלה נושאים שהוא עומד בראשם, ובעקבות זה הדיונים כאן.

היו"ר ש' וייס:

הנה השר בנימין בן-אליעזר, שר מרכזי מאוד בממשלה. הוא התשובה על המשאלה שלך.

יהושע מצא (הליכוד):

הוא עדיין לא מתיימר להציג את ראש הממשלה. אני מכיר אותו. הוא צנוע מאוד.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני משתדל לא להתערב בשאלה איזה שר. הממשלה תחליט.

אני מודה לשר בנימין בן-אליעזר, פואד, שהוא כאן. זה כאילו ממש הוזמנת ברגע זה. היתה תביעה של חבר הכנסת מצא שהממשלה תתייצב, באותו רגע ממש הופעת. תראה איזה תיאום. אני חושד בכם שתיאמתם את זה ביניכם.

תוכנית הוויתורים של הממשלה וההידרדרות במצב הביטחון האיש

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, על-פי דרישת חברי הכנסת, כידוע: 30-30, הצעה לסדר-היום של הליכוד בנושא: תוכנית הוויתורים של הממשלה וההידרדרות במצב הביטחון האיש. ינמק חבר הכנסת בנימין נתניהו, במסגרת עשר דקות; כבודו, בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לפני שאמסור את דברי בעניין המדיני אני חייב לדבר על דין-וחשבון, לא על המבצע דין-וחשבון אלא דין-וחשבון שהממשלה היתה אמורה לתת לכנסת ולציבור הבוחרים על

ההתערבות חסרת התקדים של ראש הממשלה במערכות החוק בישראל, התערבות שפוגעת בשלטון החוק בישראל.

סיעת הליכוד הציעה הצעה לסדר-היום. הממשלה דחתה אותה בתרגיל חמקני. אבל אני רוצה לומר לך, ואני רוצה לומר לראש הממשלה, שלא נמצא פה במשכן, הוא לא יוכל להתחמק. אנחנו נכנס את הכנסת שוב בשבוע הבא.

היו"ר ש' וייס:

לא אתם, אני. אני כבר החלטתי על כך, עם כל הכבוד.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו זה הרוב הכללי. הכוונה היא כמובן להתכנסות של הכנסת, שבה נציג את הדברים, נאמר את הדברים, ונתבע מהממשלה לענות על הדברים, והם דברים קשים.

בכל זאת, אני רוצה להתייחס בדברי – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נתניהו, אם תרשה לי, הפעם אני מבקש רשות שלך, משום שהתחלת בנושא אחר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

עדיין לא התחלתי.

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה להשיב בקצרה, לפני שמתחילים בנושא שעל סדר-היום. חברי הכנסת, במשך שבוע שלם אני שמעתי על כך, כמו כל תושבי ישראל, שאכן קבוצה של 30 חברי כנסת ועוד קבוצה עומדות להעלות על סדר-יומה את הנושא שהכותרת שלו היתה כפי שהגדרת, המעורבות, הפרשה, ההתערבות. אני לא רוצה להיכנס לדקויות של ניסוח. עוד אתמול בערב שאלתי את מזכיר הכנסת, ביזמתי, מה קורה; כי בתור אזרח כל הזמן שמעתי על כך.

בסדר-היום שהגיש לי אתמול מזכיר הכנסת לא הופיע הנושא הזה, ועל כן שאלתי בשעות הערב. מסתבר שהבוקר הוגשו חתימות של קבוצות קבוצות, 30 חתימות של הליכוד, 30 חתימות משותפות של הליכוד ושל צומת, 30 חתימות של מפלגת העבודה בנושא זה ובנושאים נוספים שעל סדר-היום. שאלתי את מזכיר הכנסת המיומן והוותיק, מה היא המסורת בעניין זה. שאלתי גם את קודמי, יושב-ראש הכנסת לשעבר, ידידי חבר הכנסת דב שילנסקי, מה המסורת. חבר הכנסת שילנסקי אמר לי שהוא לא נתקל בעבר בבעיות כאלה, כי בדרך כלל פתר אותן מזכיר הכנסת. פניתי למזכיר הכנסת. מסתבר שהיו מקרים שהוגשו חתימות – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

באותו יום.

היו"ר ש' וייס:

באותו יום. היו. אני נותן לכם תשובת אמת. שאלתי מה היה הנוהג מול מצב שבעצם מפתיעים גם את הממשלה. כי כללי משחק הוגנים הם לשני הכיוונים, גם כלפי האופוזיציה, וגם כלפי הממשלה, וכלפי התקנון. היו מקרים כאלה.

אמר לי המזכיר, אחרי שנועצתי בחבר הכנסת שילנסקי והוא הפנה אותי למזכיר בעניין זה, שנכון שהיו, אבל אז הם היו מוסכמים גם על הממשלה שהיא צריכה להשיב, היא צריכה שהות להשיב. אני ביוזמתי צלצלתי לשר המתאם, אמרתי לו: זה המצב, אתם מסוגלים להשיב היום? אגב, לא רק על נושא זה, יש גם הנושא של מקלוט בצפון וכן הלאה. הם אמרו שהם רוצים שהות. זאת זכות. בו ברגע החלטתי לאסוף את הכנסת בשבוע הבא, כנראה ביום רביעי, כדי שהנושאים האלה יידונו, ונושאים נוספים שיעלו על סדר-יומנו באותו שבוע.

מה שאני מבקש מכל חברי הכנסת, גם מסיעת מפלגת העבודה, מכל הסיעות, אם אכן מתכוננים לכנס את הכנסת בפגרה, אנא, אל תתרשלו באיסוף החתימות ותגישו אותן בזמן. זאת כל בקשתי. אז נמנע כל מיני מצבים עדינים, לדאבוני גם מביכים, כמו הבוקר. זה מצב מביך. יהיה כינוס בשבוע הבא.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מברך על הכינוס בשבוע הבא.

דב שילנסקי (הליכוד):

אמרתי שהדברים סודרו בדרג של המזכיר. אלי לא הגיעו.

היו"ר ש' וייס:

בדיוק. ציטטתי אותך, תאמין לי, בנאמנות ובחברות מוחלטת, כבודו. עכשיו אני מתחיל את הזמן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מעריך את זה שאתה מכנס את הכנסת בשבוע הבא. אבל עם כל הכבוד לטיעון של הממשלה, אתה בעצמך אמרת שהדבר היה בתקשורת, הוא היה גלוי.

היו"ר ש' וייס:

למה לא אספתם 30 חתימות? יש תקנון. תאספו את החתימות בזמן, מה הבעיה?

שר הבריאות ח' רמון:

למה אספו בזמן את החתימות בשביל הפלשתינים?

היו"ר ש' וייס:

עזוב, כי אז נבקש ממך גם לענות על הטענה לגופה.

שר הבריאות ח' רמון:

כנראה זה לא כל כך חשוב לדיון אמיתי.

היו"ר ש' וייס:

נתחיל בסדר-היום שלנו. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בשבוע שעבר שמעתי את ראש הממשלה מדבר על אמינות ראש הממשלה. אני רוצה לשאול, במה נמדדת אמינותו של ראש הממשלה, האם היא נמדדת בכיבוד הסכם מפלגתי

מפוקפק או שהיא נמדדת בכיבוד התחייבויות והבטחות שהוא נתן למיליוני בוחרים בסך הכול לפני שנה?

לפני הבחירות התחייב ראש הממשלה, שהוא לא יוותר על הגולן. עכשיו, מר רבין, אתה מדבר על כך שנצטרך להתכונן לויתורים מכאיבים, כך אתה אומר. מדוע לא דיברת על ויתורים מכאיבים לפני הבחירות? לפני הבחירות התחייבת על פוליטיקה אחרת, פוליטיקה נקייה. נוכח מה שמתרחש בשבועות האחרונים בממשלה, אני חושב שכולם יסכימו שזה נשמע כבדיחה תפלה. לפני הבחירות הבטחת, ראש הממשלה, להפנות משאבים אדירים לקליטת העלייה, אבל הערבויות האמריקניות שקיבלת למטרה הזאת, לקליטת העלייה, הערבויות הללו נספגות בקרקע של הקיבוצים, בהסתדרות, ומצב העלייה בכי רע. אתה יכול לומר מה שאתה רוצה, מצב העלייה בכי רע, ומצב העולים טרגי; שמענו עכשיו דיווח על מצבם הנפשי, ומצבם הנפשי משקף את מצבם הקולקטיבי. שום דבר של ממש אינו נעשה מצד הממשלה כדי לתקן את המצב.

עכשיו, אדוני היושב-ראש, באה סטירת הלחי האחרונה לציבור הבוחרים. לפני הבחירות התחייב מר רבין, שממשלתו לא תדבר עם אש"ף. עכשיו, הוא, ולא פחות ממנו שרי ממשלתו, נמצאים בריצת אמוק אל אש"ף. הם מרימים אותו מאשפתות, הם מנערים אותו, הם אפילו מיח"צנים אותו ומדברים אתו, מדברים עם באי-כוח רשמיים שלו, כל זה כדי למסור את לבה של הארץ לארגון המגדיר באופן רשמי את מטרתו כהשמדת מדינת היהודים.

אדוני ראש הממשלה, אתה מדבר על אמינות, כמעט אין נושא מרכזי שהתחייבת עליו כלפי הבוחר שלא הפרת בו את ההתחייבות: בגולן – הפרת, בפוליטיקה האחרת שהבטחת – הפרת, בקליטת העלייה – הפרת, באי-דיבור עם אש"ף – הפרת. שמעתי אותך אתמול בלשכת מפלגת העבודה. אתה עצמך מודה שההתחייבות שנתת לבוחר לא קיימת. שינוי בסדר העדיפויות הלאומי שעליו דיברת – לא קיים. אבל מה שחמור, מה שמסוכן הרבה יותר בעיני זה הכיוון והתוצאה שהמדיניות שאתה מוביל בהכרח מוליכה אותנו אליה.

אדוני היושב-ראש, לפני שנה-וחצי בלבד הלכנו למדריד. אנחנו תבענו שחברים באש"ף לא ישובו סביב שולחן המשא-ומתן. אנחנו גם ידענו שאש"ף ייאבק נגד התביעה הזאת. היום אומרים: זה לא חשוב, אין לזה משמעות. זה חשוב, ולאש"ף זה היה חשוב. מדוע זה היה חשוב? משום שיש הבדל עצום בין ניסיונו של אש"ף להשתלט על חברי המשלחת לבין נכונותה של הממשלה לנהל משא-ומתן עם נציגיו הרשמיים.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

חיידר עבד אל-שאפי הוא לא אש"ף?

משה נסים (הליכוד):

אש"ף זה זכות השיבה, זה מדינה פלשתינית, ואתם תומכים במדינה פלשתינית.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

ישבתם ודיברתם אתו. חבר הכנסת נתניהו, אני רוצה ללמוד, ממך אני לומד, חיידר עבד אל-שאפי זה לא אש"ף?

יהושע מצא (הליכוד):

אתה יודע מה ראשי התיבות של אש"ף? תאמר את זה כעת. מה הפירוש, אתה יודע? תסביר את זה ותירתע מלהיפגש אתם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

יהושע מצא (הליכוד):

זה לשחרר את הבית שאתה גר בו בגבעת-המבצר. הוא שכן שלי בגבעת-המבצר. שחרור גבעת-המבצר – זה מה שהם רוצים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, תן לחבר הכנסת בנימין נתניהו לפרוס את טיעוניו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אנא.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

להסכים למדינה ליד מדינה; מדינה לשני העמים – זה דבר יפה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה. בוקר טוב, חברים.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני רוצה לאפשר לחבר הכנסת נתניהו לפרוס את טיעוניו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת גוז'נסקי, הקטע הזה מוצה.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אני מציע כמו בפרלמנט הבריטי: כל שלוש דקות יחד קצת רעש, אחר כך שלוש דקות ניתן לדבר. בסדר? במקהלה נעשה את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

לא, עוד שלוש דקות. בבקשה, כבודו, אני מנכה לך את הזמן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אם אתה מציע את הפרלמנט הבריטי, אתה בוודאי לא מציע 500 וכמה חברי כנסת.

היו"ר ש' וייס:

650; אבל 300 מקומות ישיבה, שלא יראו בטלוויזיה הבריטית שזה ריק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבל השר בן-אליעזר שאל שאלה, הוא אמר: מה ההבדל הגדול? מה זה כל כך חשוב? אני אגיד לך. אתה גם צריך לשאול את עצמך, מדוע אש"ף נאבק על זה כל כך.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני שואל אותך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני אגיד לך מדוע אנחנו נאבקנו על זה ומדוע הוא נאבק על זה. ההבדל הוא פשוט מאוד. יש הבדל יסודי, עמוק מאוד, בין האפשרות – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

חיידר עבד אל-שאפי חיבר את האמנה הפלשתינית.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה עדיין לא באופוזיציה, תגיע לשם עוד מעט, אבל עדיין לא באופוזיציה, תתנהג כקואליציה.

יש הבדל עצום בין הניסיון של אש"ף להשתלט מן החוץ על חברי המשלחת לבין הכללתו אותם כחברי משלחת רשמיים של אש"ף, כחברים במוסדות של אש"ף, כחברים אורגניים בארגון של אש"ף. משום שברגע שאנחנו יושבים עם נציגים רשמיים, חברים של אש"ף, אנחנו נותנים לגיטימציה למטרה הרשמית של אש"ף, שהיא חיסול המדינה; ויותר מזה, אנחנו נותנים לגיטימציה לשיטת החיסול שהיא הטרור, הקמת מדינה פלשתינית, וכמובן זכות השיבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה באמת מאמין לדברים שאתה אומר? זו דמגוגיה.

היו"ר ש' וייס:

לא עברו שלוש דקות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זו דמגוגיה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא ממך אקבל שיעור.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זו דמגוגיה – – –

הי"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, זו ישיבת פגרה. צריך לשמור גם קצת על אווירת פגרה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שידבר בהיגיון.

הי"ר ש' וייס:

תן לי שלוש דקות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לכן, מהסיבות הללו, אדוני היושב-ראש, אנחנו התנגדנו בתוקף להכללת חברי אש"ף במשלחת. בסופו של דבר הערבים הסכימו לכך, גם האמריקנים הסכימו לכך. אם אני צריך לחזור אחורה ולשחזר מה היה המאבק הקשה ביותר לפני כינוס ועידת-מדריד, זה היה המאבק על הנקודה היסודית והעקרונית הזו. עכשיו, כעבור שנה אחת בלבד מאז כינון הממשלה הזאת, ממשלת רבין, באים הערבים והם פשוט שוברים את הכללים. לוקחים את הכלל היסודי הזה, או לפניו – קודם כול לקחו את הכלל של אי-הכללת תושבי ירושלים, מכלילים את פייצל אל-חוסייני, תושב ירושלים. לזה הסכמתם. עכשיו הם באים ומכלילים את כל חברי המשלחת באש"ף, כחלק אורגני מן הארגון, וגם לזה אתם מסכימים.

ואני רוצה לשאול את ראש הממשלה: אתה רוצה להיאבק על אמינותם של הסכמים? אלה ההסכמים שאתה צריך להיאבק עליהם. אתה נותן להם להפר במחי יד כלל יסודי במשא-ומתן לשלום, ואני רוצה לשאול אותך, חבר הכנסת גור: כשאתה מדבר על הסכמים שנצטרך להשיג, איזה ערך יהיה להסכמים האלה? הערבים יכולים לחתום, וכעבור שנה יבואו ויפרו, ואתם תגידו: נו, מה אפשר לעשות? הם מפירים. אם אתם לא עומדים על כלל יסודי, פשוט ובהיר כזה, אתם נותנים להם לירוק עליכם ואתם אומרים: זה גשם, לא קרה כלום – אין שום ערך להסכמים שאתם תחתמו. גם כך הערך הוא מפוקפק, גם כך ההבטחות של הצד הערבי מפוקפקות מאוד, אבל צריך לקבע אותן שבעתיים, ובמקום לקבע אותן אתם פשוט נותנים להם להיסחף עם הזרם. אין שום ערך להסכמים שאתם תקבעו. ויותר מזה, על מה תדברו עם אש"ף? על מה תדברו עם ערפאת?

מרדכי גור (העבודה):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

ערפאת, חבר הכנסת גור — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — מגדיר את עצמו כנשיא פלשתינ. ערפאת כבר לא מגדיר את עצמו כיושב-ראש של אש"ף. הוא מגדיר את עצמו כ"נשיא פלשתינ.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

140 מדינות מכירות בו כנשיא — — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

על מה תדברו אתו, על סילוק האשפה ברמאללה? על זה תדברו אתו? הרי ברגע שאתם יושבים עם נציגיו הרשמיים, ברגע ששריכם הולכים אליו, אל אנשיו, אתם תדברו אתו רק על דבר אחד, תדברו אתו על מדינה פלשתינית ותדברו אתו בהכרח, בין שתמצו ובין שלא תמצו — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הלוואי.

בנימין נתניהו (הליכוד):

-- על זכות השיבה.

לימור לבנת (הליכוד):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מדינה פלשתינית ליד ישראל. זה פתרון טוב מאוד.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הגרוע מכול הוא מה שאמר ראש הממשלה אתמול.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אנחנו עומדים לקראת סיום נאומו של חבר הכנסת נתניהו; לא להפריע. חבר הכנסת יהלום, אתה לא חייב לענות על כל הערה של חבר הכנסת דראושה. יש עוד חברי כנסת, אל תפגע בהם.

שאול יהלום (מפד"ל):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתמול שמעתי את ראש הממשלה אומר דבר נוסף. בנאום שלו לפני אנשי הבונדס הוא זלזל בערך ישיבתנו בגולן, והוא אף הגדיר את הישיבה הזאת כמיותרת ומסוכנת. הוא בעצם שאל: בשביל מה אנחנו צריכים לסכן את נשינו וילדינו מול תותחי הסורים? ואני שואל: על-ידי אותה מדיניות שלכם, שתוותר על יהודה ושומרון – –

מרדכי גור (העבודה):

מי אמר את זה?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – שתקים שם מדינה ערבית, האם אתם לא תביאו לכך שתותחי הערבים יאיימו על נשינו וילדינו בתל-אביב ובירושלים?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

בנימין נתניהו (הליכוד):

נכון מאוד.

מרדכי גור (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני הייתי אתמול בעת – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

ראש הממשלה הגדיר את הישיבה שלנו ברמת-הגולן כנטל ביטחוני, חבר הכנסת גור. "נטל ביטחוני" הוא הגדיר אותם יישובים שממשלות המערך שלחו מתיישבים להתיישב בהם. עכשיו הם נטל ביטחוני. מדוע? כי הם תחת תותחי הסורים.

מרדכי גור (העבודה):

למה לכם – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

ומחר, כשתפנו את יהודה ושומרון, גם תל-אביב וירושלים יהיו נטל ביטחוני, כי הן יהיו תחת תותחי הערבים.

מרדכי גור (העבודה):

לא לסלף את הדברים.

שאול יהלום (מפד"ל):

מספיק להתבכיין.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבל מה שיש, אדוני היושב-ראש, זה לא רק הכשרה של אש"ף; מה שיש זה גם הכשרה של סוריה. סוריה מתחמשת היום בקצב מואץ, היא מגדילה את צבאה. הצבא הזה מגיע לגודל של 12 דיביזיות. היא מתחמשת במאות תותחים חדישים, בתותחים חדישים, ולאחרונה היא מתחמשת בטילים שיכולים לפגוע באש מדויקת בכל נקודת יישוב בישראל.

כשאני רואה את ההתחמשות הזאת, אני שואל את עצמי, מה עושה הממשלה הזאת מול ההתחמשות, והתשובה היא, שהיא לא עושה דבר.

היו"ר ש' וייס:

אתה צריך לסיים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

במקום לתבוע את התפרקותה של סוריה מהיכולת ההתקפית נגדנו, היא מציעה את התפרקותה של ישראל מיכולת ההגנה נגד סוריה. זאת בדיוק המדיניות שלכם, זו תמציתה, ואתם בעיוורונכם חושבים שפניה של סוריה לשלום. איזה מין שלום זה, איזה מין התחמשות זאת, לקראת איזה שלום?

אתם חושבים, אתם אומרים: טוב, סוריה מכינה אופציה למלחמה למקרה ששיחות השלום לא יצליחו, למקרה שהן ייכשלו. אבל, אדוני היושב-ראש, האמת היא הפוכה לחלוטין. סוריה מכינה אופציה למלחמה למקרה ששיחות השלום יצליחו לשיטתה, וגם לשיטתכם, למקרה שהיא תצליח לקבל מאתנו את המחסום היחיד למלחמה, את רמת-הגולן, ואתם במדיניות העיוורת שלכם מכשירים את המלחמה הבאה; לא את השלום הבא – את המלחמה הבאה.

אלי דיין (העבודה):

אתה מאמין בזה? אתה מאמין במה שאתה אומר?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, קשה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חשבתי שתחדש משהו היום – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

– – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

קשה להאמין שחבר הכנסת דראושה מוצא שפה משותפת עם הממשלה שלנו, אבל זה מה שאני רואה פה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לא חידשת כלום.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת דראושה, העירו לי שבפעם הקודמת קראתי אותך לסדר 29 פעמים. תמנע ממני את ההערות האלה, אני מבקש ממך מאוד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

בפעם השלישית הוצאת אותי.

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא רוצה להוציא. כבר אמרתי לכם פעם: אני לא עושה את השירות הזה לחברי הכנסת.

בבקשה, חבר הכנסת נתניהו. נא לסיים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הממשלה הזאת אחוזה בדיבוק של שלום בכל מחיר. היא איננה מכבדת את התחייבויותיה לבוחר, אבל אילו הסכמים היא כן מכבדת? להחזיר לכאן 400 אנשי "חמאס", לאחר שאלה המשיכו לרצוח, לאחר שהארגון הזה המשיך לטבוח ביהודים.

אני קורא לראש הממשלה לסגת מנכונותו להחזיר את האנשים הללו. אני קורא לו לחזור בו מהבטחתו לנשיא סוריה למסור לו את הגולן. אני קורא לו לעשות דבר פשוט: לצאת כאן למרפסת ולהסתכל על הבתים מסביב. אדוני ראש הממשלה, הכתובת על הקיר, כמעט על כל קיר, והיא: אין לך מנדט למדיניותך, העם עם הגולן, העם לא עם המדיניות שלך. ואם אתה רוצה לעשות משהו חיובי היום, אתה ושריך, תפסיקו את המירוץ המטורף הזה לנסות להחזיק בשלטון בכל מחיר, להחזיק את ממשלת הטלאים שלכם במחיר שלטון החוק, במחיר תמיכת הציבור בעצם קיום ממשלות בישראל. חזור אל הבוחר, אדוני ראש הממשלה, ותן לעם להחליט על הדרך שתחזיר לו גם את ביטחונו וגם את אמינותו וגם את אמונתו בנבחרי הציבור.

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעביר את דברי לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ש' וייס:

לא, אתה יכול לבקש רק דיון במליאה, אבל מכיוון שאין מליאה בפגרה, זה מה שיקרה, כנראה.

אני מודה לחבר הכנסת ביבי נתניהו.

מסע הדילוגים של שר החוץ האמריקני וורן כריסטופר באזור וההשלכות על המשא-ומתן

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת רפאל איתן, בנושא: מסע הדילוגים של שר החוץ האמריקני וורן כריסטופר באזור וההשלכות על המשא-ומתן. בבקשה, חבר הכנסת רפאל איתן. לאחר מכן תבוא הצעה של חבר הכנסת חגי מירום.

רפאל איתן (צומת):

כמה זמן יש לי, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ש' וייס:

יש לך עשר דקות, אבל אתה תמיד משמש דוגמה של אי-מיצוי מלוא הזמן.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קראנו לכינוס הכנסת בפגרתה, כי מתרחשים אירועים בזירה המדינית, שהממשלה נגררת לתוכם, תוך סיכון חמור ביותר של קיומנו כמדינה.

האמריקנים צריכים להיחשב כמתווכים הוגנים. עד כאן בסדר, אבל מכאן ואילך – מה מביאים לנו המתווכים מהצד שכנגד? ויתורים, פשרות, רצון טוב? שום דבר מאלה, כי הערבים אינם זזים מעמדתם המוצהרת: שום פשרות, שום ויתורים. רק להחזיר הכול לאויב שיצא נגדנו למלחמת השמד וניגף, וכעת הוא שואף להביסנו בדרכים דיפלומטיות, רצופות כזב ועורמה, ובתוכנו חלמאים הרואים באויבים הללו בני-שיח לשלום בר-קיימא, בורים ועמי ארצות באורחות הלבנט, המאמינים לדיקטטורים רצחנים ומוכנים להפקיר את עצם קיומנו בידיהם המגואלות בדם.

בתשובה על שאלה אמר מזכיר המדינה הקודם של ארצות-הברית: "לא, אני לא מאמין לערבים", וענה בתשובה על אותה שאלה ראש מחלקת המזרח התיכון במשרד החוץ הרוסי: "אי-אפשר לתת אמון בשליטי ערב, ודאי שלא בנושאים מדיניים".

האם החיפזון שבתהליך מבטיח השגת שלום כהבנתנו, או מחליש את כושר הטיעון שלנו בעמידה על האינטרסים החיוניים של המדינה לאורך שנים? אנחנו חייבים להפסיק את המירוץ המשוגע הזה אחרי הערבים, לשמור על מצב קיים, למנוע מלחמה על-ידי קיום כושר הרתעה ולהמתין עד שנדע שפני הערבים לשלום-אמת, ואז נתחיל לנהל משא-ומתן ישיר, ולא באמצעות מתווכים.

מי שמפחיד את הציבור במלחמה מעלים את העובדה, שאין עוד גיבוי של מעצמה כברית-המועצות, זכרה לברכה, לסוריה ולעירק, ובלי גיבוי כזה אין מלחמה. התשה – כן, טרור – בוודאי, אבל אלה לא ייפסקו גם אם נוותר, נתפשר, ניכנע, נתרפס ונתחנף.

מי "מטפל" באירן, החותרת להפוך מעצמה גרעינית מזרח-תיכונית – האירופים? האמריקנים? מחנה השלום הכוזב שבתוכנו? פייצל חוסייני? מי ימנע אותם מלהצית טרור ומלחמה נגדנו, האוכלוסייה של דרום-לבנון, שבנדודיה צפונה ודרומה, בסיוע צמוד של אש תותחים, תצווה לנו את השקט והשלווה?

ואם יימשך המצב הקיים, מה רע בו? אולי לא תירשמו בהיסטוריה של העם היהודי, שבפזיזותכם המסתם חורבן ושואה.

היכן נשמע כדבר הזה, שהתוקפן האלים, שהובס במלחמה, מציג תנאים, ומי שעמד על נפשו והדף את הרוצחים חייב להתפשר, להיכנע ולרצות שלום מול שליטים דיקטטוריים?

העם היהודי, שממשלת ישראל מייצגת אותו, עוד לא סיים את תפקידו בבניית הארץ, בקליטת עלייה, בביסוס חברתי ובהבטחת קיומנו, זו המשימה לדור הזה ולדורות הבאים. פתרונות הכניעה שאתם מציעים פוגעים במהות החזון הציוני.

אך אולי נסתר מאתנו משהו משיחי, מיסטי, שהוא הוא יביא לנו את הישועה, כפי שפורסם בעיתון "הארץ" בתאריך 13 במאי 1988, מדברי שמעון פרס, שאמר: "המלך חוסיין בא אלי בחלום וניהל אתי שיחה ארוכה בענייני הוועידה הבין-לאומית". אולי כך מנהלים משא-ומתן? ואולי זו השיטה למצוא פתרונות לבעיות סבוכות?

פעם נאמרו ונעשו דברים נכונים, היום מתכחשים להם, אף שעקרונות לא השתנה דבר. לדוגמה: "המתיישבים על הקרקע הם אשר קובעים עתיד המקום" – זה נכון לגבי יישוב בודד, זה נכון לכלל המדינה. ומי אמר? פרס כשר ביטחון, ינואר 1976. רבין בשנת 1979 הבין את משמעותו של החזון הציוני הזה ואמר לעיתון "מעריב": "לא אשלול האפשרות להחיש את ההתיישבות בגדה".

נכון שצריך להתאים עמדות למצבים משתנים. מי רואה שינוי ביחסם של הערבים הפלשתינים לקיומה של ישראל, שינוי המחייב בדיקה מחודשת של עמדות מדיניות? אם יש שינוי, נראה מה הוא. האם רק הסכמתם למפגשים ולדיבורים מהווה סימן מעיד לכך?

אבל רבין ראה את הנולד כבר בשנת 1975 בדבריו ל"מעריב": "לא ננהל משא-ומתן עם שום גורם פלשתיני. עצם ההסכמה לנהל משא-ומתן כזה פירושו התייחסות מצד ישראל אל האפשרות של הקמת מדינה שלישית בין ישראל לירדן, ולכך מתנגדת ישראל בכל תוקף". אבל שר החוץ שלו כבר מקים אוטונומיה ביריחו ביחד עם רצועת-עזה. אין עקביות בדיבוריו, וגרוע מזה – במעשיו של ראש הממשלה; מעבר קיצוני מדעה לדעה מחליש את כושר העמידה ויכולת הטיעון במגעים על עתידנו וקיומנו בארץ-ישראל.

ויותר מזה, יחסו של רבין לאוטונומיה – היום תולה ראש הממשלה את יהבו במה שפסל אז: "תוכנית האוטונומיה היא הרת אסון. הקמת שלטון עצמי, מתן אוטונומיה מלאה וביטול הממשל הצבאי על כל מרכיביו יוצרים את הסכנה החמורה ביותר, שלגביה היה קיים קונסנסוס לאומי – הקמת מדינה פלשתינית עצמאית". פורסם ב"דברי הכנסת" ב-25 בספטמבר 1978.

מה השתנה – הערבים או רבין? רבין. ומדוע שינה דעתו? על סמך מה? איזה נתון חשוב התגלה היום, שהיה נסתר אתמול?

לא בקרב הערבים חל שינוי אלא בכך שרבין שבוי בידי שמאלנים, החותרים להקמתה של מדינה פלשתינית ביהודה, בשומרון ובעזה, בעודם שוכנים לבטח על אדמותיהם של מאות אלפי פליטים, שאיש אינו מזכיר את גורלם, פרט כמובן לאותם פלשתינים שרבין כל כך חרד לשוחח אתם, ולאחר ויתור מצדנו על ירושלים, יעלה נושא "זכות השיבה" על סדר-היום, ומי יכול להתמודד עם בעיה הומנית כואבת זו? מי שהבריח באש תותחים מאות אלפי כפריים מבתיים, או אותם צדיקים שירשו את בתיים ואדמותיהם ומזילים דמעת תנין צבועה?

ומי מאמין שבזאת ייפסק הטרור? ולפני קום המדינה לא היה טרור? ולפני יוני 1967 לא היה טרור? ואחרי הקמתה של מדינה פלשתינית, חס וחלילה, לא יהיה טרור?

אולי תציעו לכריסטופר ליישב את הפליטים בסיני הריק ולייסד שם מדינה פלשתינית לתפארת? או אז תזכו לתגובתם האמיתית של הערבים, ומצרים בראשם – לא, בשום אופן לא, הבעיה תיפתר בבית-שאן, בזיקים, בסאסא, בעכו, ביפו, בקיבוץ בית-נר, במגידו, בגבעת-עוז ועוד בעשרות מקומות יישוב, ובכללם ירושלים, שרק יישובם מחדש על-ידי מי שברחו או גורשו מאדמתם יספק את רצונם של הערבים. ואז מלאכת חיסולה של מדינת ישראל כמעט הושלמה.

ועכשיו כמה משפטים של אקטואליה לתוספת. תושבים אמיתיים הם החלוצים בכל מקום בארץ-ישראל, לפני קום המדינה ולאחר הכרזת העצמאות. ראש הממשלה אינו אמיתי בעצמו כשהוא מסווג את החלוצים מסיבות פוליטיות. ראש הממשלה היה שותף להחלטות על התיישבות ביהודה, בשומרון ובעזה וברמת-הגולן. ראש הממשלה הפכפך: אומנם תושבי הצפון ספגו "קטיושות", אבל חלוצי יהודה, שומרון ועזה שילמו בדמם, נרצחו, הותקפו, נחבלו, ולא נטשו.

ראש הממשלה הוא המתבכין המתלונן והמכפיש, השומר תחת סינורו מי שנאשמים בפלילים. החלוצים בכל מקום הם שיפתרו את בעיות ישראל, ולא ראש ממשלה חלש, המשנה דעותיו חדשות לבקרים, ודווקא בנושאי התיישבות בארץ-ישראל.

יקום ראש הממשלה ויאמר לכולנו מה ההבדל בין בית-הערבה, שלפני קום המדינה, לחנייתה ולמנרה, ומה הוא ההבדל בין גוש-עציון היום לקריית-שמונה? כמה שווה ראש ממשלה בלי החלוצים, בלי האידיאליסטים, בלי ציבור שמוכן לשאת בקשיים ובסכנות למען המולדת? ש"ס הם משענתו? מרצ האמינים? חד"ש, מד"ע? אלה החלוצים שלו? וכשראש הממשלה נקלע למצבים מביכים המעקמים את תדמית הממשלה, שוברים את הראי – המערכת המשפטית, שדרכה מצטיירת דמותה של הממשלה.

ראש ממשלה המכנה "בכיינים" את החלוצים דומה למפקד המבזה את חייליו, מזלזל בהם, לועג להם ומשמיץ אותם. אבל הציבור שומע.

רבין, שאמר לפני הבחירות: "מי שירד מרמת-הגולן מפקיר את ביטחון המדינה" – מפקיר את גיבוריו בצפון לטילי קרקע-קרקע סוריים, ששום ויתורים והסכמים לא יסירו את האיום הזה, שנמצא בידיו של דיקטטור רצחני, שמושב בדמשק ופטרונ – בטהרן המעטירה.

ומדוע שכח ראש הממשלה את גיבורי רמת-גן ותל-אביב וחיפה שספגו טילים מעירק? במה פחותים הבכיינים הרמת-גניים מגיבורי זרעית וראש-הנקרה?

הצעד הנכון וההוגן שראש הממשלה חייב לנקוט אותו, להתייצב בפני העם לבחירות. יציג את הישגיו, התבטאויותיו, תוכניותיו, אמינותו וטוהר ממשלתו – והציבור ישפוט. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

ההתקדמות במשא-ומתן עקב ביקורו של מזכיר המדינה האמריקני כריסטופר

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת חגי מירום להביא לפנינו הצעה לסדר-היום בנושא: ההתקדמות במשא-ומתן עקב ביקורו של מזכיר המדינה האמריקני כריסטופר. בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמעתי את חבר הכנסת ביבי נתניהו נואם כאן בשם האופוזיציה, ואני מבין את הדאגה שלו. חבר הכנסת נתניהו מבין היטב שיש התקדמות בתהליך השלום, וההתקדמות בתהליך מדאיגה אותו מאוד; מבחינתו, בצדק. כי מי רוצה לדבר עם הסורים? מי רוצה לדבר עם הפלשתינים? מי התכוון לדבר אתם? אפילו כשהייתם במדריד, חבר הכנסת נתניהו, לא התכוונתם כוונה רצינית לנהל שיחות שלום. התכוונתם כוונה רצינית ליצור מראית עין של התקדמות לשלום, התכוונתם ליצור תחושה אצל הציבור כאילו אתם ממשלה שעושה שלום. אבל הדבר לא היה כן.

אני אומר את הדברים כאן לא בלי שאני שולח עין ביטחונית מודאגת גם לעבר טילי סקאד-C שסוריה מתחמשת בהם, גם לעבר התחמשות של מדינות אחרות, גם כאלה שנמצאות בשלום עמנו. ובכל זאת אני חושב שאסור לנו לתת בידי הקיצונים את האפשרות לרדת מתהליכי השלום.

אני חושב שאתם מצלמים, ובצדק, צילום נכון, שלפיו יש התקדמויות, והראשונה שבהן, שהסתיימה ממש בניצחון לממשלה הזו ולהחלטותיה, והייתי אומר אפילו בניצחון האירי של ראש הממשלה, היתה ההסדר שהושג בעקבות מבצע דין-וחשבון. אי-אפשר לזלזל, ומן הראוי לברך על כך שראש הממשלה קיבל החלטות אישיות כבדות משקל, באומץ לב. הוא כמעט נשאר בודד בממשלתו, והתמיד בתהליך שהוא חשב שצריך ללכת בו. הדבר הגדול שיצא מן העניין הזה היה הסכמה סורית להתערב בתהליך, וכתוצאה מהסכמה סורית להתערב בתהליך – נוצר שקט בגבול הצפון ואין יותר "קטיושות" בשלב זה בגבול הצפון, ויש תחושה שזה חלק בלתי נפרד מן האווירה החדשה שישנה סביב תהליך השלום.

עוזי לנדאו (הליכוד):

קראת עיתון היום, חבר הכנסת חגי מירום?

חגי מירום (העבודה):

אבל, חבר הכנסת עוזי לנדאו, יש כמה נושאים ועניינים שיש מקום להכניס בהם כמה שינויים – מן הנוסחאות שהיו נוסחאות העבר. אנחנו שומעים, למשל, לא רק במחנה האופוזיציה אלא אפילו במחנה הקואליציה, מי שטוענים שאנחנו מחויבים נטו שבנטו לנוסחאות מדריד, ומי אשר חלילה יסטה כהוא-זה מאשר הוחלט או מנייר ההזמנה של נוסחאות מדריד, חוטא חטא גדול למדינת ישראל.

אני חושב, שההזמנה הזו שהובאה למדריד היתה הזמנה טובה. אבל אני אינני רואה קדושה בנוסחת מדריד. אני חושב שמדי פעם נצטרך לבחון ולראות, האם אין מקום לשנות במקצת, כמו, למשל, להיפתח פתיחות יתר לאלה אשר נושאים ונותנים אתנו. נכון שבנוסחת מדריד נקבע שלא יהיו נציגים מאש"ף-תוניס. ובכל זאת אני חושב, אם הממשלה נפתחת לאט לאט לתהליכי הידברות, בשלב זה עקיפים אבל בשלב מאוחר יותר לתהליכי הידברות ישירים עם אותו ארגון, אינני רואה בזה חטא גדול מדי אם הדבר יתרום לקידום תהליך שלום.

חברי הכנסת, תישאל שאלה מאוד מאוד פשוטה בעתיד הקרוב, והיא: מי יחתום על מסמך העקרונות ההולך ומתנסח בימים אלה? אני מעריך, שמסמך העקרונות בין הפלשתינים לבין מדינת ישראל הולך ומתנסח. הוא לא יהיה מסמך רב היקף. אני מקווה שעקרונותיו יהיו מצומצמים ביותר וישאירו את התבונה המדינית לאשר יקרה בשטח כתוצאה מהחתימה על המסמך.

אבל, יכול שתישאל שאלה, מי יחתום על המסמך הזה מהצד הפלשתיני. אני אינני בטוח כל כך אם ישראל תצטרך להתנגד לכך שהנציג הפורמלי הרשמי אשר מייצג את הפלשתינים ואשר הם מתייעצים אתו, בין שהם חיים בשטחים ובין שהם חיים מחוץ לשטחים, הוא הנציג אשר יחתום על מסמך העקרונות, ובלבד שנצמד קדימה ובלבד שנקדם את תהליך השלום בצד הפלשתיני.

שמעתי קולות צהלה במחנה פוליטי כלשהו, כאשר התברר שהפלשתינים חלוקים בדעותיהם, בתוכם, על הדרך שבה הם צריכים להוביל את העניין. אני מוכרח להודות ולהתוודות, אני לא מתמלא שמחה כאשר אני שומע שהם מפוצלים ביניהם. אני רוצה גורם מוביל מרכזי אחד, שיש לו יכולת לשאת ולתת בשם הפלשתינים. אינני שמח בכל פעם כאשר מתגלה שבמחנה שלהם מתחוללים חילוקי דעות. לא שאני אוהב אותם, לא שאני חושב שכל מה שהם תובעים אנחנו צריכים לומר עליו אמן; חלילה. אנחנו צריכים לעמוד על עמדותינו.

אני מאוד מקווה שהמחנה הזה, המתון יותר בקרב הפלשתינים, יצליח לגבש את עצמו כדי לבלום את המחנה הקיצוני ולהמשיך אתנו את התהליך.

חברי הכנסת, מתגבשת מחשבה מדינית מעניינת מאוד, ששמה: עזה ויריחו תחילה. אני לא חושב שהמחשבה הזאת היא מחשבה רעה כל כך. ככלות הכול, בואו ננסה לתת לגורם הפלשתיני, בין שהוא מתוך השטחים ובין שהוא מחוץ לשטחים, הנושא ונותן אתנו, להוכיח שהוא יכול לבצע את הקמתו של הממשל הפלשתיני העצמי בשטחים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

חגי מירום (העבודה):

ניתן את זה קודם, חבר הכנסת עוזי לנדאו, בעזה וביריחו, ואם יוכיחו בפנינו שהם יכולים להשתלט על עזה, כי אז יהיה ברור שהם יכולים להשתלט על כל המערכת האזרחית – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

חגי מירום (העבודה):

— — הכלכלית, החברתית, הבריאותית, ביהודה ובשומרון כולה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה אתה מתחמק משאלות?

חגי מירום (העבודה):

אני לא מתחמק מהשאלות, חבר הכנסת עוזי לנדאו, אבל זמני רץ, ואני רוצה — —

היו"ר ש' וייס:

לא בתחקיר, חבר הכנסת עוזי לנדאו.

חגי מירום (העבודה):

חברי הכנסת, יש גם התקדמות עם הסורים, והיא לא זניחה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

זה לא חידון. זה נאום.

חגי מירום (העבודה):

אני רואה את ההתקדמות עם הסורים בכמה נושאים ועניינים. ראשית, הסורים מביעים את רצונם להמשיך את התהליך ולהמשיך ולהיפגש, בין בוועדות הבילטרליות ובין במתכונת של מסעות הדילוגים של וורן כריסטופר. אם, חבר הכנסת רפאל איתן, אתה ממעט בשליחות הזו של וורן

כריסטופר, יש לך טעות. הוא עושה עבודה גדולה מאוד. הוא משמש מתווך ויותר ויותר גם הסורים חושבים שהוא מתווך הוגן, כדי לנסות ולהפגיש את הצדדים במקום שבו קשה להם להיפגש. אני אשיב לך בסוף.

אני חושב שהשליחות הזו, התפקיד הזה שמקיימים האמריקנים בתוך התהליך הוא תפקיד הכרחי. אני רוצה להזכיר לחברי מהאופוזיציה, שגם את הסכם השלום עם מצרים קידמו האמריקנים בצריפי קמפ-דייוויד במשך שלושה שבועות ובהתרוצצות מצריף לצריף. זה היה קרוב פיסית ורחוק בעמדות. בסופו של דבר זה הסתיים בקירוב עמדות.

אני רוצה לסיים בפנייה לאנשי ש"ס. אני רוצה לומר לאנשי ש"ס את הדברים הבאים: אנשי ש"ס, אתם מאוד נחוצים היום לקואליציית השלום. אפילו הרב עובדיה יוסף בכבודו ובעצמו ביטא את אמונתו בדבר נכונות למסור שטחים תמורת שלום. אין ספק שיש מי שחצה כמה קווים אדומים מבחינת שלטון החוק כדי לאפשר לכם, אנשי ש"ס, להרגיש שאין זונחים אתכם ומבקשים לקיים עמכם ממשלה. אני מקווה שיהיו אשר יהיו החלטות הבג"ץ והחלטות הכנסת בעניין חבריכם, אנשי ש"ס, המשמשים בתפקידים בממשלה, אני מקווה שהדבר לא יגרום לכך שש"ס תפרוש מן הממשלה, שכן, אם תעשו כן – יצא שמישהו שלא הפקיר אתכם יופקר על-ידיכם. אני מקווה שתביאו את זה בחשבון. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חגי מירום, אם אין לך התנגדות, שאלה לחבר הכנסת רפאל איתן.

רפאל איתן (צומת):

אתה מדבר על שטחים תמורת שלום. אתה גר בקיבוץ ששייך למדינה הערבית לפי תוכנית החלוקה, והפליטים מהכפר הזה נמצאים על-יד עילוט, על-יד נצרת. אתה מוכן לצאת משם תמורת שלום?

היו"ר ש' וייס:

תודה.

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת רפאל איתן, תשובתי תהיה קצרה מאוד: אתם, אנשי צומת, מהלכים עלינו אימים כבר שנים עם הסיפור הזה, כאילו נצטרך לעזוב את יפעת ואת תל-עדשים, את יפו, את עכו ואת אשקלון. מפלגת העבודה מובילה תוכנית מדינית שיש לה גם מפה.

רפאל איתן (צומת):

רק את יפעת.

חגי מירום (העבודה):

התוכנית הזאת פלוס-מינוס נקראת תוכנית-אלון. אני אציע לך לקרוא בתוכנית הזאת ולהבין שלא נוותר לא על ירושלים, לא על יפעת, לא על תל-עדשים ולא על עכו ויפו, ואפילו לא על הבקעה.

רפאל איתן (צומת):

צביעות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אגב, חיקיתי לשאלה על יפעת.

ענת מאור (מרצ):

זאת צביעות שלך.

הניסיונות לחבל במשא-ומתן על-ידי הארגונים הקיצוניים ה"חמאס"

"הג'יהאד האסלאמי" על-ידי הגברת פעולות הטרור

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת רפאל אלול להביא הצעה לסדר-היום בנושא: הניסיונות לחבל במשא-ומתן על-ידי הארגונים הקיצוניים ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי" על-ידי הגברת פעולות הטרור. בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, יש באזור שלנו חבורה של דתיים פנאטים שהחליטו למנוע הסדר שלום במזרח התיכון. הם לא חזקים מספיק כדי למנוע משא-ומתן אבל הם פיקחים מספיק וחסרי מעצורים כדי לשבש אותו.

הם פיתחו שיטה. כאשר ממשלת ישראל מנסה לנהל משא-ומתן עם הערבים שרוצים שלום, הם – הפנאטים הדתיים – יעודדו את מחבלי השלום. "הג'יהאד האסלאמי", ה"חמאס" וה"חיזבאללה" רוצים הכול. הם לא זקוקים לפשרה והם לא מחפשים פשרה.

הדרך היחידה שיש בידם כדי לשבש את המשא-ומתן היא לעודד את הקיצונים ברחוב היהודי, בתקווה שיש יהודים שיעשו עבורם את המלאכה. את זה הם עושים לא רע.

הדרך היחידה לטפל בטרור היא בקור רוח. צריך לאתר את האנשים המבצעים אותו ולהכות בהם אישית.

אבל אנשי הטרור יודעים שיש להם על מי לסמוך בישראל, שיעודד היסטריה. הם יודעים שבנושא הזה יש להם משתפים. משתפים זה בלשון השב"כ משתפי פעולה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא משתפים – משת"פים.

רפאל אלול (העבודה):

משת"פים, כן.

בשטוטגארט מתקיימת עכשיו אליפות העולם באתלטיקה קלה. יש שם מקצוע חביב שנקרא מירוץ שליחים. גם במזרח התיכון יש מירוץ שליחים כזה, ומשתתפת בו קבוצה מעורבת של יהודים וערבים. בכל פעם שהבריונים של "הג'יהאד האסלאמי" וה"חמאס" מצליחים להכות בנו באיזה מקום, יש יהודים שייקחו את המקל מהנקודה הזו וימשיכו במירוץ השליחים בדיוק במסלול שקבע הג'יהאד המוסלמי.

יש יהודים שיתנפלו על הממשלה במקום על הטרור, יש יהודים שינסו להרוויח איזה רווח פוליטי קטן מכל פעולה טרוריסטית.

חבר הכנסת בנימין נתניהו, אולי אתה יודע מי הם היהודים שעושים רווח פוליטי מפעולות טרוריסטיות? דיבר כאן קודם חבר הכנסת רפאל איתן, יש שמנסים להסית נגד הממשלה כל פעם שהג'יהאד המוסלמי עושה פעולה. אולי חבר הכנסת בני בגין יודע מי זה? אולי חבר הכנסת גונן שגב?

אני בטוח שבכל פעם שחברי הכנסת הנכבדים האלה נושאים נאום לאומה, יושבים כמה טרוריסטים במקום מחבוא ומתפקעים מצחוק.

חבר הכנסת בנימין נתניהו אוהב להתגאות בימים שבהם שירת ביחידה מובחרת. יפה שיש לחבר הכנסת נתניהו משהו להתגאות בו, כי במה שהוא עושה היום הוא לא יוכל להתגאות בעתיד. כשחבר הכנסת בנימין נתניהו שירת ביחידה מובחרת – אולי הוא לא זוכר זאת – בשלטון היתה ממשלה של מפלגת העבודה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

שהביאה למלחמת יום הכיפורים. תאמר זאת.

רפאל אלול (העבודה):

היתה ממשלה של מפלגת העבודה. וחבר הכנסת בנימין נתניהו – חבל שהוא לא שומע – יודע היטב שממשלת העבודה עשתה כל מה שאפשר כדי להכות בטרור. חבר הכנסת נתניהו יודע שממשלת ישראל ממשיכה לעשות כך גם היום, אבל הוא וחבריו ממשיכים להסית.

אני אומר לכם, שלא אני ולא חברי ניתן לכם את התענוג לשבש לנו את השלום.

חבר הכנסת עוזי לנדאו, יש לי הצעה, חם היום, קיץ, בתי-המלון מציעים דילים מיוחדים למי שבא לנפוש. אולי תצאו קצת לחופש ותשאירו את העבודה למי שיודע לעשות אותה. ממשלת ישראל, צה"ל ושאר כוחות הביטחון יכו בטרור בשקט באורך-רוח ובסבלנות. זו לא מלחמה שמנצחים בה בדיבורים. זו גם לא מלחמה שיש בה ניצחונות מוחלטים. כולנו יודעים זאת.

אבל אני מאמין, שבסופו של דבר ינצחו אלה שעושים שלום ולא אלה שמחבלים בו. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת אלול. אני צריך לציין שאף-על-פי שעכשיו קיץ ופגרה, חברי כנסת רבים מאוד משתתפים היום בדיונים; רבים מאוד נמצאים במשכן, כמעט כל חברי הכנסת.

אין עם מי לדבר – המשבר במשלחת הפלשתינית

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין את חבר הכנסת יוסף בא-גד להביא לפנינו הצעה לסדר-היום בנושא: אין עם מי לדבר – המשבר במשלחת הפלשתינית. אחריו – חבר הכנסת בנימין טמקין.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לא לחינם קראנו לנושא: אין עם מי לדבר. השלו אותנו כל הזמן, תהיה משלחת – נסכים; מתברר שאין עם מי לדבר – המשבר במשלחת הפלשתינית.

חברי הכנסת הנכבדים, תרשו לי להזכיר לכם שהיום ראש חודש אלול, א' דראש חודש אלול, חודש התשובה. אלול – ראשי תיבות: אני לדודי ודודי לי.

היו"ר ש' וייס:

לכן חבר הכנסת רפי אלול הגיש את ההצעה לפניך.

שר הבריאות ח' רמון:

זה היה בט"ו באב – אני לדודי ודודי לי.

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד השר, אתה צודק, מפני שלא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים. יפה, כל הכבוד.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת בא-גד, אתה רואה שהשר רמון היה בהרצאה הקודמת.

היו"ר ש' וייס:

גם מבין באהבה.

יוסף בא-גד (מולדת):

באהבה מלווה אותי.

רציתי לומר לראש הממשלה, לשר הביטחון, לסגן שר הביטחון: אנחנו, בית ישראל, מתחילים מחר לומר את הפזמון המיוחד לחודש אלול: לדוד השם אורי וישעי ממי אירא? אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי, אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. מה פירוש "בזאת"? יש דבר מעניין. אנחנו נאמר בתפילת ראש השנה: ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה. אם תשימו לב, מעל המלים: תשובה, תפילה, צדקה, כתוב במחזורים באותיות קטנות: צום, קול, ממון. דבר מדהים הוא שהגימטריה של צום – 136, קול – 136, ממון – 136; שלוש פעמים 136 הם 408. גימטריה של "זאת" – בזאת אני בוטח – 408.

אברהם בורג (העבודה):

בזאת יבוא אהרן אל הקודש.

יוסף בא-גד (מולדת):

מצוין. בזאת יבוא אהרן אל הקודש – – –

היו"ר ש' וייס:

מי שצופה בנו חושב שזה שיעור בגמרא, בגימטריה.

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד היושב-ראש, אני בטוח שזה שיעור. זה כבוד לכנסת – – –

היו"ר ש' וייס:

בהחלט, בהחלט.

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד לכנסת בראש חודש אלול להיכנס לשיעור על התשובה לקראת הימים הנוראים.

בנימין טמקין (מרצ):

אבל אין לנו – –

יוסף בא-גד (מולדת):

אבל קריאות הביניים לא על חשבוני, אני חייב לסיים.

היו"ר ש' וייס:

לא, אתה תקבל זמן נטו.

יוסף בא-גד (מולדת):

ולכן אני רוצה לומר: שאל הרב גורן בשבוע שעבר את ראש הממשלה, מר יצחק רבין: האם במלחמת ששת הימים תכננתם לכבוש את ירושלים? והתשובה ידועה. הצנחנים היו מיועדים למיתלה ולא לירושלים. ומי כמו חבר הכנסת מוטה גור יוכל לאשר לנו את הדברים.

היו"ר ש' וייס:

סגן שר הביטחון.

יוסף בא-גד (מולדת):

סגן שר הביטחון. אני שומר על כבודו ומתוך ידידות קיצרתי.

קריאה:

הרב גורן אמר עוד כמה דברים.

יוסף בא-גד (מולדת):

אתה רוצה כל מה שאמר הרב גורן?

היו"ר ש' וייס:

לא, זה פעם מן הגורן, פעם מן היקב.

יוסף בא-גד (מולדת):

יפה.

ובכן, רבות מחשבות בלב איש ועצת השם היא תקום. לא תכננו לכבוש את ירושלים, אבל הקדוש-ברוך-הוא סובב את העניינים אחרת. למה אני אומר זאת? אני מדגיש זאת, נוכח דברי סגן השר מוטה גור בשבוע שעבר, לפני שבועיים, שאנחנו אף פעם לא התחלנו שום מלחמה, לא רק במשך 45 השנה האחרונות – גם לא התחלנו בפוגרומים ובפרעות במשך מאה שנות האיחזותנו בארץ-ישראל ובמדינת ישראל. להיפך, אם אתם זוכרים, בזמן תוכנית החלוקה הסכמנו לדבר שלא ייאמן – לתת להם 90%, לערבים, ולהסתפק ברצועת חוף צרה משבי-ציון עד אשדוד, 10% בלבד, כאשר ירושלים בין-לאומית, חיפה נמל בין-לאומי, ובלבד שיהיה לנו סוף סוף שלום ולא יישפך דם. וגם לזאת הערבים סירבו והתחילה מלחמת השחרור דווקא בכביש מול נחלים, ששם ירו באוטובוס מנתניה לחדרה, במקום שהיום נמצאת תחנת הדלק של נחלים.

לכן אני חוזר ואומר: מתקיים ויכבד השם את לב אסד, את לב ערפאת; יש נושאים, הם מקבלים. אתם מסכימים למשלחת כזו, בסוף תיכננו לדבר עם אש"ף ועם ערפאת; אתם מוותרים על ימין ועל שמאל, ובקרוב מחזירים חלק מהמגורשים, השם ישמור מהם, ואתם לא שמים לב, שאין עם מי לדבר ולא זו הסיבה.

ואני חוזר פעם נוספת ומתחנן ומפציר: תודיעו על הפסקת השיחות. מה יקרה? ירוצו אחריכם. הבוקר הודיעו בחדשות, שהערבים עוד לא הודיעו אם הם באים לשיחות או לא, אבל היהודים רצים בצורה של חנופה, בלי כבוד עצמי, רצים לשיחה עם מי שלא יהיה, על מה שלא יהיה, ויתור על הכול, שסוף סוף יואילו לשוחח אתנו.

ולכן אני רוצה לומר לכם את דברי הילקוט. אומר הילקוט: אמר רבי לוי: ארורים הם הרשעים שהם מעמיקים עצות על ישראל, כל אחד ואחד אומר עצתי יפה מעצתו. עשיו אמר: שוטה היה קין שהרג את הבל בחיי אביו, לא היה יודע שאביו פרה ורבה? אמר: אני איני עושה כן, אלא "יקרבו ימי אבל אבי". פרעה אמר: שוטה היה עשיו. המן אמר: שוטה היה פרעה. גוג אמר: שוטים היו הראשונים, אני אחסל אותם מלמעלה.

צריך להבין: יש פה תוכנית לחיסול עם ישראל. כל עוד הערבים לא יזרקו אותנו לים, לא יועיל לנו שום ניסיון, אלא אם כן נהיה תקיפים ונכריז ברבים: זו ארצנו, ארץ שלנו.

ואני רוצה לסיים בדבר נחמד מתוך פרשת השבוע, שופטים. בשבוע שעבר דיברנו על פרשת ראה, השבוע נסיים פרשת שופטים. בן-גוריון, זיכרוננו לברכה, בא לחזון-איש לבני-ברק ואמר לו: תעשה לי טובה, תרדו מאתנו הדתיים. המדינה בתחילתה, יש בעיות עם הערבים, יש בעיות כלכליות, יש בעיות עם קליטת העלייה. אני מבקש ממך – אמר בן-גוריון – בפגישה עם החזון-איש: תוותרו לנו, תפסיקו לעשות קשיים על כל צעד ושעל. החזון-איש פתח את מסכת סנהדרין, דף ל"ב, עמוד ב'. הגמרא מביאה שם משל נפלא: שתי ספינות נוסעות זו מול זו במעבר מים צרים, ספינה עמוסה, ספינה ריקה, אם עוברות, שתיהן טובעות. יש אפשרות רק לאחת לעבור. שאל החזון-איש את בן-גוריון: מי צריך לוותר למי, העמוסה לריקה, או להיפך? אמר בן-גוריון: פשיטא, האונייה הריקה צריכה לאפשר קודם לאונייה העמוסה לעייפה לעבור. אמר לו החזון-איש: תשמענה אוזניך מה שפ"ך מדבר. האונייה הריקה חייבת לפנות מקום לאונייה העמוסה. אני מתכוון, האונייה העמוסה זו האונייה של עם ישראל, ארץ-ישראל, מדינת ישראל, במשך 3,305 שנים נוסעת בכל הסערות, מתגברת ומצליחה. הספינה, לא ריקה, בגמרא כתוב ריקה, אינני רוצה לומר, חלילה, הספינה הפחות עמוסה, או העמוסה רק מאה שנות ציונות, האונייה הזו חייבת לוותר לאונייה העמוסה.

אם תלכו על-פי מורשת ישראל, שארץ-ישראל שייכת רק לעם ישראל, עם אפשרות שלום עם הערבים; אנחנו לא רוצים מלחמה, אבל הם צריכים לדעת – אנחנו בעלי הארץ, ואם הם יתנהגו כראוי כגר כאזרח, ניתן להם.

יהי רצון שבזכות חודש אלול תהיה לנו כתיבה וחתימה טובה לכל בית ישראל.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת יוסף בא-גד.

הצורך לנהל משא-ומתן עם אש"ף

היו"ר ש' וייס:

בסדרה הזאת – אחרון הדוברים, חבר הכנסת בנימין טמקין: הצורך לנהל משא-ומתן עם אש"ף.

סגן השר וליד צאדק, זאת הזדמנות לברך אותך בריא ושלם בתוכנו. אני מאחל לך בריאות שלמה.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עמד כאן לפני כמה דקות ראש האופוזיציה והזהיר אותנו והפחיד אותנו: דבר נורא קורה. הוא גילה ממש סוד – מתחילים כנראה לדבר עם אש"ף. נו, היתה ממשלה קודמת של מפלגתו, שהתחילה לדבר עם משלחת. המשלחת הזאת נראית כמו אש"ף, חושבת כמו אש"ף, רוצה בדיוק אותם דברים שאש"ף רוצה, לא זזה בלי אישורו של אש"ף, מתייעצת ומתאמת, אבל ממשלת שמיר לא ניהלה שיחות עם אש"ף. נו, תשנה את השם ואז תשנה את המציאות.

המציאות חזקה יותר מהדיבורים וגם מתנועות הידיים של ראש האופוזיציה. המציאות חזקה. יש עם, לעם הזה יש זכות להגדרה עצמית, הזכות להגדרה עצמית כוללת את הזכות לבחור לעצמו את מנהיגותו. ובסופו של דבר – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

בירדן. יש להם מדינה. של מי המדינה בירדן? איזה עם יושב שם? מי יושב שם? שאלה פשוטה, תשובה פשוטה.

בנימין טמקין (מרצ):

חבר הכנסת לנדאו, עשה לי טובה, תן לי לדבר ברצף הפעם.

ממשלת שמיר דיברה עם אש"ף, ואנחנו ממשיכים לדבר עם אש"ף. מה שצריך לעשות היום זה לתת תוקף רשמי למה שאנחנו עושים כל הזמן. כי השאלה איננה, כפי שנאמר פה קודם לכן בחוסר הרצינות הידועה כבר של הדובר: אין עם מי לדבר. ונניח שחבר הכנסת בא-גד וחבר הכנסת נתניהו, באותה מידה של רצינות ממש, היו מגלים שיש עם מי לדבר, נניח שהיו מגלים שבכל זאת יש עם מי לדבר, האם יש להם על מה לדבר? הרי זו הבעיה. מכיוון שהמחנה שאתם מייצגים אין לו על מה לדבר והוא לא מוכן לוותר על דבר, הוא גם לא ימצא לעולם עם מי לדבר. וכל פעם שימצאו מישהו, ימצאו גם את הסיבה למה לא לדבר אתו ולמה להפוך את התהליך לריק מתוכן.

שאול יהלום (מפד"ל):

גם עם ה"חמאס" אתה מוכן לדבר?

בנימין טמקין (מרצ):

צריך לומר את הדברים בפשטות: מי שמוכן לדבר על שלום עם מדינת ישראל, לעשות שלום אתה, להכיר בקיומה הלגיטימי של מדינה יהודית באזור הזה, אתו צריך להיות מוכן לדבר, לרבות אש"ף.

שאלו יהלום (מפד"ל):

לרבות ה"חמאס"?

בנימין טמקין (מרצ):

אתה שומע מה שאני אומר?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, זה נושא לשבוע הבא. השבוע זה אש"ף.

שאלו יהלום (מפד"ל):

לרבות ה"חמאס"? תשיב לי. אל תתחמק.

בנימין טמקין (מרצ):

אני לא מתחמק משום תשובה. מי שמתחמקים מתשובה אלה אותם אנשים שאומרים ש-5 מיליוני אזרחים ישראלים – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

תאמר מדוע ירדן אינה מדינה פלשתינית. אני רוצה תשובה.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש את הגנתך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אני מבקש – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא אומר שהוא לא מתחמק. ששיב.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, אתה רוצה לעזור, אבל זה מפריע לי. חברי הכנסת יהלום ולנדאו, קריאות ביניים זה בסדר, אבל אם אני מצרף את כל קריאות הביניים שלכם, זה כבר יותר מנאום; וזה לא הוגן, כי אתם לא אספתם 30 חתימות.

בנימין טמקין (מרצ):

מי שלא רוצה להכיר במציאות, ש-5 מיליוני אזרחים בישראל שולטים כבר 25 שנים ב-2 מיליוני אנשים השייכים לעם אחר, שמתוקף הנסיבות משוללים זכויות יסוד, לרבות זכויות לאומיות יסודיות, זה מוביל בהכרח, כחוק הברזל של הכיבוש, שלא שומע לנאומים, לא של נתניהו, ולא חשוב כמה תנועות ידיים ילוו את הנאום הזה; העובדה ש-5 מיליוני אנשים כאלה שולטים ב-2 מיליוני אנשים השייכים לעם אחר, זה מוביל, כחוק הברזל של הכיבוש, לחיכוך לאומי ולחיכוך אתני.

ואיך אני יודע את זה? אני יודע את זה, מפני שזה קורה בין היוונים לבין הטורקים בקפריסין, וזה קורה בין הסרבים לבין הקרואטים ביוגוסלביה, וזה קורה בין הפרוטסטנטים לבין הקתולים בצפון-אירלנד, וזה קורה בלבנון בין המוסלמים לבין הנוצרים, ובאלג'יר בין הצרפתים לבין האלג'ירים, וזה קורה גם בתוכנו.

מי שלא נותן תשובה מה עושים עם 800,000 ערבים פלשתינים ברצועת-עזה, שלא רק משוללים זכויות לאומיות, אלא הם חיים במצב קשה ביותר, במצב אובייקטיבי קשה, כלכלי ואחר; מי שלא נותן תשובה, הוא מוביל לקטסטרופות הגדולות. ואנחנו אומרים בפירוש, שאם לא תינתן תשובה לאומית לבעיה שלהם, תהיה תשובה דתית קיצונית מוסלמית. ומי שלא מבין את זה, מי שמוביל לכך שהדיאלוג היחיד האפשרי יהיה עם ה"חמאס", אבל הוא לא יהיה דיאלוג לשלום, אלא הוא יהיה דיאלוג אלים לדורות, אלה אנשים כמוכם, שלא נותנים תשובה, אלא נותנים פה נאומים מתלהמים שלא מובילים לשום פתרון לבעיה.

ועכשיו אני אומר באופן ספציפי: רק מחנה — — —

שאלו יהלום (מפד"ל):

אתה מביא לשלום? אתה מביא להרס מדינת ישראל. אתה הורס את מדינת ישראל. אינך מביא שום פתרון. נגיד את זה בגלוי.

רן כהן (מרצ):

שאלו יהלום (מפד"ל):

הלכתם להלשין לארצות-הברית.

היו"ר ש' וייס:

אני מוסיף שתי דקות לנאומו של חבר הכנסת טמקין.

יוסף בא-גד (מולדת):

למה אני לא קיבלתי?

היו"ר ש' וייס:

לא הפריעו לך. שאלו פה ושם הבהרות בקשר לגימטריה, אבל לא הפריעו לך.

בנימין טמקין (מרצ):

אני מברך על כך שממשלת ישראל מתקרבת, אומנם לאט, לא מספיק מהר כפי שאנחנו, אנשי מרצ, חושבים, לדיאלוג ישיר עם אש"ף – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

עם אש"ף.

בנימין טמקין (מרצ):

— — — אשר הוא הארגון שיכול לספק את הסחורה הדרושה ביותר למדינת ישראל — — —

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אינני רוצה בכנס פגרה להוציא אותך, אבל אי-אפשר כך.

שאל יהלום (מפד"ל):

מה ההבדל?

היו"ר ש' וייס:

אתה מחנך. איך תרגיש אם אני אוציא אותך? איך תעמוד מול תלמידך? באמת, תחשבו על זה.

בנימין טמקין (מרצ):

אני מברך על כך שהשר יוסי שריד, בידיעתו של ראש הממשלה, אומנם קידם את התהליך הבלתי נמנע הזה, תהליך שמוביל בסופו של דבר לכך שהסכם שלום – בלתי אפשרי להשיגו ללא הסכמתו של אש"ף, ללא השתתפותו של אש"ף. ובסופו של דבר, בנושאים כאלה, כמו בכל המדינות שבהן היה מאבק לאומי, הנציגים הלאומיים של שני העמים היו צריכים לחתום על הסכם השלום הזה. זו האמת. זה לא אומר שכל התמונה יפה. זה לא אומר שכל עמדותיו של אש"ף מקובלות עלינו, וזה לא אומר שכל מעשיו נכונים. זה אומר רק שזה הנציג, אתו יש לנו מלחמה, ואתו נצטרך לעשות את השלום. וטוב שכך אנחנו מתקדמים.

למען התקווה הזאת מרצ משתתפת בממשלה הזאת. ולפעמים ההשתתפות הזאת קשה, כאשר אנחנו צריכים להיות חלק ממדיניות שלא תמיד מקובלת עלינו, בכל נושא ונושא. ועם זה, אני רוצה לומר לציבור — — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

ועכשיו כתוב: לגלגל עיניים לשמים.

בנימין טמקין (מרצ):

ועם זה, אני רוצה לומר לציבור: כאשר אנחנו שומעים את הקולות של אלה שרק מחכים – יושב לו פה יהלום ומחכה שש"ס סוף-סוף תצא מהממשלה, ויושב לו פה רפול ומחכה שמרצ תצא מהממשלה, מתוקף זה שהם "מתים" להיכנס לממשלה הזאת, אותה ממשלה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

שקר, שקר גס. אנחנו רוצים להפיל את הממשלה הזאת.

בנימין טמקין (מרצ):

הם "מתים" להיכנס לממשלה הזאת, כדי למנוע את ההתקדמות – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

זה שקר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר. אתה לא צריך לענות לו בצעקה.

בנימין טמקין (מרצ):

– – – כדי למנוע את ההתקדמות, את התקווה לשלום. ואני רוצה להגיד לציבור כאן ועכשיו: הרבה פעמים אני שופט דברים, מה אני עושה ואיך אני מתנהג פוליטית, על-פי השאלה מי יהיה שמח ומי יהיה עצוב בשל מה שאעשה. אני יודע מי יהיה עצוב, ואני יודע מי יהיה שמח. אני יודע מי יהיה שמח אם ש"ס תפרוש מהממשלה, ומי יהיה שמח אם מרצ תפרוש מהממשלה. מי שישמחו אלה אותן מפלגות שמחכות להיכנס כדי למנוע את ההתקדמות ואת התקווה לשלום. לא ניתן לכם את התענוג הזה. אנחנו נהיה חלק מהממשלה הזאת, כדי לדחוף את התקווה. מכיוון שאם יהיה שינוי בשלטון

ויתממשו התוכניות של חבלה בממשלה הזאת והורדת הלגיטימיות שלה על-ידי המפד"ל וצומת,
כאשר כל כוונתם להיכנס, לפי דעתנו זו בגידה בהבטחה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אנחנו רוצים להפיל אתכם.

היו"ר ש' וייס:

גמרנו, סיימנו. חבר הכנסת טמקין, אני מבקש לסיים.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לנצל את הבמה הזאת להערה אחרונה. שמעתי את נציגי המתנחלים
הנפגשים עם נשיא המדינה. הם מתלוננים שם על חוסר הלגיטימיות של הממשלה, ומזהירים אותנו
עוד הפעם, חוזר והזהר, שאם הממשלה תנקוט אמצעים ומדיניות שלא מקובלת עליהם, הם ימצאו
את הדרך להתנגד לזה. והם רמזו רמז עבה מאוד שהאמצעים האלה לא תמיד יהיו האמצעים
הדמוקרטיים הלגיטימיים. אני חוזר ומזהיר את האופוזיציה כאן, ובעיקר את – – –

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע לו, הוא כבר מסיים.

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע לו, הוא כבר מסיים. אני מבקש לסיים. מספיק, אל תפריעו לו.

משה פלד (צומת):

זה לא צודק מה שאתה אומר.

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע. הוא כבר סיים. אני מבקש לסיים.

בנימין טמקין (מרצ):

אני מנסה.

היו"ר ש' וייס:

זה כבר שני נאומים. תסלח לי, זה כבר שני נאומים. אני מבקש לסיים.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע לו, הוא כבר מסיים.

בנימין טמקין (מרצ):

מי שחוזר כל הזמן בכנסת על האמירה הבלתי מקובלת הזאת, שאין לממשלה הזאת מנדט לעשות שלום, לפי דעתי — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

אין לה.

בנימין טמקין (מרצ):

— — הוא תורם לדה-לגיטימציה של המשטר הדמוקרטי בישראל. ומה שאתה עושה עכשיו זה בדיוק חיזוק הדבר הזה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת טמקין.

חבר הכנסת יהלום, תירגע, זו לא פעם ראשונה שנשמעים פה בבית דברים קשים.

אני מזמין עכשיו את השר רמון, בתקן של השר המתאם, להתייחס לשש הצעות לסדר-היום שהועלו כאן.

סילבן שלום (הליכוד):

למה הוא לא — — —

היו"ר ש' וייס:

סליחה, חבר הכנסת סילבן שלום, ברשות השר רמון, מכיוון שעוד מעט אתחלף עם חבר הכנסת שילנסקי, אני רוצה לומר בנוכחות השר רמון, שלפני שבוע ביקרה נשיאות הכנסת ביישובי קו העימות, רשמה רשמים. יש יוזמה גם להעלות נושאים על סדר-היום בעקבות אותו ביקור, של חברת הכנסת ענת מאור וחברת הכנסת אסתר סלמוביץ, שתי סגניות היושב-ראש. הנושא לא יעלה השבוע מפאת העובדה שלא נאספו חתימות. ביום רביעי הבא יעלה הנושא בכבוד הראוי לתושבי קו העימות וגם לכם. בבקשה, אדוני השר.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, תרשה לי לפתוח בהערה שאיננה קשורה לעניינים שנדונו כאן אלא להערה שהעיר חבר הכנסת נתניהו, ראש האופוזיציה, בנושא הדין על — — —

היו"ר ש' וייס:

אגב, עדיין אין תואר כזה – ראש האופוזיציה, אבל אם אתה, השר, מכיר בתואר, אני אצטרף.

שר הבריאות ח' רמון:

תיכף אומר משהו על העניין של האופוזיציה, ואז תראה שהתואר הזה איננו מכובד כל כך.

במשך שבוע מתפרסמות ידיעות בעיתונות, שהאופוזיציה עומדת להעלות את נושא ההערות של ראש הממשלה ביחס לפרקליטות. העיתונות מלאה בכך שעומדים להעלות את הנושא. אני מקבל ממזכירות הכנסת פירוט הנושאים, ואני רואה שדווקא חבר הכנסת נתניהו מתעניין הרבה יותר באותם נושאים שהוא חוזר ולועס אותם: פלשתינים, הפסקת המשא-ומתן, בעיקר הפסקת המשא-ומתן; והעניין המשפטי, הפרקליטות – לא קיים.

צלצלתי ביום ראשון, צלצלתי אתמול, יום שני, למזכירות הכנסת, ושאלתי את מזכיר הכנסת: האם סיעת הליכוד הגישה 30 חתימות על מנת לדון בנושא הזה, שמאוד מעסיק אותה, לדבריה? מתברר שהאופוזיציה העלובה הזאת לא השכילה אפילו להגיש 30 חתימות בנושא שהיא טוענת שהוא כל כך חשוב, שהוא יורד לשורש המשטר הדמוקרטי.

תאמין לי, זה לא תואר כל כך מכובד. זה לא תואר – – –

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש שהוא יחזור בו מהביטוי "אופוזיציה עלובה"; שיחזור בו מהביטוי הזה. הממשלה הזאת עלובה.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו תקשיב לי, חבר הכנסת סילבן שלום. אני רציתי לקרוא לו לחזור בו. אחרי ההערה שלך, אני גם לא קורא לו לחזור בו.

סילבן שלום (הליכוד):

– – – בלי שום הערה.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, חבר הכנסת סילבן שלום, פעם שלישית יש לי אתך עסק. אתה בא לפעמים ומעיר בלי לחשוב. כבר היה לנו פעמיים דבר כזה. תקשיב לי, אני אעשה מה שאני מבין.

סילבן שלום (הליכוד):

אתה לא חושב. תעיר לו.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי. תפסיק עם הצעקות האלה. בבית הזה מדברים ולא צווחים.

סילבן שלום (הליכוד):

תעיר לו.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, בבית הזה מדברים ולא צווחים. זה לא בית צווחה, זה בית שמדברים בו.

סילבן שלום (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

תקשיב לי. אל תעיר לי הערות. לא צווחים כאן. זה בית שמדברים בו, זה לא בית צווחה.

סילבן שלום (הליכוד):

אתה אל תעיר לי.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, אני מעיר לך. אתה הערת לי דברים יותר חמורים, לא פעם ראשונה, ואחר כך התנצלת פעמיים.

סילבן שלום (הליכוד):

אתה אל תגיד לי – – –

היו"ר ש' וייס:

אני אגיד לך מה שאני מרגיש. זה בית שמדברים בו, זה לא בית צווחה.

סילבן שלום (הליכוד):

אל תחזור על זה.

היו"ר ש' וייס:

אני אחזור על זה לגבי כל חבר כנסת. עכשיו תקשיב לי. אתה יודע כמה דברים חמורים נאמרו על הממשלה בנוכחותי, על-ידי דוברי סיעתך? איומים, ואני שתקתי. אני לא צנזור. ממשלה בוגדנית, נכון, זה הרבה יותר חמור. אני לא צנזור, אתה לא רוצה שאני אהיה צנזור.

אני חוזר בי מן המלה צווחה.

סילבן שלום (הליכוד):

ואני חוזר בי ממה שאמרתי.

היו"ר ש' וייס:

זהו. בזה נגמר הסיפור. כי זה באמת לא מגיע לך, אתה לא היחיד.

שר הבריאות ח' רמון:

אני בכל זאת רוצה להגיד לחבר הכנסת סילבן שלום, נדמה לי שהוא לא היה פה כשחבר הכנסת נתניהו דיבר. אני חוזר על מה שאני אומר, כי צריך הרבה חוצפה ועזות מצח מצד מי שמייצג את האופוזיציה, שאיננו מצליח לגייס 30 חתימות, או איננו יודע שלא הגיש 30 חתימות, להאשים את הממשלה כאילו היא מתחמקת מדיון. זאת היתה האשמה חמורה, וזאת חוצפה מאין כמותה שיעמוד פה מישהו שלא מצליח לעשות דבר אלמנטרי אחרי שנה באופוזיציה. מה למדתם במשך שנה? 30 חתימות לא למדתם לאסוף?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה רואה פה ראש ממשלה שאתה מדבר על ממשלה רצינית?

שר הבריאות ח' רמון:

מה למדתם?

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה אתה אומר "ממשלה"? רבין תמיד שולח. אין ממשלה ואין תשובה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר.

שר הבריאות ח' רמון:

עומדים פה מהבוקר ומודיעים, וכבר הוציאו הודעה לעיתונות. גם לא מצליחים לאסוף 30 חתימות, גם לא מכבדים את תקנון הכנסת, ובסוף עוד אומרים שמתחמקים. אין לממשלה זכות אלמנטרית לקבל יום מראש, לא יומיים, את סדר-היום של הכנסת, על מנת שהיא תתכונן כראוי לתשובה? אנחנו רוצים להתייחס אליכם ברצינות. אתם לא ראויים, נוכח ההתנהגות, שיתייחסו אליכם ברצינות. אבל רוצים להתנהג כלפיכם ברצינות, ואתם לא מאפשרים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זו היתה קריאה — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו.

שר הבריאות ח' רמון:

והבוקר, בבוקר מודיעים שהגישו את החתימות.

שאול יהלום (מפד"ל):

הם רצו לשאול את – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה, ופעם שלישית פירושה – בחוץ. הנזק יהיה שלך, כי אתה רוצה להיות בפנים.

שר הבריאות ח' רמון:

אני פונה אליכם, תכבדו את הכללים של הבית הזה. אם הנושא לא חשוב בעיניכם, אל תגישו חתימות; אם הוא חשוב, תגישו חתימות כמו שהגשתם בכל נושא אחר. אבל אל תעזו לומר פה כאילו מישו מתחמק מאיזה נושא, יהיה קשה כפי שיהיה, יהיה חמור כפי שיהיה, יהיה בעייתי כפי שיהיה, והנושאים האלה חמורים, בעייתיים מאוד, אני מודה בכך.

סילבן שלום (הליכוד):

ברור לכולם שאתה מתחמק. ברור לכל עם ישראל שאתה מתחמק היום.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת סילבן שלום, זה לא יעזור לכם. אני אחזור: אם הייתם רוצים שנענה, היינו עונים. אתם לא רוצים שנענה. אתם רוצים להוליך שולל את הציבור, כאילו העניין מעניין אתכם. גם אתם פוזלים לעבר ש"ס, כי אינכם רוצים להחריף את היחסים, אז אתה רוצה למשוך אותי בשאלה, למה לא הגשתם 30 חתימות? כי גם אתם אומרים: למה אנחנו צריכים לריב עם ש"ס? אולי לא נעשה את זה, אולי העניין יידחה.

אתם רוצים עוד למשוך אותי בלשון? פתאום אתם גם רוצים להופיע כיפי-נפש וגם רוצים לבוא ולא להעלות את הנושא.

תאמינו לי, לפי מה שהקדשתם לו בשבוע האחרון, בתקשורת הוא נראה בעיניכם חשוב הרבה יותר ממה שהעליתם, ולא העליתם. תעלו את זה, הממשלה תשיב, יש לה תשובות.

אני רוצה לחזור לנושא אשר הועלה על-ידי שישה חברי כנסת. האמת היא, שבנושאים האלה ניתנו תשובות על-ידי הממשלה, והרבה לא התחדש. אבל נדמה לי שיש תחושה שכל אירוע בצד הערבי הוא סיבה להילולה להפסקת המשא-ומתן. קורה משבר במשלחת הפלשתינית, מגיעים לאיזה הסדר – צריך להפסיק את המשא-ומתן. יש פיגוע – בואו נפסיק את המשא-ומתן. מגיע נשק לסוריה – בואו נפסיק את המשא-ומתן. זה נכון מבחינתכם, כי אינכם רוצים שיתנהל משא-ומתן אמיתי, אתם מתנגדים – לא למשא-ומתן, אלא אתם מתנגדים לכך שהמשא-ומתן יביא את התוצאות על-פי מדיניותה של הממשלה הזאת; לכך אתם מתנגדים ולכן אתם פוסלים משא-ומתן, אינכם רוצים.

סילבן שלום (הליכוד):

אנחנו רואים את התוצאות ואנחנו מתנגדים להן. במאה אחוז מתנגדים.

שר הבריאות ח' רמון:

אינכם רוצים, חברי באופוזיציה, משא-ומתן. מעולם לא ניהלתם משא-ומתן אמיתי. היה קמפלז'.

סילבן שלום (הליכוד):

אנחנו היינו – – אל תשקר לציבור.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מבקש מהיושב-ראש, זו הפעם החמישית שחבר הכנסת סילבן שלום מפריע לי. זו לא קריאת הביניים הראשונה שלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני שמעתי בינתיים רק פעמיים, כי לא הייתי כאן.

שר הבריאות ח' רמון:

זזה מיתוסף על שלוש הפעמים הקודמות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא עושה את זה בטעם.

היו"ר ד' שילנסקי:

מיצית את קריאות הביניים. גמרנו.

שר הבריאות ח' רמון:

אינכם רוצים, כי כל משא-ומתן ישנה את המציאות הקיימת, שאתם רוצים לדבוק בה. אתם רוצים לספח את השטחים, אתם רוצים לספח 2 מיליוני פלשתינים. אינכם רוצים לזוז מהמציאות הקיימת. מכיוון שמשא-ומתן מעצם טיבו משנה מציאות קיימת, אתם עושים הכול על מנת שהוא לא יתקיים, וכשהוא מתקיים – להפסיק אותו.

זה ברור, זה טבעי, אבל צריך להגיד את האמת. תבואו אל הציבור, תגידו אמת: אנחנו רוצים את המציאות הקיימת. נקודה. לא רוצים משא-ומתן. אתם אומרים: אין עם מי לדבר, אין על מה לדבר, לא רוצים. זה בסדר. אבל למה אתם מרמים את הציבור?

מופיע פה חבר הכנסת נתניהו פעם אחר פעם ואומר: כן אמרו לציבור, לא אמרו לציבור ככה, לא אמרו לציבור ככה. כל דרכו היא דרך שמובילה בכחש את הציבור, רמייה טוטלית, כאילו יש לו איזו נוסחה שתוביל לאיזה שלום שאני לא מבין אותו, איך ועל מה.

הוא איננו רוצה לשנות את המצב הקיים. מי שאיננו רוצה לשנות את המצב הקיים – יבוא ויודה בכך, יגיד את זה. זה טבעי. זה בסדר. אבל הוא יודע שהציבור ידחה אותו, לכן הוא משקר לציבור במצח נחושה, כאילו הוא בעד משא-ומתן.

אני אביא דוגמה בנושא הפלשתינים. הרי הוא יושב במדריד. באותו לילה שהוא יושב במדריד, ראשי המשלחת הפלשתינית טסו לתוניס, באותו לילה הם טסו, הם לא חיכו אפילו יום. התייעצו עם אש"ף-תוניס וחזרו למשא-ומתן. אז על איזה קיר מדבר ראש הממשלה לשעבר? איזה קיר הפריד בין הפלשתינים בשטחים לבין אש"ף-תוניס? הקיר הזה קיים אך ורק בדמיון הליכוד, בדמיונו של חבר

הכנסת שמיר ובדמיונו של חבר הכנסת נתניהו. זה קיר שפאקסים חדרו אותו, תמונות בעיתונות חדרו אותו, פגישות חדרו אותו, קווי טלפון חדרו אותו; על איזה קיר אתם מדברים?

יש הידברות יום יום, יום יום ושעה שעה, מהיום שהחל המשא-ומתן, בין אש"ף-שטחים, שהמשלחת הפלשתינית בתוניס כולה נמנית עמו, כולם בוגרי בתי-הסוהר הצבאיים של מדינת ישראל, כולם היו חברים בארגוני טרור, כמעט כולם. ראש המשלחת היה מייסד אש"ף. על מה אתם מדברים? על איזו הפרדה אתם מדברים? יש הפרדה שהיא מהותית, מבחינת על מה מדברים, אבל בקשר ביניהם יש הפרדה? היה יום אחד של הפרדה? הם לא התייעצו עד היום בוועדת המעקב שהוא אש"ף? לא נסעו כל פעם לוועדת המעקב למשא-ומתן מטעם אש"ף וישבו עם אש"ף? למה אתם אומרים בצורה הכי ברורה והכי קשה אי-אמת לציבור? למה? כולם מטומטמים? אנשים לא יודעים את זה?

כשבאנו לשלטון אמרנו: נשף המסכות הזה הוא דבר מגוחך, הוא לא רציני, הוא מטופש.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ראש הממשלה לא אמר את זה. ראש הממשלה אמר את זה?

שר הבריאות ח' רמון:

סליחה, חבר הכנסת לנדאו, אל תפריע לי.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה לא משיב.

שר הבריאות ח' רמון:

אנחנו אמרנו, ראש הממשלה אמר – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה לא משיב. אמרתם שאתם לא מתחמקים, שאתם משיבים. אתם לא משיבים. כל הזמן כל אותן תשובות.

שר הבריאות ח' רמון:

ראש הממשלה הודיע חד-משמעית שלא אכפת לנו עם מי מתייעצים, ואנחנו יודעים שזו לא משלחת עצמאית.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ראש הממשלה אמר שלא מנהלים משא-ומתן עם אש"ף. כך הוא אמר.

שר הבריאות ח' רמון:

מאה אחוז. לא מנהלים משא-ומתן, ועל כך אני עומד, לא מנהלים משא-ומתן עם אש"ף מחוץ לשטחים.

לימור לבנת (הליכוד):

ומה זה הפגישה של השר שריד – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, חברת הכנסת לימור לבנת, חבר הכנסת לנדאו מיצה גם את קריאות הביניים שלך.

לימור לבנת (הליכוד):

כל הכבוד, חבר הכנסת לנדאו מדבר אומנם בשמי אבל לא במקומי.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו תאפשרו לשר רמון לענות.

לימור לבנת (הליכוד):

השר רמון לא עונה.

שר הבריאות ח' רמון:

עמדנו על כך ואנחנו עומדים על כך שיש משא-ומתן והוא מתנהל עם תושבי השטחים. הוא מתנהל עם תושבי השטחים כשאנחנו יודעים איזו משלחת זו, עם מי היא מתייעצת, ממי היא מקבלת הוראות, עם מי היא נפגשת.

לימור לבנת (הליכוד):

אתם הסכמתם – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת לימור לבנת.

שר הבריאות ח' רמון:

אנחנו יודעים זאת במפורש ואומרים זאת ולא משלים את עצמנו ולא משלים את הציבור, כמו שהליכוד ניסה לעשות. אנחנו מנהלים עם המשלחת הזאת משא-ומתן, מכיוון שאנחנו מנהלים משא-ומתן על אוטונומיה ואיננו מנהלים משא-ומתן על הסדר קבע. מכיוון שאנחנו מנהלים משא-ומתן על הסדר ביניים, ובראש ובראשונה אוטונומיה, אנחנו מנהלים אותו עם התושבים אשר יהיו חלק מההסדר הזה.

לימור לבנת (הליכוד):

אתם מסלפים את האוטונומיה. זו לא אוטונומיה.

שר הבריאות ח' רמון:

חברת הכנסת לימור לבנת רוצה לספח את עזה, להפוך אותה חלק בלתי נפרד, לקחת 2 מיליוני פלשתינים. למה את מבלבלת לציבור את המוח? תגידי לו את האמת. תגידי להם את האמת. הרי אתם מנסים לרמות את הציבור כל הזמן, ואתם לא מצליחים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה אתה לא משיב על השאלה שלה? שאלו אותך.

לימור לבנת (הליכוד):

הרי אתה מדבר בשם עצמך. אתם מרמים לא רק במה שנוגע לדרעי ולש"ס.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת. חברת הכנסת לימור לבנת, את כבר מיצית עכשיו את כל המכסה שלך.

שר הבריאות ח' רמון:

יש לנו ויכוח, יש לנו ויכוח עם הפלשתינים, שעל-פי שיטתנו ועל-פי גישתנו אנחנו לא רוצים לשלוט בהם, אנחנו רוצים שינהלו את חייהם בעצמם. יש כמה נושאים אשר עליהם אנחנו עומדים ולא נוותר. הראשון שבהם – ירושלים לא תהיה חלק מהאוטונומיה. השני – ההתנחלויות בעת האוטונומיה יהיו בשליטה ישראלית מלאה. הדבר השלישי – הביטחון הכולל בשטחים בתקופת האוטונומיה יהיה בידי ישראל. אלה הנושאים שבגללם אנחנו לא מגיעים להסכם עקרונות עם הפלשתינים, כי הפלשתינים דורשים בנושאים הללו, הם דורשים שהאוטונומיה תחול על ירושלים והם דורשים שהם יהיו אחראים להתנחלויות. אנחנו לא נסכים לכך. אנחנו אומרים זאת פעם אחר פעם, ואנחנו קוראים לפלשתינים להבין שמה שאנחנו מציעים זו הדרך היחידה להגיע להסדר ביניים, אשר לאחריו, בעוד שלוש שנים, בעוד ארבע שנים, אנחנו נפתח משא-ומתן כולל ושם נדון בכל הבעיות אשר יועלו על-ידי מי מהצדדים, ללא יוצא מן הכלל. זוהי הדרך ואין אחרת. אני מקווה שהפלשתינים יבינו.

משה פלד (צומת):

גם ירושלים?

שר הבריאות ח' רמון:

אני אשתמש בנוסחה של חבר הכנסת שמיר, כשהיה ראש הממשלה: כל נושא שיעלה מישהו מהצדדים – נדון. כמובן נבוא עם עמדתנו, שירושלים היא מאוחדת בריבונות ישראל. אני משתמש בנוסחה שהשתמשו בה בתקופת הליכוד בנושא ירושלים.

סילבן שלום (הליכוד):

מה עם פייצל חוסייני, אדוני?

שר הבריות ח' רמון:

אני אביא עוד דוגמה, מדבריו של חבר הכנסת נתניהו בנושא הסורי. הסורים מתחמשים. זה נכון. הדבר הזה רק מוכיח כמה חשוב להגיע לשלום, על מנת לפרק את ההתחמשות הזאת, על מנת שהאיום הזה יוסר ממדינת ישראל.

לימור לבנת (הליכוד):

איזה היגיון עקום זה?

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה שומע מה אתה מדבר?

קריאה:

זו בדיחה.

שר הבריות ח' רמון:

חברי הכנסת, אני רוצה לומר לכם, שבכל תקופת המשא-ומתן עם מצרים, המצרים התחמשו, התחמשו מאוד.

משה פלד (צומת):

גם עכשיו הם מתחמשים.

שר הבריות ח' רמון:

וגם בתקופה שהייתם בשלטון וניהלתם משא-ומתן עם סוריה, גם אז הם התחמשו. תכליתו של משא-ומתן היא להגיע להסכם שלום כדי שהחימוש הזה לא יבוא לידי ביטוי, שאיום החימוש הזה לעולם לא יבוא לידי ביטוי במלחמה. לכן, בהסכם שלום צריך להגיע להסדר ביטחון, שהנשק הזה לא יהיה קיים. זו, לדוגמה, אחת התביעות שלנו, וזה ההיגיון. מי שבא ואומר שהצד השני מתחמש ולכן אנחנו אלה שצריכים להפסיק את המשא-ומתן, הוא זה שאומר שהדרך היחידה היא עימות מזוין.

אנחנו מאמינים, מצד אחד, בצורך לשמור על כוחנו, ביטחוננו ועוצמתנו, ומצד שני – – –

מרדכי גור (העבודה):

לא לשמור אלא להגביר.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מקבל את התיקון של סגן שר הביטחון. מצד אחד, להגביר את עוצמתו של צה"ל כנגד האיום, ואולי האופציה של הצד השני שתתממש, חס וחלילה, ולדאוג להרתעתו, באמצעות צה"ל, משימוש בכך, ומצד אחר לנהל משא-ומתן, ואם נחתום על הסכם שלום, האיום הצבאי ממילא יקטן, והדוגמה המצרית היא הדוגמה הקלסית. כך היה עם מצרים, כך בדיוק אנחנו רוצים לעשות עם סוריה. אבל מי שאיננו רוצה להגיע למשא-ומתן, מי שרוצה להפסיק את המשא-ומתן, מי שבעיניו כל אינץ' בגולן חשוב יותר מכל ביטחונה של מדינת ישראל, במובן הרחב של המלה, רואה גם בהתחמשות הזאת משום עילה להפסקת המשא-ומתן.

את כל הנושאים הללו, שהם נושאים שנדונים מדי יום ביומו בוועדת החוץ והביטחון, אני מציע להעביר שוב לוועדת החוץ והביטחון, על מנת שהם ייתוספו על סדר-יומה העמוס. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. לחבר הכנסת לנדאו יש הצעה אחרת. אתה כבר אמרת את ההצעה האחרת בקריאת ביניים, לא?

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ד' שילנסקי:

בוודאי. זו הצעה לסדר-היום.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ד' שילנסקי:

זו אותה פרוצדורה.

חבר הכנסת לנדאו, מאחר שקראת הרבה קריאות ביניים, אתה מוגבל עכשיו לדקה, ונראה אותך מצטמצם לאותה דקה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שמעתי את דברי הבלע של שר הבריאות על ראש האופוזיציה ושמעתי את דברי ההבל של חבר הכנסת טמקין ושל חבר הכנסת אלול, שכוונותיהם טובות, אבל איזולתם ואיזולת הממשלה סוללות את הדרך למה שהם קוראים "הסכם שלום", שיהיה עקוב מדם ויסלול את הדרך למלחמה, שכמותה ישראל לא ידעה.

אדוני היושב-ראש, הממשלה שהשר רמון חבר בה היא הממשלה המסוכנת ביותר שקמה לעם ישראל מעודו. כל מעשיה מנוגדים להבטחותיה לפני הבחירות, ועל כן אין לה מנדט לנקוט מדיניות זו. גישתה חוקית, אבל מעשיה בלתי לגיטימיים.

אני מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת אלול מסדר-היום, ואני מבקש לומר עוד הערה אחת לדבריו של חבר הכנסת אלול. הצעתו היתה בעניין ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי" שמשבשים את המשא-ומתן. שר החוץ, מר פרס, אמר שישראל נותנת כי היא צריכה לתת, והערבים מקבלים כי הם צריכים לקבל.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה איננו משא-ומתן, ומי שכך מתנהג משבש את עצם המגעים עם המשלחות בווינגטון. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. תרשה לי, אני רוצה להעיר לשר השיכון. מה שאתה עשית זה מאוד לא בסדר. זה לא מקובל. עם כל הכבוד לשר, הוא חייב להיות דוגמה להתנהגות בנימוס. השעון הופעל. שנייה לפני הצלצול אתה מראה לי שהוא מדבר שלוש דקות. אני מבקש לא להתערב בדברים כאלה. עצם הצלצול הראה עד כמה אתה שוגה, וזה לא מקובל. לא מפנים הערות כאלה כלפי היושב-ראש.

הצעה אחרת לחבר הכנסת פלד.

משה פלד (צומת):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, חילוקי הדעות בינינו לבין האמריקנים אינם רק בנושא יחסינו עם צפון-קוריה. גם באשר למשא-ומתן הישיר עם ערפאת, האמריקנים מתנגדים בתוקף. האמריקנים הבינו את אשר מסרבים להבין אנשי מרצ וחלק גדול מאנשי העבודה. קיים מידע מוסמך על כך שה"פתח" היה קשור לגל הטרור האחרון בניו-יורק. יותר מכך, קיים מידע מוסמך שערפאת אישית דווח על הפיגוע במגדלי-התאומים ארבעה-חמישה ימים לפני הפיגוע עצמו. בדיוק מהסיבה הזו מתנגדים האמריקנים למשא-ומתן ישיר עם הטרוריסטים של אש"ף, ובראשם ערפאת.

את הנושא הזה של הידברות ישירה עם ערפאת אין כלל להעלות לדיון, ולכן אני מציע להסיר הצעתו של חבר הכנסת טמקין.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני מבקש מהאגף שמשמאלי, חברי הכנסת, יש פה אספה שלמה. נא להתפזר ולתפוס מקומות. עכשיו אני אבקש גם מהאגף הזה להתיישב, וכולנו נשמע את ההצעה האחרת של חבר הכנסת יהלום.

יהושע מצא (הליכוד):

איפה 30 החתימות?

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, לא יכול להיות שיעמוד כאן השר רמון, נציג הממשלה, וידבר על סילוף דעתה של האופוזיציה, על הצגת דברים לא נכונה, כאשר הוא מייצג את ממשלת ישראל, שמאז הקמתה עושה את ההיפך ממה שהיא הבטיחה לציבור שלה לפני הבחירות.

רבין, ראש הממשלה, הבטיח לא לעזוב את הגולן, והם אומרים במפורש: אנחנו מוכנים לנסיגה בגולן. מפלגת העבודה דיברה על אי-ניהול משא-ומתן עם אש"ף, ושר בממשלה יוצא, בידיעת ראש הממשלה – וזה מתפרש בשליחותו – לשיחה מדינית עם אש"ף. טול קורה מבין עיניך. אתם אלה

שרימו את הציבור לפני הבחירות, מרמים אותו עכשיו, ולכן, נכון, יש לכם אולי מנדט חוקי, משום שאנחנו במדינה דמוקרטית, אבל אין לכם שום מנדט מוסרי לכל מעשיכם המדיניים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, קודם נשאל את חבר הכנסת נתניהו אם הוא מסכים שהצעתו תועבר לוועדה. הוא איננו. אם כן, נלך לפי הכלל: אחרי רבים להטות. נשמע את יתר החברים.

חבר הכנסת רפאל איתן, האם אתה מסכים שהצעתך תועבר לוועדה?

רפאל איתן (צומת):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

מסכים. תודה רבה. חבר הכנסת חגי מירום איננו באולם. גם לגביו חל הכלל של אחרי רבים להטות. נלך אחרי הרבים. חבר הכנסת רפי אלול – גם הוא איננו באולם. עוד מעט לא יהיו לי אותם רבים שאחריהם יש להטות. חבר הכנסת יוסף בא-גד ישנו. אתה מסכים שהצעתך תועבר לוועדה?

יוסף בא-גד (מולדת):

מה האלטרנטיבה שלי?

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

יש שתי אפשרויות. אפשרות אחת היא שהצעתך תידון במליאה, ואפשרות אחרת היא שהצעתך תידון בוועדה.

רפאל איתן (צומת):

אני מבקש שהצעתי תידון במליאה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מציע שהצעתי תידון במליאה.

אברהם פורז (מרצ):

גונן שגב (צומת):

היו"ר ד' שילנסקי:

כנראה, ממילא יהיה צורך לדון בנושא במליאה, אבל תיכף נראה.

חבר הכנסת טמקין, אתה מסכים שהצעתך תידון בוועדה?

בנימין טמקין (מרצ):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

תרשו לי רק רגע לעשות פה סדר. יש הצעות להוריד את הצעתו של חבר הכנסת רפי אלול, את הצעתו של חבר הכנסת בני טמקין ואת הצעתו של חבר הכנסת חגי מירום. לגבי הצעת חבר הכנסת נתניהו, מכיוון שאין רבים שאחריהם אפשר להטות, הרי ההצעה היא שהנושא יידון במליאה. גם אם חבר הכנסת טמקין הסכים להעברת הנושא שהוא העלה לוועדה, מאחר שהוא במיעוט קטן בקרב כל הסדרה, ורוב ההצעות עוברות לדיון במליאה, אני מציע גם לו להצטרף להצעה להעביר את הנושא לדיון במליאה, בסדר?

בנימין טמקין (מרצ):

אני נשאר בהצעה להעביר את ההצעה שלי לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, לגבי ההצעות של חברי הכנסת רפי אלול וחגי מירום יש הצעה לקיים דיון במליאה, ויש הצעה להוריד מסדר-היום. אני מפעיל את ההצבעה.

קריאות:

ההצבעה לא ברורה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני חוזר: לגבי ההצעות של חגי מירום ורפי אלול יש אפשרות לדיון במליאה או להורדה.

חגי מירום (העבודה):

למה להוריד? אני מסכים להעביר לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

שלום עליכם. לא היית. עכשיו אתה פה.

רפאל אלול (העבודה):

אני גם מסכים להעביר לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר. פשוט לא הייתם.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מותר לי להציע שגם ההצעה של חבר הכנסת נתניהו תעבור לוועדה?

היו"ר ד' שילנסקי:

יש ההצעה של השר. תיכף אגיע לזה.

חברי הכנסת, לגבי ההצעות של חברי הכנסת חגי מירום, רפי אלול ובני טמקין יש אפשרות להעביר את ההצעות לוועדה או להסיר. מי שהוא בעד ועדה יצביע בעד, מי שהוא בעד הסרה יצביע נגד. הפעלתי את לוח ההצבעה.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 44

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושאים בסדר-היום – 2

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושאים שהעלו חברי הכנסת ח' מירום, ר' אלול וב' טמקין לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני קובע שההצעות של חברי הכנסת חגי מירום, רפי אלול ובנימין טמקין עוברות לוועדת החוץ והביטחון.

לגבי ההצעות של חברי הכנסת רפאל איתן, בנימין נתניהו ויוסף בא-גד יש אפשרות לקיים דיון במליאה – – –

משה נסים (הליכוד):

ועדה.

שר הבריאות ח' רמון:

חברי הכנסת איתן ובא-גד לא הסכימו להעביר לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני חוזר. חבר הכנסת רפאל איתן הודיע לאחר מכן שהוא משנה את דעתו ומבקש לקיים דיון במליאה, ולא להעביר לוועדה.

יהושע מצא (הליכוד):

בינתיים הוא שינה עוד הפעם את דעתו ומסכים להעביר לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רפאל איתן, ועדה או מליאה?

רפאל איתן (צומת):

אם הברירה היא בין הסרה או העברה לוועדה, אני בעד העברה לוועדה.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת אמר שהוא מציע שהצעתו תעבור לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

מי אמר?

משה נסים (הליכוד):

חבר הכנסת נתניהו. אמר לו יושב-ראש הכנסת, אתה פורמלית לא יכול להציע את זה. משמע שחבר הכנסת נתניהו מסכים שהצעתו תעבור לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת משה נסים, אמרתך ודבריך נאמנים עלי. לא היתה לי קודם אסמכתה איך להעביר את הצעתו לוועדה. דבריך הם האסמכתה.

אם כך, יש הצעה להעביר את הצעותיהם של חברי הכנסת נתניהו, רפאל איתן ובא-גד לוועדה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מצטרף להצעה להעביר לוועדה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מפעיל את לוח ההצבעה.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 36

נגד – 3

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושאים שהעלו חברי הכנסת ב' נתניהו,

ר' איתן וי' בא-גד לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני קובע ששלוש ההצעות עוברות לוועדה.

חברי הכנסת, סיימנו בזה את כנס א' ואנחנו ניגשים לכנס ב'. אנחנו לא עושים הפסקה, נלך ברצף.

כנס ב'

סירובו של משרד השיכון להוציא למכירה כ-4,000 יחידות דיור ביש"ע

שבנייתן נסתיימה

היו"ר ד' שילנסקי:

הסעיף הבא בסדר-היום: סירובו של משרד השיכון להוציא למכירה כ-4,000 יחידות דיור ביש"ע שבנייתן נסתיימה – הצעה של המפד"ל והליכוד. ינמק חבר הכנסת חנן פורת.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חודש טוב, לא אוכל להתחיל את דברי בנושא העומד על סדר-היום בלי לתבוע את עלבונם של מתיישבי יהודה, שומרון וחבל-עזה מידי ראש הממשלה מר יצחק רבין, שקרא להם שלשום "מתבכינים".

חכמים אומרים: הכול לפי המבייש והמתבייש. אילו היינו עוסקים באדם פרטי, לא הייתי מתרגש מן הדברים. מר יצחק רבין כבר ידוע בפליטות הפה האומללות שלו, וזוהי עוד דוגמה אחת, שאינה ראויה אפילו לתגובה. אבל יצחק רבין הוא ראש ממשלה, הוא ראש הממשלה שלנו, גם של מתיישבי יש"ע, שהם אזרחים נאמנים למדינה הזאת, שהם ובניהם הולכים לצבא-הגנה לישראל ושותפים בכל ההווה והכבדה שאנחנו עומדים בפניה.

אני סבור, שביטוי כגון זה כלפי אנשים שעמדו במבחן של שנים באבנים, בסכנים, ביריות, ברימונים, עמדו בגבורה ויכלו, שעמדו במבחן ההתיישבות, גם בניסיונות קשים, שעמדו במציאות מדינית קשה ומסובכת שדוגמתה לא ידע עוד איש במדינת ישראל, שהם נצרכים עכשיו לספוג עלבונות כאלה מראש ממשלה – זה יותר מדי.

אני תובע כאן מעל דוכן הכנסת, שראש הממשלה עצמו, ואינני מדבר אליך, שר השיכון, ואינני מדבר אל אחרים, אלא ראש הממשלה עצמו ימצא את הזמן ואת המקום להתנצל על הביטוי האומלל הזה.

ראש הממשלה יודע היטב, שאין נפשי להתנצח אתו. בשעתו, כאשר ניסו לפגוע בו ערב הבחירות בשל הרגלי שתייה כביכול, או כאשר להתמוטטות ערב מלחמת ששת הימים, אני יצאתי בביקורת חריפה כנגד אלה שמצאו לנכון לפגוע בו ולהלבין את פניו. אבל הוא איננו יכול להלבין פניו של ציבור שלם בלי להתנצל על כך, וזוהי השעה. ראש חודש אלול, חודש הסליחות והרחמים, יתנצל, אנחנו נמחל לו. לא יתנצל, החשבון ייזקף לחובתו בצד חשבונות אחרים, והסאה נגדשת והולכת.

הנושא העומד לפנינו הוא דוגמה טובה לאי-הבנה בין מה שראש הממשלה קורא "התכיינות" לבין ביקורת נוקבת ועניינית.

מורי ורבותי, אמרו אתם מה צריך לומר אדם פשוט, בר-דעת, כשהוא רואה לנגד עיניו בשומרון, בבנימין ובקריית-ארבע – בגוש-עציון, ברמת-הגולן ובחבל-עזה המצב שונה במקצת – בשומרון, בבנימין ובקריית-ארבע עומדות כ-3,000 יחידות דיור שבנייתן הסתיימה או קרובה להסתיים, שממשלת ישראל השקיעה בהן הון תועפות, וברוב המקרים כבר שילמה לקבלנים את מה שנדרש על-פי החוזה, והבתים האלה, שנתבקש היה שיוצאו למכירה, ויש להם קופצים שרוצים לרכוש אותם על-פי התנאים המקובלים ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה, ונאמר להם: לא, רבותי, הבתים האלה יישארו כאן "פילים לבנים", הבתים האלה יישארו כאן ולא ייכנסו אליהם מתיישבים.

שימו לב, רבותי, אין מדובר כאן על הקמת יישובים חדשים – נושא שהוא שנוי במחלוקת בין האופוזיציה ובין הממשלה; לא מדובר כאן אפילו על הקמת שכונות חדשות. מדובר כאן על בתים שהממשלה, על-פי החוזים, היתה צריכה להשלים את בנייתם, והנה, ברוך השם, בנייתם הסתיימה. חשבון כלכלי יש כאן? היפוכו של דבר. הבתים האלה, שממשלת ישראל כבר שילמה עליהם, גורמים לה הפסד, גורמים הפסד לכיסו של משלם המסים כתוצאה מכך שאינם נמכרים טבין ותקילין לאלה המבקשים לקנות אותם.

היינו אתמול, אני חושב שזה לא סוד, אצל שר הבינוי והשיכון, מתוך כוונה קונסטרוקטיבית, מתוך תקווה שאם נגיע אתו להבנה בדברים האלה – אני מדבר על סיעת המפד"ל – נוריד, לפחות מנקודת המבט שלנו, את ההצעה הזאת מסדר-היום. אילו בא אלינו שר הבינוי והשיכון, השר בן-אליעזר, היושב כאן, ואמר לנו: רבותי, אנחנו נכונים להוציא את הדירות האלה, זה אינו נושא שעומד לוויכוח, היו קשיים בירוקרטיים, יש עוד מקום לבדוק תנאים כאלה ואחרים – ייתכן שהיינו מורידים את ההצעה הזאת מסדר-היום, כי פנינו לא ליצירת מתחים מיותרים.

אבל, מורי ורבותי, שר הבינוי והשיכון, בכנות אופיינית לו, אמר לנו: אנחנו איננו מתכוונים להוציא את הדירות האלה למכירה, מפני שאנחנו רוצים לאותת לצד שכנגד שיש עם מי לדבר ויש על מה לדבר. פירושו של דבר, באים ואומרים למתיישבים שגרים בקרני-שומרון, באלון-מורה, בקדומים, ברבבה, בעלי: אתם רואים את הבתים שעומדים כאן לידכם, אותם לא ימכרו, הם אות וסימן למה שצפוי גם לכם בהמשך.

איזו איווולט כלכלית, איזה מתח חברתי מיותר, הרה אסון, אתם כורים כאן בידיכם, אדוני שר הבינוי והשיכון. גם אם יש בינינו ויכוח, זה היה צריך להיות מחוץ לוויכוח. יש פה קו אדום, שאם עוברים אותו, אי-אפשר שלא לצפות שלא יביא לידי התפוצצות, התפוצצות חברתית.

מה אומר לעצמו ערבי שעובר על פני שכונת נווה-מנחם, סמוך לכביש בקרני-שומרון, ורואה שכונה שלמה עומדת ריקה, אין בה אור, אין בה אדם, אין בה קול תורה וקול תפילה לרפואה – ממשלת ישראל בנתה אותה, הממשלה הזאת גם מתכוונת להרוס אותה. אי-אפשר לפרש אחרת "פילים לבנים" כגון אלה. אי-אפשר לפרש אחרת. אי-אפשר לפרש אחרת בתים שעומדים ריקים ולא מוכנים למכור אותם, אלא כביטוי לרצון לנון ולייבש את ההתיישבות הזאת.

אדוני שר הבינוי והשיכון, אפשר להניף ידיים לכאן ולכאן, אבל יש דברים שהם חזקים משתיקה וממלים.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אנחנו עוד לא הורדנו בית אחד, עוד לא הורדנו דירה אחת.

חנו פורת (מפד"ל):

אני יודע. אינני מדבר כעת על הרס פיסי.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

תיכף אגיד לך מי הרס, מתי ואיך.

חנו פורת (מפד"ל):

אתה יודע היטב, אני הייתי בחבל-ימית במחאה נוראה בשעה שעמדו להרוס אותו. ואינני עושה חשבון לאיש. אבל אתה צריך לענות לי. הגיע זמן שנפסיק לומר כל הזמן מה עשה פלוני ומה עשה אלמוני. מה המשמעות של הדבר, שעומדות יחידות דיור ריקות ואין נכונים להוציא אותן למכירה? מה משמעות הדבר? איך יפרש את הדבר ערבי? איך יפרש אותו יהודי? איך יפרשו אותו האמריקנים?

אנחנו הנחנו לפני שר הבינוי והשיכון תיק מפורט ובו ציון כל אותם מקומות שבהם הסתיימה הבנייה של יחידות דיור והן לא הוצאו למכירה: 142 יחידות דיור בקריית-ארבע, 120 באלון-מורה, 64 בבית-אל ב', 26 בנווה-צוף, בטלמון, והרשימה ארוכה. לא אלאה אתכם. אבל אתם צריכים לדעת שכל בית כזה שאיננו נמסר ואיננו מוצע למכירה, כל בית כזה זועק, זאת זעקת חידלון שאי-אפשר להתעלם ממנה.

אם לדברים שאני אומר כאן יקרא ראש הממשלה "התבכיינות", אני אומר לו: איך יודע להבחין בין התבכיינות לבין זעקת שבר, לבין קריאת תיגר. כן, יש גם בעניין הזה בכי; בכי שרחל מבכה על בניה שאין נותנים להם לשוב לגבולם. והבכי הזה לא רק שהוא לגיטימי, הוא מוצדק, הוא נכון.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ייתכן שממשלת ישראל תבחר לנהוג, מתוך תחושה שהיא עברה איזה קו אדום, בטקטיקה שונה. אנחנו עוד נשמע את דבריו של שר הבינוי והשיכון. ייתכן שהיא תאמר: רוצים לרכוש דירות – תפאדל, דירה באלון-מורה – כמו בדיזנגוף, דירה בקדומים – כמו ברעננה. זה שאתם נמצאים שם באזור קשה להתיישבות, זה שהאינתיפאדה רודפת אתכם, זה שמי שקונה דירה איננו יכול לצפות – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חנן פורת, היו קריאות ביניים, אתה מקבל עוד חצי דקה. אבל אני מקפיד על חצי דקה. אני מפעיל את השעון.

חנן פורת (מפד"ל):

ייתכן שיאמרו כך. אינני מקבל גם את הטקטיקה הזאת. גם לדברים כאלה צריכים להיות פרמטרים וקריטריונים אובייקטיביים. ואני רוצה כבר לומר כאן, אדוני שר הבינוי והשיכון, הממשלה הזאת היא בת-חלוף; כשתעלה, בעזרת השם, ממשלה שלבה של ארץ-ישראל יקר לה, אם הממשלה הזאת עד אז לא תחזור בה, אם יוצעו תנאים שהם בשמים, אנחנו מודיעים כאן מעל בימת הכנסת, על דעת האופוזיציה, לכשאנחנו נשוב אל השלטון, כל האנשים שירכשו את הדירות יקבלו רטרואקטיבית את כל ההטבות שלהן הם זכאים על-פי התנאים הקיימים, שהם בדין ובצדק. אי-אפשר להונות כך את הציבור בישראל. אנחנו נעמוד על כך.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה לסיים. רק עוד חצי משפט.

חנן פורת (מפד"ל):

אני מסיים.

ראש חודש אלול היום. גם בעניין זה, אדוני שר הבינוי והשיכון, אפשר עדיין לחזור בתשובה, ואפשר לשמח את העם ואת הארץ. אנחנו מצפים לכך.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אדוני שר הבינוי והשיכון, בראש חודש אלול, בשעה 13:10 אתה מקבל את רשות הדיבור, באווירת ראש חודש אלול.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ידידי חבר הכנסת חנן פורת, הממשלה הזאת נבחרה על שום שהתייצבה בפני הציבור ואמרה לו מה ה"אני מאמין" שלה. הממשלה הזאת נבחרה כאשר קמה והתייצבה מול הציבור ואמרה לו: לפני שני יעדים לאומיים מרכזיים, ועליהם אני מתחייבת. האחד – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא לרדת מהגולן.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

– – לעשות כל מאמץ כדי להגיע להסדר שלום עם שכנינו – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הגולן, הגולן. הממשלה אמרה שלא תפקיר את הגולן. יש לך תשובה על זה? הממשלה אמרה לא בעניין ירושלים, מה התשובה שלך על זה?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

– – והדבר השני, אנחנו מתחייבים לעשות כל מאמץ כדי שפעם אחת ולתמיד – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה מוליק גם אותנו שולל? אתה חושב שתצליח בזה?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

– – – היא תביא לאיזה סדר חברתי כלכלי חדש. על זה התחייבה הממשלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ומה היא עושה?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

והממשלה הזאת מקיימת את הדבר הזה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא לא עונה. הוא מוליך שולל את הציבור. הוא מפזר חול בעיניים של הציבור.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו, אני רואה שאתה עומד לצאת – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

האמן לי, חבר הכנסת לנדאו, התקלקלת. פעם הגדירו אותך כחבר הכנסת הכי מנומס – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא היתה עוד ממשלה גרועה, מסוכנת ומושחתת כמו הממשלה שלכם – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו, אתה לא יכול לעשות את זה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא היתה עוד ממשלה שבגלוי מבזה את פרקליט המדינה כפי שאתם מבזים – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו, עם כל הכבוד, או שאתה יוצא או שאתה יושב. אתה לא יכול לעמוד ולנאום.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אתה בא בטענות כלפי ראש הממשלה. ראש הממשלה איננו זקוק להגנה שלי. אני רק אומר לך דבר אחד. אני יודע ממה מושפע ראש הממשלה, אני יודע. ראש הממשלה מושפע מהעמידה העילאית, הראויה לכל הצדעה ולכל ציון לשבח, של יישובים בצפון הארץ, שחיים תחת הפגזות טילים, שחיים תחת איום הטרור, ומעולם לא פצו את פיהם. כל אשר בפיהם זה דבר אחד בלבד: אנחנו רוצים רק דבר אחד, עבודה. תבטיחו לנו עבודה, תבטיחו לנו חיים טובים. לא דיברו על ביטחון.

שאול יהלום (מפד"ל):

הם לא ה"פרופלורים"?

חנן פורת (מפד"ל):

ובצדק, מפני שממשלת ישראל חייבת – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

מעולם לא התלוננו. ראש הממשלה מדבר היום בשמם, ולא בשם אלה, שאני מכבד את זה, ואתה אמרת – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא לא עונה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו, ראשית כול – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

הרי אתה לא עושה רושם על איש, עוזי.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני לא משתדל לעשות עליך רושם.

היו"ר ד' שילנסקי:

השר בן-אליעזר, רגע אחד.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אל תעשה עלי רושם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה רק תשיב על שאלות ששואלים אותך.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

ראש הממשלה, במלים אחרות, אמר לעם – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בן-אליעזר, תרשה לי רק רגע לעשות סדר.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו. חבר הכנסת לנדאו, אני מבקש ממך.

רן כהן (מרצ):

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו, אני מדבר אליך. כך לימדו אותי בבית-הספר, לכן אני אודה לך אם תוציא את היד מהכיס.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה צודק.

היו"ר ד' שילנסקי:

הנה אני מודה לך. ועכשיו, או שתשב, או שתצא מהאולם. אם אתה מתיישב, אני מבקש שתעשה זאת בתנאי שלא אצטרך לקרוא אותך לסדר, ואתה תשב כל הזמן בשקט. עשינו עסק? תבחר, או שאתה יוצא או שאתה יושב.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, הוא עדיין עומד. עכשיו אני מבקש מהחברים האחרים, מאחר שקריאות הביניים קצת מוגזמות, לא לקרוא יותר. אדוני השר, בבקשה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני מודה לך.

כן, ראש הממשלה אמר: לא עוד, לא ניתן עוד יד לעוול הזה, שנמשך שנים. אדוני, חבר הכנסת חנן פורת, ביום ראשון דיברתי על מגזרים שלמים, שהממשלה הקודמת הוציאה להורג, ולצערי השתמשתי במושג הזה, ולא התייחסה אליהם, ולא נתנה להם את המינימום שבמינימום, עדולם, עזתה, מרחבים, התענכים, יישובי קו העימות. אתה יודע מה? – יישובי הבקעה. אתה יודע מה? – גוש-עציון. 15 שנה כך.

אני, עם ראש הממשלה הנוכחי, שאתה עומד כאן ומשמיץ אותו, אישרנו בנייה של 420 יחידות דיור באפרתה. אני, בלי ששום גורם יפנה אלי, אישרתי הוצאה של 3 מיליוני שקל להנחת צינור מים לאבני-חפץ; איש לא פנה אלי.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כמה בנייה אישרת בבקעה? תגיד לנו כאן עכשיו. כמה אישרתם בבקעה? הרי אתם מייבשים את היישובים שלכם.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

חברי עוזי לנדאו, אנחנו לא מספיקים, כי כבר שילמנו חובות של קודמי, בסכום של למעלה מ-2 מיליארדי שקל, והרשימה עוד לא נגמרה. אין, לא נשאר עוד כסף – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אז מאיפה לקחתם בשביל קופת-חולים?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

ייבשתם את הקופה. את הקופה ייבשתם. לכן כאשר ראש הממשלה אמר את מה שאמר, אפשר גם להבין אותו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא, אי-אפשר להבין. אלה דברים נבזיים – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו, אנחנו עשינו הסכם ג'נטלמני, או שאתה יוצא או שאתה יושב. אבל אם אתה יושב, אתה לא מפריע. הסכם צריך לקיים.

חנן פורת (מפד"ל):

אני רוצה להבין. אתה מצדיק את הביטוי הזה?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

במרחבי יהודה ושומרון וחבל-עזה קיימות היום 4,411 יחידות דיור גמורות וריקות. חלק מהדירות האלו, מעל ל-300 יחידות דיור, הפשרנו – ובכבוד – לרצועת-עזה, לגוש-קטיף, ומסרנו להשכרה.

רן כהן (מרצ):

אתם אישרתם לגוש-קטיף, שמפטרים יהודי מעבודה שם? זו חרפה – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה מדבר? דבר על הקיבוצים.

רן כהן (מרצ):

— — — אתם ממשיכים להגן עליהם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ודאי שנגן עליהם.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, הדו-שיח נגמר.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כאשר הקיבוצים של "השומר הצעיר" ואחרים יחזירו את החובות שלהם לעם ישראל, אז נוכל לדבר –
— —

רן כהן (מרצ):

מוטב שלא תזכיר את הקיבוצים — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת. חבר הכנסת דראושה, גם אתה מצטרף לתזמורת?

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

רן כהן (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת לנדאו. חבר הכנסת רן כהן. חברי הכנסת, בבקשה. חבר הכנסת לנדאו, נדמה לי שעוד לא קיבלת אף פעם אזהרה. אז יש לי הכבוד להיות הראשון שנותן לך אזהרה ראשונה.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רן כהן, אתה עוד לא מקבל אזהרה, אבל אני מבקש ממך.

רן כהן (מרצ):

אני מתנצל.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אדוני היושב-ראש, נכון שלממשלת ישראל יש עדיפויות אחרות. כאשר ממשלת ישראל דנה בתקציב שלה, היא בהחלט פונה בראש ובראשונה אל האוכלוסייה של העולים החדשים, אל האוכלוסייה – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה מצחיק לגמרי, אדוני השר.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

– – – אל האוכלוסייה של שכונות המצוקה. ודאי וודאי שהממשלה הזו חושבת, כי ממשלה המנסה להוביל את ישראל לאיזה מהפך כלכלי חייבת לשים את עיקר משאביה בכיוון של תשתיות. ואומנם ממשלה זו משקיעה הרבה מאוד בתשתיות, אם זה בכבישים, אם זה באזורי תעשייה חדשים וכו'.

אבל, לא זו בלבד, אלא שהממשלה הזאת יוצרת היום – לפי מיטב הכרתי – תנאים מתאימים כדי להביא תשובה לאוכלוסיות שלמות, שמפני שהממשלה הקודמת קבעה, ואין טענות על כך, כי יהודה ושומרון וחבל-עזה הם אזורים בעלי העדיפות הלאומית הגדולה ביותר, והעבירה לשם גם את עיקר הכספים, החלטנו אנחנו שהפעם יופנו עיקר המשאבים לאוכלוסיות האלה, שחיכו הרבה זמן בתור, וכדאי לזכור שגם אלה הם ישראלים וגם הם זכאים.

עם זאת, לא ביקשנו עצה או הדרכה מחבר הכנסת פורת ואף לא מחבריו. אני אהיה מוכן לקרוא בפניכם רשימה של דברים שעלו למדינת ישראל כ-82 מיליון שקל. מדובר בדברים שבמשרד הבינוי והשיכון חשבו שהם חשובים ושאיננו זקוקים לגביהם לעצה או לאישור של חבר הכנסת חנן פורת.

אני חוזר על מה שאמרתי לך אתמול, ואומר שממשלת ישראל מחויבת לשלומם, לביטחונם ולרווחתם של היישובים האלה ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה, ולא נהסס מלהוציא כל סכום כל עוד מדובר בפרמטרים שהגדרתי; אבל לא מעבר לזה. אנחנו לא מתכוונים ללכת ולהוסיף בנייה; אנחנו לא מתכוונים ללכת ולהוסיף יישובים; אנחנו לא מתכוונים ללכת להוסיף תשתית שלא לצורך. אנחנו כן אומרים שהאזורים האלה הם לא בעדיפות, והגדרנו אותם. זה אזור שאיננו בעדיפות.

אזור שאיננו בעדיפות – ותאזין היטב, חבר הכנסת פורת – זה אזור שלא מגיעים לו תנאים מיוחדים של משכנתה, ולא הלוואת מקום ולא מענקי מקום. מי שרוצה לרכוש שם בתנאים האלה, בבקשה. כן, מי שרוצה ללכת ולרכוש בתנאים האלה, בבקשה. אף אחד גם לא מנע ממנו עד היום לרכוש שם דירות.

שאול יהלום (מפד"ל):

מנע.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

חבר הכנסת יהלום, אני אומר לך עוד הפעם, וזה רשום, שאזור יהודה ושומרון אינו נחשב אצלנו לאזור עדיפות לאומית.

שאול יהלום (מפד"ל):

את זה הבנו.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

זה אזור ככל האזורים במרכז הארץ.

שאול יהלום (מפד"ל):

כמו צפון תל-אביב.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

נכון. בראיית הממשלה זה כך. איני יודע אם אפשר לומר שזה כמו צפון תל-אביב, אבל זה בהחלט לא אזור עדיפות א' ולא אזור עדיפות ב'. ומי שרוצה לרכוש שם בתנאים האלה, יבושם לו. אנחנו לא נמנע זאת ממנו.

אנחנו נמשיך, אדוני היושב-ראש, להיות צמודים להחלטות הממשלה ולמדיניותה. אנחנו נמשיך לא לרמות את הציבור, לא כפי שעשתה הממשלה הקודמת, שבבוקר דיברה על שלום ובערב הוסיפה סיפוח והתנחלויות. אנחנו נמשיך לומר לציבור, יהיה מה שיהיה, שאנחנו התחייבנו לשים את עיקר ייבנו באותם מגזרים ובאותן אוכלוסיות שלהערכת הממשלה הזאת זקוקים לזה.

אנא ממך, חבר הכנסת פורת, אל תבוא אלינו ותאיים בהתפוצצויות חברתיות. אני זוכר את ההצהרה של ראשי ההתיישבות כאשר הקפאנו את הבנייה. אני זוכר את ההצהרה בטלוויזיה: עשרות אלפים עוד יבואו להפגין. אתה יודע מה? גם עשרות לא באו להפגין. אז אנא ממך. אל תהלכו עלינו אימים. אנחנו נמשיך לשמור על ההתיישבות הזאת, אנחנו נמשיך להגן עליה, אנחנו נמשיך לספק לה את צרכיה; אך לא מעבר לדברים האלה. אני מודה לך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

מה אדוני השר מציע?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אין לי בעיה עם זה. אם רוצים להעביר זאת לוועדה, בבקשה. אם רוצים במליאה, אין לי בעיה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הצעה אחרת.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פורת, האם אתה מסכים שהצעתך תעבור לוועדה?

חנן פורת (מפד"ל):

כן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הצעה אחרת, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, אני מציע להסיר את ההצעה הקנטרנית הזאת מסדר-היום. ההתנחלויות מהוות, כתמיד, מכשול לשלום, ואין שום טעם להקים התנחלות חדשה או דירה חדשה, כיוון שהעתיד של ההתנחלויות הללו, הקיימות היום, הוא אותו עתיד שהיה להתנחלויות בסיני. ובהסכם של שלום יהיה צורך לפנות את ההתנחלויות הללו – – –

משה פלד (צומת):

את זה גם הממשלה לא אומרת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אומר. אני אומר את דעתי, אני לא מדבר בשם הממשלה. מי אמר לך שאני מייצג את הממשלה?

משה פלד (צומת):

אתה בקואליציה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני גם לא בקואליציה.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא מדבר בשמו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מדבר בשם סיעת המפלגה הדמוקרטית הערבית, בשם חבר הכנסת דראושה ובשם כוחות השלום, יהודים וערבים, שמאמינים באותן עמדות ובאותם עקרונות שעליהם אני מדבר.

יצחק לוי (מפד"ל):

אתה באופוזיציה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני גם לא באופוזיציה. אני קואופוזיציה. אני מצביע לגופו של עניין. כל עוד יש צורך לחסום את הכוח הימני הקיצוני מלהגיע לשלטון במדינת ישראל, אנחנו נהווה את המחסום הזה, כדי למנוע מכם לממש את העקרונות ואת הדעות שבהם אתם רוצים לחסום את הדרך לשלום.

משה פלד (צומת):

רבין לא סומך עליכם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תעזוב, זאת בעיה שלנו עם רבין, לא שלך. אתה לא צד בנושא הזה.

אני חושב, שכל מחנה השלום בישראל, יהודי וערבי, יודע – כפי שיודע העולם כולו – שההתנחלויות הללו מהוות מכשול לשלום. לכן אין צורך להקים שום התנחלות ושום דירה, אלא צריך לשאוף להפסקת התהליך. לכן אני מציע, אדוני היושב-ראש – – –

חיים דיין (צומת):

גם בוואדי-עארה יפסיקו – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, אני מבקש לא להפריע עוד. חבר הכנסת דיין, לא קיבלת רשות לשאלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מבדיל בין "הקו הירוק" ומדינת ישראל – – –

משה פלד (צומת):

"אילי פאת – מאת".

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – – ובין השטחים הכבושים בגדה המערבית ורצועת-עזה.

היו"ר ד' שילנסקי:

זמנו של חבר הכנסת דראושה תם, אל תציגו לו שאלות כי אין לו זמן לענות עליהן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני שייך למחנה השלום, אשר זועק נגד – – – כיוון שאתה רוצה רק מלחמות והמשך שפיכות הדמים, ואני רוצה בהסדר שלום, שיבטיח את הזכויות שלך וגם את הזכויות שלי וגם את הזכויות של הפלשתינים וכל האזור הזה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה, נכון אומנם ששאלו אותך הרבה שאלות, אבל אתה בתבונה מנצל את השאלות על מנת להמשיך לנאום. אז נא לא להציג עוד שאלות, כי זמנו של חבר הכנסת דראושה כבר תם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על הסבלנות שאתה מגלה. אני מציע להוריד מסדר-היום את ההצעה הזאת, שהיא הצעה שאבד עליה כלח; היא לא מתאימה לרוח השלום ולאווירת השלום ולתהליך המשא-ומתן, ולא מתאים להעלות אותה לדיון נוסף.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, לפנינו שתי אפשרויות. האחת, להעביר את הנושא לוועדה, לוועדת הפנים; והאפשרות השנייה – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

אני מציע להעביר לוועדת הכלכלה.

קריאה:

לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ד' שילנסקי:

כשיש כמה הצעות, זה עובר לוועדת הכנסת, והיא תחליט לאיזו מן הוועדות יועבר הנושא לדיון. זה יעבור אפוא לוועדת הכנסת, והיא תחליט, אם אכן יוחלט כאן להעביר את הנושא לוועדה.

הפעלתי את השעון, אנו מצביעים.

קריאה:

על מה מצביעים?

היו"ר ד' שילנסקי:

בעד העברת הנושא לוועדה או בעד הסרתו.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 18

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 2

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

18 בעד, שניים נגד, אין נמנעים. אני קובע שהצעתו של חבר הכנסת חנן פורת, שהובאה בשם המפד"ל והליכוד, בנושא: סירובו של משרד השיכון להוציא למכירה כ-4,000 יחידות דיור ביש"ע שבבנייתן נסתיימה, תעבור לוועדה שעליה תחליט ועדת הכנסת.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' שילנסקי:

הודעה לסגן מזכיר הכנסת.

סגן מזכיר הכנסת ד' לב:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, שהונחה היום על שולחן הכנסת הצעה לתיקון סעיף 62ג' לתקנון הכנסת.

כן הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק גביית חובות, (ביצוע צווי מאסר) (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג-1993, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

קבורתו של חייל צה"ל לב פייסחוב, זיכרוננו לברכה, ליד הגדר

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מזמין את חבר הכנסת רן כהן להעלות את הצעתו לסדר-היום בשם סיעות מרצ והעבודה, קבורתו של חייל צה"ל לב פייסחוב, זיכרוננו לברכה – השם בסדר-היום כתוב לא נכון – מחוץ לגדר. למעשה זה לא מחוץ לגדר. אולי אתה מסכים לתיקון? נראה לי שיש פה שגיאה בהדפסה. הקבורה היתה ליד הגדר. אתה מסכים שיהיה כתוב ליד הגדר?

רן כהן (מרצ):

כן.

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הביטחון, חברי הכנסת – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אודה מאוד לחברי הכנסת – – – חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת דראושה, אחרי שעמדת ארבע דקות במקום דקה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

נתתי את המחמאה שמגיעה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לפני שחבר הכנסת רן כהן מתחיל בדבריו, אני מאוד מבקש מכל חברי הכנסת להתנהג בהתאם לנושא.

יגאל ביבי (מפד"ל):

תלוי בנואם.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מאוד מבקש שניתן כבוד לנושא. אני בטוח שגם הנואם ייתן כבוד לנושא.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על הפתיחה הזאת. אנחנו עומדים היום לאחר השבעה לנפילתו של לב פייסחוב, זכרו לברכה, לאחר השכול הקשה והכבד של משפחתו. לצערי הרב, בנסיבות עגומות מאוד, הייתי אומר עגומות מדי, השכול הזה הפך להיות שכול לאומי כפול ומכופל. פעם אחת על נפילתו של לב, זיכרוננו לברכה, כחייל צה"ל, ופעם שנייה על העוול, על החרפה, על הבושה והכלימה שכיסתה את פני כולנו בגין קבורתו רחוק מחבריו הלוחמים, לא ליד שאר החללים, אלא ליד הגדר.

בחיי היה שותף – במותו הפכו אותו למנוחה ומורחק.

הייתי מעז לומר, שלבו של לב, זיכרוננו לברכה, עמד מלכת בהגנה על חיי כולנו, אבל לקובריו לא היה די לב להשאיר אותו גם במותו שותף יחד אתנו.

כבר בפתח הדברים אני רוצה להודות מכאן לראש הממשלה ושר הביטחון ולך, אדוני סגן השר, על שאתמול נעשה צדק ונעשתה צדקה בכך שקברו של לב פייסחוב, זיכרוננו לברכה, הועבר מקצה בית-הקברות, וקברו נכרה ליד החללים האחרים בבית-הקברות בבית-שאן. אני מודה לכם על הצדק שנעשה ללב ולמשפחתו, אני מודה לכם על הצדקה שנעשתה לעם בישראל.

המעשה הזה בא לחסל, אני מקווה, את החרפה הגדולה, המבוכה הגדולה, המבישה, העמוקה שהוטלה על כולנו במעשה, הייתי אומר המחפיר הזה.

אדוני סגן שר הביטחון, לעניות דעתי עשיתם נכון שהטלתם על מבקר משרד הביטחון לחקור כיצד יכולה לקרות הנבלה הזאת ללב ולמשפחתו. אבל, לעניות דעתי, מה שצריך להיחקר זה לא רק עצם המעשה, מי נתן את ההוראה ואת ההנחיה, אלא איך בכלל מעשה כזה יכול היה להתרחש בצה"ל. משהו מאוד עמוק היה צריך לקרות בתוך המערכת ולהשתבש בה כדי שבצה"ל תתקיים אחוות לוחמים ותיפרד אחוות החללים. מישהו היה צריך להתערב כאן כדי שהדבר הזה יקרה.

אני מציע ומבקש שהחקירה בעניין הזה תהיה רחבה יותר ועמוקה יותר וממצה יותר.

רבותי, חברי הכנסת, הקדים היושב-ראש ואמר: אנא, תנו לנושא הזה את הכבוד המגיע לו. אין כאן מחלוקת של ימין ושמאל, אין כאן אפילו מחלוקת של דתיים וחילונים. הרב גורן, שהיה רב צבאי ראשי לצה"ל והיה רב ראשי לישראל, אמר שזה חילול השם ופעילות בניגוד להלכה. כלומר, יש גם היבט דתי, שבא לעמוד כנגד המעשה שנעשה. לא כל שכן, כשאני רוצה להאמין שרוב עצום של העם בישראל יודע שנעשתה כאן חרפה, חרפה גדולה.

משה מאיה (ש"ס):

אפשר לשאול שאלה?

רן כהן (מרצ):

את החרפה הזאת, אם יש לה בסיס, אם יש לה תשתית, אם יש מי שמוביל אותה בתוך המערכת, את העשבים השוטים האלה צריך לנכש, כדי שהחרפה הזו לא תהיה ולא יהיה לה מקום בקרבנו.

משה מאיה (ש"ס):

אני רוצה לשאול שאלה.

רן כהן (מרצ):

רק ברשות היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם יהיה זמן, נאפשר.

יגאל ביבי (מפד"ל):

מה לכוון בבית-הקברות?

משה מאיה (ש"ס):

חבר הכנסת רן כהן, אפשר לשאול אותך שאלה?

רן כהן (מרצ):

אני זועם על המעשה, משום שלא יעלה על הדעת שבמדינה הזאת מישהו שלוקח חלק במעשה ההגנה על חייה יסכים לקבור חללים ליד הגדר. אולי מי שיסכים או ירצה בקבירת חללים ליד הגדר, הוא עצמו ראוי שיחיה ליד הגדר.

יגאל ביבי (מפד"ל):

למה אתה מקלל?

רן כהן (מרצ):

אני לא מקלל. אני אומר דבר מאוד מפורש, ואם אתה חולק עלי, זה לא לגנותי. אני אומר דבר חד-משמעי וחריף ביותר, משום שאנחנו לא נסכים, חבר הכנסת יגאל ביבי – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

רן כהן (מרצ):

— — לא נסכים שאדם שהגן על הארץ הזאת ונתן עליה את לבו ואת חייו ייקבר בגלל מישהו שממשיך לחיות ליד הגדר.

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

רן כהן (מרצ):

אם זה לא מוצא חן בעיניך, תהיה בריא.

דוד מנע (הליכוד):

אבל גם הוא לא מסכים.

רן כהן (מרצ):

אם הוא מסכים, למה הוא מפריע לי? אם אתה מסכים אתי, למה אתה מפריע לי? אולי ראוי שלפחות בנושא הזה נכבד את הדברים בצורה הראויה.

אני רוצה בכל זאת להעלות שני חשדות ושתי דאגות מאוד קשות, ואני מבקש, אדוני סגן השר, את בדיקתך ואת תשובתך לעניין. זאת עובדה שלאורך שנים רבות, נדמה לי למעלה מתריסר שנים, יושב האלוף הרב גד נבון בראש מערכת הרבנות הצבאית, וזה האלוף היחיד שמכהן כל כך הרבה שנים. ואגב, אין לי נגדו שום טענות, ואינני חושב שיש לו יד במעל.

יגאל ביבי (מפד"ל):

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, למה האיש הזה מפריע בנושא כל כך חשוב? למה הוא לא מגלה רגישות?

יגאל ביבי (מפד"ל):

רן כהן (מרצ):

אתה שמעת מה אני אומר? הרי אני בכלל לא הולך לתקוף אותו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

רן כהן (מרצ):

אתה לא יודע מה אתה מדבר. אילו שמעת מה שאני הולך לומר, היית בכלל לומד לדעת שמוטב לחכם להאזין לפני שהוא פותח את הפה.

רן כהן (מרצ):

אדוני סגן שר הביטחון, כפי הנראה, את האלוף גד נבון לא מחליפים משום שלא מוצאים מחליף שיחליף אותו בדרכו, בגישתו; משום שמתחתיו ברבנות הצבאית יש קצינים בכירים שעברו תהליך של חרדיזציה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

רן כהן (מרצ):

מותר לי, לאחר מה שקרה, הנבלה שנעשתה עם לב פייסחוב, להתחיל לדאוג למה שקורה בארץ הזו.

שלמה בניזרי (ש"ס):

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת בניזרי, האמן לי, אני עושה בימים האחרונים מאמצים גדולים, ואני אפילו מוכן בהזדמנות זו לפנות אליך ואל הרב מאיה ואל חבריכם לסייע ולומר לכם, שאתכם אין לנו כסיעה שום מחלוקת, איננו רוצים במשבר אתכם – – –

שלמה בניזרי (ש"ס):

לכן אתם – – –

רן כהן (מרצ):

תרשה לי. אני בא לומר לך דבר שמן הראוי אולי לומר אותו, כדי שעם ישראל ידע: אין לנו מחלוקת אתכם כסיעה, כמפלגה, איננו רוצים ברעתכם. אנו מקווים, שלאחר שייעשה כל מה שייעשה למען שלטון החוק במדינת ישראל, תישארו חלק מן הקואליציה בכל דרך שתבחרו. אין לנו פה עימות. אבל לי מותר – ומחובתכם לכבד את זכותי זאת – לומר שבמסגרת שבה המערכת החרדית איננה

משרתת שירות מלא, מן הראוי שברבנות הצבאית הראשית מי שייתן את הטון יהיו הגורמים הדתיים שמשרתים בצה"ל, ולא אלה שמחנכים לאי-שירות בצה"ל. זו זכותנו המלאה. והאמן לי, שבכמה תחומים יש לנו שותפות יותר גדולה מאשר עם המפד"ל, שהשפעתם שם יותר גדולה. אבל מי שלוחם בצה"ל ומחנך ללחימה בצה"ל הוא זה שישלוט ברבנות הצבאית הראשית, ולא מישהו אחר. ואם האלוף גד נבון לא מוחלף רק משום שלא נמצא אלוף משנה שיעלה לדרגתו ויכול להמשיך את דרכה של הציונות הדתית הלוחמת, כי אז זה מצביע על תהליך מאוד מסוכן.

והדבר השני – ובזה אני מסיים, גברתי – אני מאוד מודאג, אדוני סגן שר הביטחון, ממה שקורה ביחידה להנצחת החייל. אני שומע את הדובר של המשרד שלכם, ידידי, עודד בן-עמי, שאומר, שמי שהיה אחראי, והינו אחראי, זו היחידה להנצחת החייל. אבל אני גם שומע תלונות רבות מאוד מהורים שכולים וממשפחות, שבמחלקה הזאת צריך לעשות שינוי סדרים עמוק מאוד, ולא רק בקשר לסדרי קבורה, אלא גם בקשר לסדרים אחרים. אני מבקש את בדיקתך בעניין זה.

מכל מקום, אני לא מתכוון לשקוט ולנוח כל זמן שלא אבוא על סיפוקי בשני דברים: האחד – לדעת מי עשה ומי אחראי לחרפה הזו שנעשתה עם לב פייסחוב, זיכרונו לברכה, ובאיזו דרך הוא נידון ונענש; והדבר השני, לדעת שלב פייסחוב, זיכרונו לברכה, היה האחרון לחרפה הזו והראשון לתקופה חדשה, שבה מעשי תועבה כאלה לא יחזרו על עצמם. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. למבקשים לשאול – אני מצטערת, זמנו של חבר הכנסת רן כהן תם. קודמי אמר, שאם ייוותר זמן תהיינה שאלות. אני מצטערת.

אני מזמינה את סגן שר הביטחון מרדכי גור להשיב.

סגן שר הביטחון מ' גור:

גברתי היושבת ראש – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת רן כהן, איך יכולת – – –

רן כהן (מרצ):

ענת מאור (מרצ):

חברי הכנסת כהן ויהלום, אני מבקשת להפסיק.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה לא ראוי בכלל – – –

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת יהלום וכהן, אני מבקשת להפסיק. חבר הכנסת יהלום, אל תאלץ אותי לקרוא אותך לסדר. חבר הכנסת רן כהן, תחסוך ממני את קריאתך לסדר. תודה. סגן שר הביטחון, בבקשה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, ראשית, ברצוני להביע את צערי בפני המשפחה, בשם שר הביטחון ומערכת הביטחון כולה, על נפילת בנם לב פייסחוב, זיכרונו לברכה, ועל השגגה החמורה שנעשתה בהליך הבאתו לקבורה וגרמה, למרבה הצער, לפגיעה בכבודו, בכבודה של המשפחה ובכבודה של משפחת הלוחמים בצה"ל.

ברצוני להבהיר, כי ראש הממשלה ושר הביטחון הביע צער ומורת רוח על האירוע והורה להודיע, מייד לאחר שנתגלתה התקלה, להוריו של לב פייסחוב, זיכרונו לברכה, כי אם יבקשו, מערכת הביטחון תהיה מוכנה ללא כל דיחוי להעביר את ארונו של החלל למקום אחר בחלקה הצבאית שבה נקבר, או לכל בית-קברות צבאי אחר, לפי בחירתם.

לפי קביעת ראש הממשלה ושר הביטחון, הוצאה הנחיה לגבי סדרי קבורה של חיילים, המבהירה מכאן ולהבא לכל הגורמים המוסמכים במערכת הביטחון, כדלקמן: "לאור האירוע הקשור בהבאתו לקבורה של החייל לב פייסחוב ז"ל וכדי למנוע אי-הבנות בעתיד, הנני חוזר על סידורי הבאתם לקבורה של חיילי צה"ל (אם חלילה יהיו כאלה): האחריות לקביעת מקום הקבורה והכנת הקבר היא של היחידה להנצחת החייל במשרד הביטחון, ואין כל סמכות לגורם כלשהו, כולל הרבנות הצבאית, או קציני העיר, למעט המשפחה, להתערב בנדון; האחריות לסדרי הלוויה היא של הרבנות הצבאית בלבד; אם גורם כלשהו ירצה לערער על קביעת מיקומו של הקבר על-ידי היחידה להנצחה, יוכל לעשות זאת רק בפני שר הביטחון".

שר הביטחון הטיל על מבקר מערכת הביטחון לבדוק את סדרי קבורתם של חיילים ואת סדרי קבורתו של לב פייסחוב, זיכרוננו לברכה, על מנת לוודא שמקרים כאלה לא יישנו בעתיד.

אתמול, יום ב', כ"ט באב התשנ"ג, 16 באוגוסט 1993, ביקרו נציגי צה"ל ומשרד הביטחון אצל הוריו של סמל לב פייסחוב, זיכרוננו לברכה, בביתם, הביעו בפניהם את צערו של ראש הממשלה ושר הביטחון ואת צערם של מערכת הביטחון וצה"ל על השגגה החמורה, ומסרו למשפחה על החלטות ראש הממשלה ושר הביטחון ומערכת הביטחון.

על-פי בקשת המשפחה, הועבר ארונו של סמל לב פייסחוב, זיכרוננו לברכה, ממקום קבורתו הראשוני אל מרכז החלקה הצבאית עם חללי צה"ל, בבית-הקברות הצבאי שבבית-שאן, בטקס שנערך על-ידי נציגי הרבנות הצבאית ובנוכחות נציגי המשפחה.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מציע שהכנסת תעביר את המשך הדיון בנושא כאוב זה לוועדת החוץ והביטחון.

ברצוני להוסיף מלים מספר לאור הדברים שנשמעו כאן, ובעיקר לאור חילופי הדברים החריפים – לא אני צריך לומר אם זה מקומם או לא, אבל מכיוון שהם נאמרו, אני רוצה לומר כמה מלים משלי.

בעת היותי מפקד פלוגה בצנחנים, שירת אצלי סמל האנס מיוקנעם, אשר השתתף בכל המבצעים, נלחם בגבורה והשתחרר. שנה אחר-כך התייצב אצלי סמל האנס וסיפר לי, שהוא לא יכול להתחתן. אני מדבר על תחילת שנות ה-50. מסתבר שאמו אינה יהודייה. הלוחם הצנחן היה צריך לעבור תהליך גיור – לאחר שנות ההתנדבות שלו, לאחר נכונותו בפועל למסור את חייו על שלום המדינה וביטחונה – דבר שהוא ראה בו פגיעה. לא אכנס פה לפרטי התהליך, שנמשך הרבה זמן, ונפתר לאחר התערבות רבה. בסופו של דבר, הוא עבר תהליך גיור.

למה אני מספר את הדבר? כדי לציין שנושאים רגישים מאוד הקשורים להלכה וללחימה מלווים אותנו כל השנים. בכל השנים נדרשו הרבה רצון טוב והרבה הבנה מצד כל הגורמים על מנת לשמור על מסגרת שבה יכול כל אחד גם לממש את עצמו וגם למלא את ייעודו, וגם להרגיש שהוא חי חיים חופשיים.

אני חושב שהאירוע הכואב הזה מחייב את כולנו – גם בצבא וגם מחוץ לצבא – לבדוק היטב את כל מעשינו, כי אנחנו רוצים לחיות ביחד, ועל כן מוכרחים למצוא את הדרכים לחיות ביחד. במדינת ישראל, לצערי הרב, לחיות ביחד זה לפעמים גם ליפול בקרב. מי שנופל, צריך להיות ברור לו שהוא נופל ביחד.

הוויכוחים הפוליטיים שמלווים אותנו בתקופה האחרונה קצת מעיבים על הציווי הבסיסי הזה שלנו, שמבחינה ערכית הוא מעל ומעבר לכל ויכוח פוליטי קואליציוני או אחר, כי פה מדובר במהותה של החברה הישראלית וביכולת של כל אחד מאתנו לחיות בה ולהילחם בה.

חברי הכנסת, פעמים מספר הייתי צריך פה, בחודשים האחרונים, לענות על שאלות של חברי הכנסת בדבר שחרור מוקדם של חיילים, כתוצאה מגידול המחזורים, עד פגיעה כביכול בנערים ובנערות שקיבלו טיפול מיוחד בצה"ל, וחס וחלילה שייפסק, הכול מתוך דאגה אמיתית לשלמות החברה הישראלית. שלא ירגיש אף אדם ולא ירגיש אף יישוב שאנשיו או שהוא עצמו אינם יכולים לתרום את התרומה הבסיסית של תושב במדינת ישראל להגן על עצמו ולחיות בכבוד.

האירוע הכואב הזה, לפי הערכתי, מעל לכל הצעדים שאנחנו ננקוט – ועל מה שעוד לא קיבלת תשובה, חבר הכנסת רן כהן, אני אתן לך תשובות מפורטות – צריך להביא את כולנו לחשוב שוב על הדברים שבלעדיהם החברה הישראלית לא תוכל להתקיים, על הדברים המשותפים, שחייבים להיות משותפים.

גברתי היושבת-ראש, תרשי לי עוד דקה אחת. לפני כמה שנים עמדתי בראש צוותי החשיבה במפלגת העבודה. נזכרתי בזה כי ראיתי מפה, מעל הבמה, חבר טוב שלי, שהיה אתי בצוותים האלה, מר אבנר רגב, העוסק בעיקר בעניינים ערביים. בצוותי החשיבה היו אנשים מדיסציפלינות שונות. הנושא היה: מדינת ישראל והחברה בישראל בעשור האחרון, שבו אנחנו חיים, ולקראת שנת 2000. והנה, באחד הימים נוכחתי שאני מגיע למסקנה עצובה מאוד, שכנראה בתחום המדיני, שהוא התחום הכואב, כי הוא מביא מלחמות, תימצא בשנות ה-90 ולקראת סוף המאה דרך לחיים בשלום עם השכנים, כי זה הכיוון שבו מתנהלים העניינים בעולם כולו ואצלנו. מאורעות המלחמה קשים מדי. לעומת זאת – פה אני נוטל את האחריות על עצמי באופן אישי – חשתי שבתחום הפנימי, החילוני-הדתי, אנחנו עלולים להגיע לעימותים, שהם מיותרים על-פי השקפתי, אבל הם גם עלולים להיות חמורים.

בטיפול שלנו בסוגיה הכואבת של לב פייסחוב, זיכרוננו לברכה, אנחנו נשתדל למצות את הנושא באופן שבמדינת ישראל יוכלו כולם לחיות ביחד בשוויון, וכאשר נפלים חללים בשדות המערכה, גם נקברים בשוויון. אני מקווה שהרוח הזאת תעזור גם בתחומים אחרים של החברה הישראלית, שתהיה חברה סובלנית יותר ושלמה יותר.

אני חוזר ומציע שהנושא יידון בוועדת החוץ והביטחון, ושם יימסרו כל הפרטים, גם של המשך הבדיקה.

רן כהן (מרצ):

אני מקבל את הצעת סגן השר.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רן כהן מקבל את הצעת סגן השר.

חבר הכנסת חנן פורת, האם אתה מקבל את הצעת סגן השר להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והביטחון?

חנן פורת (מפד"ל):

אני מבקש להסיר את הנושא מסדר-היום.

דב שילנסקי (הליכוד):

אולי נגיד כולנו בהסכמה שנסתפק בדברי סגן השר? הדיון כולו, הלוואי שלא היה, הדברים שהושמעו, יש כל מיני הצעות – – –

סגן שר הביטחון מ' גור:

גברתי היושבת-ראש, אני מוקיר מאוד את ההצעה, אבל, לפי הערכתי, יש פרטים הקשורים לסוגיה הזאת ולפתרונות שיהיו לעתיד, לפי הערכתי יהיה נכון, מבחינת מעמדה של הכנסת ומעורבותה, שהם יידונו בוועדת החוץ והביטחון ויקבלו את הטיפול ההולם.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אני מקבל את הצעת שר הביטחון להעביר את הנושא לוועדה להמשך הטיפול. אבל, אם מתנהל פה ויכוח על הסרת הנושא מסדר-היום, אני מעדיף להצטרף לדברי השר.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת פורת, מהמקום, בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני סגן שר הביטחון, דומה שבסוגיה הזאת יש קונסנזוס בבית הזה, גם אם יש אולי אנשי שוליים הסבורים אחרת. אני ביקשתי להסיר את ההצעה מסדר-היום, או ליתר דיוק להסתפק בדברי השר, דווקא מהסיבה הזאת. מפני שבמצב שנוצר דומה כאילו הנושא הזה שנוי במחלוקת, וכאילו עומדת פה ההלכה היהודית החשוכה מצד אחד, והעמדה הציבורית, הלאומית, החברתית, מצד שני. וכנגד זה אני מתקומם. אני רוצה להדגיש – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת פורת, הדברים שלך כבר נאמרו. אז ברשותך, משפט.

חנן פורת (מפד"ל):

אני רוצה להדגיש, שעל-פי ההלכה היהודית ו"הנשר הגדול", הרמב"ם, אפילו גויים ציוו חכמים לבקר חוליהם ולקבור מתיהם עם מתי ישראל ולפרנס ענייהם בכלל עניי ישראל, מפני דרכי שלום.

הדיון פה איננו בשאלה, האם לב פייסחוב מבחינה הלכתית הוא יהודי או גוי. כל עוד הוא לא התגייר כהלכה, גם אם הוא מסר נפשו למען עם ישראל אי-אפשר להגדיר אותו כיהודי. אבל מנקודת מבט הלכתית, וכך פוסק הרב יואל סירקיס, מגדולי הפוסקים, בעל "הבית חדש", קוברים אותו בתוך מתי ישראל. ואם נעשתה כאן שגיאה בעניין הזה, הרי ברור כעת לכול, שהשגיאה הזאת היא גם שגיאה חוץ-הלכתית. ועל כן, מנקודת מבט כזאת, כפי שמדגיש הרב סירקיס, אף-על-פי שאין ספק שאין קוברים נוכרי אצל ישראל, מכל מקום יכול לקבור מת נוכרי עם מתי ישראל בחצר אחת אם נהרגו יחדיו, מפני דרכי שלום.

היתה פה שגיאה גדולה. אני חושב שהדבר הזה כבר בא לידי תיקונו. אני מציע להשאיר את זה לוועדות המקצועיות שמטפלות בעניין, ולא להוסיף שבר על תבערה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת רן כהן, האם אתה מסתפק בדברי סגן שר הביטחון?

רן כהן (מרצ):

אני מקבל את ההצעה של סגן שר הביטחון להעביר את הנושא להמשך טיפול בוועדת חוץ וביטחון.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני ביקשתי להסיר את הנושא מסדר-היום.

היו"ר ע' מאור:

את ההצעה להסיר נימק חבר הכנסת חנן פורת. כבר היתה הנמקה להסרת הנושא, והיתה הנמקה להעביר לוועדה. אנחנו מצביעים על הצעתו של חבר הכנסת רן כהן, האם להעבירה לוועדה או לא. מי שבעד דיון בוועדה מצביע בעד, מי שבעד הסרה מצביע נגד.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 19

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ע' מאור:

ברוב של 19, ללא מתנגדים וללא נמנעים, ההצעה בנושא "קבורתו של חייל צה"ל לב פייסחוב, זיכרונו לברכה, ליד הגדר" מועברת לוועדת החוץ והביטחון. תודה.

כנס ג'

הצעת חוק הדרוזים והצ'רקסים (הוראת שעה להבטחת שוויון זכויות).

התשנ"ג–1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים ללא הפסקה לכנס ג'. הדיון בהצעת חוק הדרוזים והצ'רקסים (הוראת שעה להבטחת שוויון זכויות) יידחה. אלא שמציע החוק, חבר הכנסת סאלח טריף, יסביר את נושא הדחייה. בבקשה, חבר הכנסת סאלח טריף.

סאלח טריף (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, רציתי להבהיר שנענינו, אני, יחד עם חברי יושב-ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת גדליה גל, לבקשתו של ראש הממשלה בשיבה שהיתה לנו אתו היום, לדחות את ההצבעה על החוק בקריאה שנייה ושלישית לתחילת המושב הבא, ועד אז ננסה להגיע להסכמה עם הממשלה, עם שר האוצר, בהתערבותו של ראש הממשלה, כדי שחוק זה, שהוא מאוד חשוב לסקטור חשוב מאוד למדינת ישראל, לסקטור של העדה הדרוזית, אכן יבוא בהסכמה מלאה בין כל הצדדים.

אני גם רוצה לציין את חברי מכל הסיעות כאן, אשר תמכו ותומכים בעניין הזה. אני מודה להם ורוצה לומר, שזאת גם דעתם של מנהיגי העדה, שחשוב שחוק כזה יתקבל על דעת הממשלה, על דעת ראש הממשלה ועל דעת כל הנוגעים בדבר, כי כך יאה גם לעדה, גם לממשלה וגם למדינה. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אם כן, בהסכמה של יושב-ראש ועדת הכספים וחבר הכנסת המציע, סאלח טריף, אני קובעת שהדיון בהצעת חוק הדרוזים והצ'רקסים נדחה למושב החורף.

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 94), התשנ"ג-1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' מאור:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום, הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 94), התשנ"ג-1993, קריאה שנייה וקריאה שלישית. אני מזמינה את חבר הכנסת קופמן להביא את הצעת החוק בשם ועדת הכספים.

חיים קופמן (בשם ועדת הכספים):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא לקריאה שנייה ושלישית חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 94), התשנ"ג-1993, שמספרו הקודם היה 86, ולכן יש איזו אי-בהירות אצל אנשים. אנחנו קוראים לזה בלשון ברורה יותר הצעת חוק המיזוגים והפיצולים.

ועדת הכספים השקיעה למעלה משנה בהכנת החוק, ואני רוצה להודות ליושב-ראש הוועדה, גדליה גל, שהעמיד לרשותי, כיושב-ראש הוועדה המיוחדת, את כל הכלים הדרושים להעברת החוק המורכב והחשוב הזה, שלמעשה ראשיתו אפילו ב-1991.

הצעת חוק המיזוגים והפיצולים היא חלק חדש בפקודת מס הכנסה, המאפשר שינוי מבנה של חברות, אגודות שיתופיות ועמותות, בלא ליצור עקב שינוי המבנה חבות במס, בין במס הכנסה, בין במס שבח מקרקעין ובין במס ערך מוסף.

הצעת החוק הופיעה בנובמבר 1991 כהצעת חוק ממשלתית מצומצמת הרבה יותר מהצעת החוק שבפני הכנסת, והיא כללה את פרק המיזוגים, פרק מצומצם של העברת נכסים תמורת הקצאת מניות, ולא כללה כלל את פרק הפיצולים של חברות.

הצעת החוק היום כוללת שלושה פרקים עיקריים: א. מיזוג חברות, דהיינו צירוף שתי חברות או יותר לחברה אחת; ב. פיצול חברות, כלומר פיצול חברה אחת לשני גופים נפרדים, שכל אחד מהם מוחזק במישרין על-ידי בעלי המניות, או העברת חלק מהפעילות לחברה-בת בבעלות מלאה; ג. העברת נכסים תמורת הקצאת מניות.

הצעת חוק המיזוגים קובעת רשימת תנאים שבבסיסם עקרון ההמשכיות של הפעילות, האחזקה, הנכסים וכו', וכן מגבלות על קיזוז הפסדים, שמטרת כולם למנוע מצבים שבהם שינוי המבנה מבוצע לצורכי הימנעות ממס בלבד.

לדעתנו, כניסת החוק לתוקף תעודד פעילויות כלכליות שלא בוצעו עד כה בשל תשלום המס הכרוך בהן.

לגבי חברות עתירות מחקר ופיתוח נקבע בחוק סעיף מסמיך, המאפשר הקלות לחברות שיוגדרו בתקנות ככאלה, כי הנושא מאוד מורכב, וכנראה שעד 31 בדצמבר 1993, כפי שהובטח לנו, יבואו תקנות יותר ברורות.

מיזוג חברות ואגודות שיתופיות. הוראות פרק זה מתירות הקלות במס לגבי חברות ולגבי אגודות שיתופיות המתמזגות במיזוג סטטוטורי, על-פי צו בית-משפט.

עיקרו של הסעיף לאפשר מיזוג שבו כל הנכסים וההתחייבויות של חברה מעבירה או של כמה חברות מעבירות מועברים לחברה קולטת, ואילו החברה או החברות המעבירות מתחסלות ללא פירוק, בהתאם לצו מיזוג שניתן לפי סעיפים 234א ו-238 לפקודת החברות. בתמורה לכך יקבלו בעלי המניות של החברה המעבירה מניות בלבד, ללא העברת מזומן.

לא יתאפשר מיזוג שבמהלכו מעבירים נכסים של חברה אחת לחברה שנייה בלי שהחברה הראשונה מתחסלת.

תנאי מרכזי למיזוג הוא תכלית עסקית וכלכלית למיזוג במטרה לניהול ולתפעול מאוחד של עסקיהן, ולא הימנעות או הפחתת מס.

הראיה לכך, בין היתר, היא הדרישה כי במשך שנתיים לפחות נמשכת בחברה הקולטת עיקר הפעילות הכלכלית שהיתה בחברות המתמזגות ערב המיזוג.

כמו-כן נדרשים בעלי המניות בכל אחת מהחברות המשתתפות במיזוג להמשיך ולהחזיק במניותיהם בחברה הקולטת.

עם זאת, כדי לאפשר לחברה להמשיך ולהתפתח ניתנה אפשרות למכור 10% מהמניות, להכניס משקיע נוסף בשיעור של 25% ולהנפיק מניות בבורסה עד שיעור דילול מרבי של 51%.

סמכויות שר האוצר והנציב במיזוג – בשל מורכבותו של החוק המוצע הושארו בידי הנציב סמכויות רבות לקביעת כללים ומתן אישורים, שעיקריהן: 1. סמכות הנציב לקבוע כללים ותיאומים הנדרשים לגבי מיזוג שבו שולם מזומן, בהתאם לסעיף 103ד; 2. סמכות הנציב לקבוע כללים בדבר רווחים ראויים לחלוקה בידי החברה הקולטת לעניין סעיף 94ב; 3. סמכות הנציב שלא לאפשר קיזוז הפסדים בידי החברה הקולטת, אם שוכנע הנציב שכתוצאה מהמיזוג תיגרם הפחתת מס בלתי-נאותה; 4. סמכויות לקביעת כללים לעניין חברות נסחרות בבורסה; 5. סמכות לקביעת כללים לעניין חוק התיאומים בשל אינפלציה; 6. סמכות לתת אישור מוקדם למיזוג לפי בקשת החברות המתמזגות.

העברת נכסים תמורת מניות. הוראות פרק זה מעניקות הקלות מס לגבי העברת נכסים, למעט מלאי, לחברה, תוך דחיית תשלום המס עד למועד מכירת הנכס בידי החברה המקבלת.

הוראות אלו באות להחליף את סעיף 95 דהיום ולהבהיר קשיים שהתגלו בסעיף זה.

הוראה זו תחול אם ההעברה נעשתה תמורת מניות בלבד, ובלבד שלמעביר יש במשך שנתיים לפחות מיום ההעברה לפחות 90% מהזכויות בחברה, והחברה מחזיקה בנכס שהועבר אליה שנתיים לפחות מיום ההעברה.

הכוונה היא לאפשר העברת נכסים ללא חיוב במס, כאשר נשמרת הבעלות הכלכלית של הבעלים על הנכס המועבר, במשך שנתיים ממועד ההעברה.

לא תתאפשר העברת נכסים עם שינויי בעלות וכן לא תתאפשר העברת נכס שהיא זכות במקרקעין, כהגדרתו בחוק מס שבח.

לגבי הנכס המועבר יחולו הוראות המשכיות לצורך קביעת פחת ורווח הון במכירה.

בחוק המוצע, מעבר להצעת החוק המקורית, נוספו ההוראות הבאות:

א. הוראה שלפיה תוכל חברה להעביר לבעלי מניותיה מניות שהיא מחזיקה בחברה אחרת, ללא חיוב במס רווח הון, בתנאי שיתקבל אישור נציב לפני ההעברה ובתנאי שבעל המניות הוא חברה המחזיקה בכל זכויות החברה המעבירה.

ב. הוראה המאפשרת התאגדות של כמה יחידים כשכל אחד מעביר נכס בר-פחת, שהוא בבעלותו המלאה, לצורך תפעול משותף במסגרת החברה.

ג. סעיף מסמיך המאפשר העברת נכסים בין חברות-אחיות לאחר קביעת תקנות.

פיצולי חברות, אגודות שיתופיות ועמותות. זה סעיף שנוסף בדיונים האחרונים של הוועדה. הוראות פרק זה מעניקות הקלות במס לחברות, לעמותות המבקשות להתפצל בדרך של העברת נכסים והתחייבויות של החברה המתפצלת לחברה חדשה שהוקמה לצורך כך, ושזכויות החברה החדשה הינן בידי אותם בעלי מניות שבחברה המתפצלת ובחלקים זהים.

עיקרן של ההטבות בפיצול על-פי פרק זה מתמצה בכך שיתאפשר פיצול ללא חיוב במס, אם הפיצול יעמוד בתנאים שנקבעו, ועיקרם:

לא יתאפשר פיצול אלא אם במשך שנתיים אין בו שינוי בבעלות בנכסים ומתקיימת המשכיות בפעילות הכלכלית, כך שעיקרה של הפעילות העסקית בחברה המתפצלת ממשיכה בחברה החדשה במשך שנתיים ממועד הפיצול.

עם זאת, מימוש של עד 10% מסך כל המניות בידי בעלי המניות לא יפגע בזכאות להטבות המס המוקנות לפיצול מכוח סעיף זה.

כמו-כן תתאפשר הכנסת שותף אסטרטגי עד ל-25% מהזכויות והנפקה בבורסה, בדילול מקסימלי של 51%. במקרה זה יראו בכניסת השותף מכירה, וחלק זה יתחייב במס בלי לפגוע בהטבות המס הנובעות על היתרה.

נקבע מנגנון לחלוקת ההתחייבות וההפסדים כדי למנוע שימוש לרעה בהליך זה. בפיצול יחולו כללי ההמשכיות, היינו חישוב פחת ורווחי הון ייעשו על בסיס המחיר אילולא הפיצול.

גם במסגרת הפיצול מוענקות סמכויות רחבות לנציב ולשר האוצר, שעיקרן:

1. עיקרה של סמכות הנציב מתמקדת בסעיף 105(ב), שעל-פיו לא יינתנו ההטבות הקבועות בחוק, אלא אם נתקבל אישור הנציב לפני הפיצול.

עם זאת, סעיף 105ג(ב) מסמיך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע תנאים וכללים לגבי סוגי פיצולים שלא יהיה בהם צורך באישור הנציב.

2. סעיף 105ה(ו) מאפשר לנציב לקבוע הגבלות לגבי קיזוז הפסדים, אם שוכנע שכתוצאה מהפיצול תיגרם הפחתת מס בלתי-נאותה עקב קיזוז ההפסדים.

לסיום, יש נושאים נוספים שעדיין לא מצאו את פתרונם האידיאלי, בעיקר הנושאים הקשורים במיזוג ובפיצול עסקים קטנים. אבל, ועדת הכספים נקטה מדיניות שלפיה עדיף להעביר את החוק גם כשאינו מושלם, ובשלבים הבאים לתקנו ולשפצו כך שלכל המגזרים במשק יהיה פתרון ראוי, שיעודד את הצמיחה הכלכלית.

כניסת החוק לתוקף תעודד פעילויות כלכליות שלא בוצעו עד כה בשל תשלום המס הכרוך בהן.

ברצוני גם להודות לנציב מס ההכנסה היוצא, מר משה גביש, על שהשקיע מאמצים רבים והרבה רצון טוב כדי להגיע להבנה עם גורמי המשק וועדת הכספים. תודתי גם לסגן הנציב זאב פלדמן ולנציב החדש דורון לוי, לפקיד השומה – מפעלים גדולים – אדוארד לוי וליועצת המשפטית טלי אלדר, ולכל צוות העובדים המסור של הנציבות, שהשקיעו הרבה מאוד מאמץ, והגענו לתוצאה שאני חושב שהיא תהיה ברוכה מאוד למשק. תודה, ואני מקווה שהכנסת תאשר את הצעת החוק.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חברי הכנסת, לסעיפים 4-1 אין הסתייגויות. אנחנו עוברים להצבעה על סעיפים 4-1.

הצבעה מס' 5

בעד סעיפים 4-1 – 3

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 4-1 נתקבלו.

היו"ר ע' מאור:

ברוב של שלושה, בתוספת קולותיהם של חברי הכנסת חיים אורון, גדעון שגיא ורפאל אלול – שישה בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים, סעיפים 4-1 אושרו.

אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 5, ובו יש הסתייגויות של חברי הכנסת תמר גוז'נסקי, תופיק זייד והאשם מחאמיד. הם אינם באולם. אנחנו עוברים להצבעה על הסתייגויותיהם. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 6

בעד התיקונים של חברי הכנסת מסיעת חד"ש לסעיף 5 – 1

נגד – 4

נמנעים – 1

התיקונים של חברי הכנסת מסיעת חד"ש לסעיף 5 לא נתקבלו.

היו"ר ע' מאור:

אחד בעד, ארבעה נגד, אחד נמנע; ההסתייגויות הוסרו.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 5 כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 7

בעד סעיף 5, כהצעת הוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 5, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' מאור:

שישה בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים, הסעיף אושר.

אנו עוברים להצבעה על סעיפים 6-11, שאין עליהם הסתייגויות. נא להצביע.

הצבעה מס' 8

בעד סעיפים 11-6 – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 11-6 נתקבלו.

היו"ר ע' מאור:

חמישה בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים, סעיפים 11-6 אושרו.

אני קובעת שהצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 94), התשנ"ג-1993, אושרה בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שלישית על הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 94), התשנ"ג-1993.

הצבעה מס' 9

בעד החוק – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 94), התשנ"ג-1993, נתקבל.

היו"ר ע' מאור:

שמונה בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים. אני קובעת שהצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 94), התשנ"ג-1993, אושרה בקריאה שלישית.

הצעת חוק גביית חובות (ביצוע צווי מאסר) (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג-1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' מאור:

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: הצעת חוק גביית חובות (ביצוע צווי מאסר) (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג-1993. אני מזמינה את יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת דוד צוקר, להציג את החוק. בבקשה.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, זה קרוב לשנתיים פועלת במסגרת משרד המשטרה יחידה מיוחדת, שתפקידה הוא ביצוע הוראות ההוצאה לפועל. מאז קמה היחידה בשיטת המימון הייחודית והחדשה שעל-פיה היא פועלת, השתפרה, בלי כל ספק, איכות הפעולה של המשטרה בסוגיית ההוצאה לפועל.

היום מבקשת הממשלה, ואני בשם הוועדה מבקש עכשיו, לקראת הקריאה השנייה והשלישית, להאריך את תוקף פעולתה של היחידה הפועלת, על-סמך הוראת שעה לתקופה נוספת, שתסתיים ב-31 במאי 1994.

אני אבהיר בכמה משפטים את הסוגיה ואז אבקש את תמיכתה של הכנסת.

ועדת השרים לחקיקה מסיימת את עבודתה בשינוי עקרונות, שיטות הפעולה והנורמות המנחות את ההוצאה לפועל. גם על-פי המלצת הכנסת, ובעיקר ועדת החוקה, חוק ומשפט, יש תביעה עמוקה ונמרצת לשינוי הנורמות, בעיקר של המאסר בגין חוב כספי, שממנו סובלים מדי שנה אלפי חייבים וערבים, שבפועל אין ברשותם ואין ביכולתם להחזיר כספים והם נאלצים לבלות זמן בבית-הכלא, דבר שאיננו יכול להתאפשר בחברה חופשית. אין שום מדינה בעולם, אני רוצה להדגיש את זה, אין שום מדינה בעולם החופשי שאוסרת בגין חוב כספי, כפי שאוסרת ישראל היום אנשים בבית-הכלא, בבית-המעצר. אנשים שאינם בעלי עבר פלילי, שאין ביכולתם לשלם, עלולים לבלות עד 21 יום בבית-הכלא, במעצר, תופעה שאיננה קיימת, כאמור, בעולם המערבי ותחילתה בימי המנדט הבריטי.

היום היה דיון בוועדת החוקה, שבו קיצרה הוועדה את התקופה. הממשלה ביקשה להאריך את תוקף הוראת השעה בשנה. אנחנו מבקשים להאריך אותה בפחות משנה, וזאת על מנת לתבוע באופן נמרץ וחד-משמעי מן הממשלה להביא מהר ככל האפשר את התיקונים בחוק ההוצאה לפועל, כדי שהוועדה תאשר את התיקונים בחוק ההוצאה לפועל. הוועדה תפעל, אני מניח, על סמך המלצותיה מלפני פחות משנה. אני מציע לוועדת השרים לענייני חקיקה לעיין היטב בהמלצות הוועדה הזאת מלפני חודשים מספר, שכן אנחנו נפעל על-פיהם.

בתוך הוועדה יש קבוצה חזקה מאוד, שתיאבק ככל שהיא תוכל כנגד שיטות ההוצאה לפועל הקיימות היום ונהוגות היום. אני מציע ומבקש לאשר את הצעת הוועדה, שעל-פיה תוארך הוראת השעה עד 31 במאי 1994, כאשר אנחנו מתחייבים – אני מתחייב בשם הוועדה – לסיים עד אז את השינויים העמוקים, המפליגים, שאנחנו מבקשים לראות בחוק ההוצאה לפועל.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. יש הסתייגות לשם החוק, הסתייגותה של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. היא איננה. אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד ההסתייגות של חברת הכנסת גוז'נסקי לשם החוק? מי נגד?

הצבעה מס' 10

בעד התיקון של חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לשם החוק – 1

נגד – 4

נמנעים – 1

התיקון של חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' מאור:

ארבעה נגד, אחד בעד, אחד נמנע. ההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להצבעה על שם החוק כהצעת הוועדה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 11

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 9

נגד – אין

נמנעים – 1

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' מאור:

תשעה בעד, אין נגד, אחד נמנע. שם החוק אושר כהצעת הוועדה.

אנחנו עוברים לסעיף 1. יש הסתייגויות של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי ושל חבר הכנסת דוד מגן. הם אינם. אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד ההסתייגות של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי לסעיף 1? מי נגד?

הצבעה מס' 12

בעד התיקון של חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לסעיף 1 – 2

נגד – 9

נמנעים – אין

התיקון של חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ע' מאור:

שניים בעד, תשעה נגד, אין נמנעים. הסתייגותה של חברת הכנסת גוז'נסקי לסעיף 1 הוסרה.

אנחנו עוברים להצביע על הסתייגותו של חבר הכנסת דוד מגן לסעיף 1. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 13

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 1 – 1

נגד – 9

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' מגן לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ע' מאור:

תשעה נגד, אחד בעד, אין נמנעים. גם הסתייגותו של חבר הכנסת מגן הוסרה.

מי בעד סעיף 1 כהצעת הוועדה?

הצבעה מס' 14

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' מאור:

10 בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובעת שסעיף 1 בהצעת חוק גביית חובות (ביצוע צווי מאסר) (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג–1993, נתקבל כהצעת הוועדה. הצעת החוק אושרה בקריאה שנייה.

אנחנו עוברים להצביע על החוק בקריאה שלישית. מי בעד החוק ומי נגד?

הצבעה מס' 15

בעד החוק – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק גביית חובות (ביצוע צווי מאסר) (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג–1993, נתקבל.

היו"ר ע' מאור:

ברוב של 10, ללא מתנגדים וללא נמנעים, אני קובעת שחוק גביית חובות (ביצוע צווי מאסר) (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג–1993, אושר בקריאה שלישית. תודה.

הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר ע' מאור:

בגלל היעדרו מהבניין של שר הפנים אריה דרעי, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום. אני מזמינה את שר האוצר להציג את הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ג-1993.

שר האוצר א' שוחט:

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני שמח להביא לכנסת לקריאה ראשונה את חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה).

זה החוק השני במסגרת החקיקה הבנקאית שעליה התחייבתי בפני הכנסת כי תקיים. החוק הראשון, של רישוי בנקאות, עבר. החוק הזה מוצג לקריאה ראשונה, להעברתו לוועדה להכנתו לקריאות הבאות. גם חוקים אחרים נמצאים בוועדת שרים לחקיקה, כפי שהבטחתי, ואני מקווה שהדברים יתקיימו ויושלמו.

בחודשים האחרונים התקדמנו בתהליך מכירת הבנקים. מכרנו גרעין שליטה בבנק איגוד לישראל בעירבון מוגבל ובכך הבאנו לפיצול מבנק לאומי, דבר שיגביר, כך אני מקווה, את התחרות והיעילות בענף. מכרנו לציבור ולעובדים כ-18% ממניות בנק הפועלים, ובימים הקרובים אנו עומדים למכור לציבור ולעובדים כ-20% ממניות בנק לאומי. אנחנו בתהליך של מכירת גרעין שליטה בבנק המזרחי.

בעת שהתחלנו בתהליך זה של ביצוע הצעות מכר לציבור התחייבתי להביא לכנסת חקיקה אשר תסדיר היבטים שונים בפעילות הבנקאית, ואכן, נאמן להבטחתי זו הבאתי לפני זמן קצר את הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 9), העוסקת בהחזקות של הבנקים בתאגידים ריאליים ובהחזקות של גופים מוסדיים הקשורים לבנקים, כגון קופות גמל וקרנות נאמנות.

היום אני ממשיך במילויה של התחייבותי ומתכבד להביא לכנסת הצעת חוק אשר תיתן לממשלה כלים להמשיך במכירת מניות הבנקים וביצוע השינויים המבניים שהיא החליטה עליהם, תוך הימנעות מהתערבות בניהול השוטף של הבנקים ומהפיכתם לחברות ממשלתיות במובן המקובל של המלה.

כידוע, הסדר המניות הבנקאיות מאוקטובר 1983 קבע, כי המניות הבנקאיות יירכשו מן הציבור במחיר מובטח במימון הממשלה. הרכישה נעשתה בידי חברות בטוחות שהקימו בעלי השליטה בבנקים והמימון נעשה בדרך של העמדת הלוואות מאת הממשלה לחברות הבטוחות. מועד פירעונה של יתרת הלוואות יחול ב-31 באוקטובר 1993. חברות הבטוחות לא יכולות לפרוע את הלוואות בכסף, שכן ערך המניות שבידיהן נמוך מהסכום הנדרש לכך. לפיכך ייעשה הפירעון בדרך של העברת

יתרת המניות שיהיו בידי חברות הבטוחות לבעלות הממשלה. פירוש הדבר, לכאורה, העברת השליטה בארבעה בנקים לממשלה: בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט ובנק המזרחי.

הממשלה אינה מעוניינת בהלאמת הבנקים ובשליטה בהם לאורך ימים ושנים. עם זאת, יש בהעברת המניות אליה כדי להקל הן את תהליך המכירה והן ביצוע שינויים מבניים, כפי שיידרשו על-פי דין או על-פי החלטות הממשלה בדבר הגברת התחרות במשק.

הצעת חוק זו נועדה להסדיר נושאים אלה תוך הבטחה שהממשלה ושריה לא יהיו מעורבים במינוי הדירקטורים בבנקים ובניהולם השוטף.

אסקור בקצרה את הוראות החוק המוצע:

ב-31 באוקטובר 1993 יעברו לבעלות הממשלה המניות שיהיו באותו יום בידי חברות הבטוחות, היינו אותן מניות שטרם נמכרו. הפעלת זכויות ההצבעה מכוחן תיעשה באמצעות ועדות שימונו כפי שאפרט בהמשך. לאחר שרוב המניות יימכרו ותיוותר יתרה של פחות מ-25%, שאינה מקנה שליטה, ניתן יהיה להפסיק את פעולת הוועדות.

הממשלה תמנה ועד ציבורי בראשות שופט או שופט בדימוס, שחבריו יהיו אנשי משק וכלכלה ואנשי אקדמיה שאין להם קשר להנהלות הבנקים או לבעלי השליטה הקודמים בהם. כשירותם ואי-תלותם של המועמדים ייבחנו על-ידי הוועדה שהוקמה לפי התיקון האחרון לחוק החברות הממשלתיות.

הוועד הציבורי יבחר לגבי כל אחד מארבעת הבנקים ועדה שתשתתף באספות הכלליות של הבנק ותצביע בהן מכוח המניות שבבעלות הממשלה.

גם חברי ועדות אלה יהיו בלתי תלויים ובעלי כשירויות של השכלה וניסיון כפי שנקבע לדירקטורים בחברות ממשלתיות.

הוועד הציבורי גם ירכיב רשימה של מועמדים לכהן כדירקטורים בבנקים. אלה יהיו אנשים הכשירים להתמנות דירקטורים מקרב הציבור בבנקים לפי פקודת החברות, לפי הוראות המפקח על הבנקים ולפי חוק החברות הממשלתיות, ולא יהיו בהם עובדי מדינה או אנשי חברת נכסים מ.י. בע"מ, העוסקת ומטפלת במכירת המניות.

הוועדות ימנו לבנקים, על-ידי הצבעה באספות הכלליות, דירקטורים מתוך הרשימה. ההחלפה לא תיעשה בבת אחת. זאת כדי להימנע מזעזועים חמורים מדי במערכת ולא ליצור מצב שבו כל הדירקטורים הינם חדשים ואינם מכירים את ענייני הבנק. לפיכך יוחלפו באספה הראשונה, זו שתכנס ב-1994, שליש מן הדירקטורים, באספה השנייה, שתכנס ב-1995, לא פחות משליש נוסף, והיתר באספה השלישית, שתכנס ב-1996.

הוראות אלה אינן פוגעות בהוראות פקודת החברות בדבר מינוי שני דירקטורים מקרב הציבור. תקופת כהונתם של אלה היא חמש שנים, והם לא יוחלפו במהלך התקופה שלה מונו.

הוועדות ישתתפו ויצביעו באספות הכלליות של הבנקים לא רק בענייני מינוי דירקטורים, אלא גם בעניינים האחרים המובאים לאישור האספות. בעניינים שאינם נוגעים לזכויות הקשורות במניות או במדיניות הממשלה בקשר לשינויים מבניים יפעלו הוועדות לפי שיקול דעתן.

בעניינים מספר יוכל שר האוצר, באישור הממשלה או ועדת שרים, לתת לוועדות הוראות בדבר כינוס אספות ובדבר דרך ההצבעה בהן. מדובר בהחלטות שיש בהן צורך כדי לאפשר את מכירת המניות, מניעת פגיעה בהן ומדיניות דיבידנד, וכן לצורך ביצוע שינויים מבניים. הכוונה היא לאותם שינויים שיידרשו לפי החקיקה החדשה בנושאים כגון החזקות הבנקים בתאגידים ריאליים ודרכי ניהול קרנות נאמנות וקופות גמל באופן שיצמצמו ניגודי העניינים, וכן בשינויים שהממשלה החליטה עליהם לצורך הגברת התחרות במערכת הבנקאות, כגון פיצול של חברות-בת בנקאיות.

הואיל והחלטות אלה לא יעלו תמיד בקנה אחד עם טובת הבנק עצמו, אלא מטרתן היא טובת המשק בכללותו, עלולים הדירקטורים והעובדים להיקלע למצב של סיכון לתביעה אם יפעלו על-פי הוראות אלה. מוצע להגן עליהם על-ידי קביעה, כי אם יפעלו במיומנות ובאופן שיצמצם נזקים עד כמה שניתן, לא תהיה עילה להגיש נגדם תביעה.

תהליכים של מכירת המניות מחייבים שיתוף פעולה של הבנקים, אם במסירת מידע לרוכשים פוטנציאליים של גרעיני שליטה ואם בהכנת תשקיפים לצורך ביצוע הצעות מכר לציבור. בעניינים אלה נחתמו בעבר הסכמים עם הבנקים, ומוצע להמשיך ולנהוג לפי המתכונת שנקבעה בהם, שמטרתה העיקרית מניעת פגיעה בסודיות הבנקאית ובלקוחות, ולהרחיב את חובת שיתוף הפעולה גם על חברות שבשליטת הבנק.

גם בענייני שיתוף הפעולה ומסירת המידע לא יהיו הבנקים והחברות הנשלטות ועובדיהם חשופים לתביעות, ואולם לא יינתן פטור מאחריות אם עילת התביעה היא מסירת מידע מטעה או חסר התשקיף.

אם הם יחויבו לפצות צד שלישי על נזק שנגרם לו בביצוע פעולה לפי הוראת הממשלה, תשפה אותם המדינה, זולת אם הנזק נגרם בשל מצג מטעה או חסר. זאת משום שבנושא המידע על עסקי הבנק אין אנו יכולים להסתמך אלא על עבודת הבנק ואנשיו, שכן אין לממשלה כל גישה לחומר זה.

אם יתברר כי דירקטור או מנהל כללי מסרב לשתף פעולה או מחבל בביצוע החלטות בדבר שינויים מבניים וכדומה, ניתן יהיה להחליפו, והסמכות לכך תהיה בידי הוועדה שמונתה למניות של אותו בנק.

בגלל המנגנונים המיוחדים שנקבעו בהצעת חוק זו, מוצע כי הבנקים לא ייחשבו כחברות ממשלתיות לכל דבר ועניין, והוראות החוקים השונים החלים על חברות ממשלתיות באשר הן ממשלתיות לא יחולו עליהם. כמו-כן הם לא ייחשבו כחברות קשורות רק משום שהבעלות במניותיהם תהיה בידי הממשלה.

כאמור, מטרתנו העיקרית היא למכור את המניות בהקדם האפשרי ובאופן הטוב ביותר. לפיכך, ברור שהוראות החוק לא יחולו כאשר הדבר יתחייב מעסקאות המכירה, ובעיקר מכירה של גרעין שליטה.

אם נמכור גרעיני שליטה, יש להניח שנגיע להסדרים שונים עם הרוכשים בדבר חלקן של הוועדות במינוי דירקטורים וסמכויות הממשלה לתת הוראות בעניינים השונים. מכאן הצעתנו, כי הוראות החוק יהיו כפופות להסדרים שייקבעו בהסכמי המכר או בתשקיפים, באישור הממשלה, כאשר נמכרים יותר מ-15% מהון הבנק.

לסיכומו של דבר, אני מאמין כי הצעה זו מאזנת באופן ראוי בין מגמתנו לאפשר לבנקים להמשיך ולהתנהל באופן עסקי תקין ללא מעורבות ממשלתית לבין מתן כלים נאותים בידי הממשלה למכור את המניות.

ברשותכם, חברי הכנסת, אני רוצה להוסיף שניים-שלושה משפטים. בימים האחרונים הופיעו בעיתונות טענות חמורות לגבי גודלו של גרעין השליטה ואפשרות מכירתו, תוך ציון שהחוק הזה נבנה כדי למכור את המניות לגופים מיועדים, כגון חברת העובדים, כדי שהיא תרכוש את הבעלות על בנק הפועלים וכו'.

אני רוצה להגיד במלוא האחריות מעל דוכן הכנסת לחברי הכנסת וליושבת-ראש, שהמכירה של הבנקים תהיה בכל מקרה במכרז פתוח לכול. אנחנו לא מתכוננים לנהל משא-ומתן עם גוף זה או גוף אחר לגבי המכירה. הדברים האלה צריכים להיות ברורים וחד-משמעיים. כאשר החלטנו למכור את בנק איגוד, היה מכרז. כאשר נמצא בנק המזרחי בתהליך מכירה של גרעין שליטה על הבנק, יש מכרז פתוח לכול, פומבי וידוע.

המכירות של חלקי המניות בשוק ההון נעשות, כמובן, בדרך של מכירות בשוק ההון, ואני חוזר ואומר: כאשר נחליט על מכירת גרעיני שליטה – וגודלם של גרעיני השליטה יכול להיות משתנה, הבנקים הם גדולים מאוד, גרעין שליטה עולה הרבה מאוד כסף, וצריך גם למצוא קונים לעניין הזה – לא תהיה מכירה אלא בדרך של מכרז פתוח, הגון, מסודר, וכל מי שיהיה מעוניין ויהיה רשאי לקנות בבנק מבחינת האישורים של בנק ישראל ויעמוד בתנאי המכרז יוכל להגיש הצעה ולקנות גרעין שליטה של בנק, כפי שנחליט.

אני גם רוצה להגיד משהו על לוח הזמנים. אנחנו נעשה כל מאמץ למכור מהר ככל האפשר את השליטה בבנקים. מי שקורא את החוק מבין, שלממשלה אין עניין להיות מעורבת בניהול הבנקאות. מטרתו של החוק הזה בעצם לנתק את הממשלה גם ממינוי דירקטורים, גם מניהול יומיומי של ענייני הבנק. אנחנו חושבים שאסור שהמערכת הבנקאית תנוהל על-ידי הממשלה, וזאת רוחו של החוק הזה.

אנחנו גם נעשה את מירב המאמצים שאכן נוכל להגיע למצב, שבו בתוך מספר קטן מאוד של שנים נהיה כאלה שאין להם מניות של הבנקים, והבנקים יהיו מצויים בשוק ההון, בידי הציבור, בידי גורמים אשר ינהלו אותם.

אני רוצה להגיד, עם כל הצניעות הראויה, שהממשלה הזאת ראויה לשבח על כך שהצליחה, בתוך זמן קצר יחסית, גם להעביר חקיקות שתורמות לשיפור המערכת הבנקאית וגם להתחיל בתהליך מכירה משמעותי, וכפי שאמרתי, אני מקווה שהוא יבוא לקצו בהקדם.

אני מבקש מהכנסת לאשר את החוק בקריאה ראשונה ולהעבירו לוועדת הכספים להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אנחנו עוברים לדיון, שלוש דקות לכל אחד. מי שאינו באולם מאבד את תורו. הרשימה סגורה. ראשון הדוברים – חבר הכנסת רענן כהן; איננו באולם. אחריו – חבר הכנסת יוסף בא-גד; איננו באולם. חבר הכנסת חגי מירום איננו באולם. חבר הכנסת גונן שגב איננו באולם. רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים אורון, אחריו – לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – לחבר הכנסת אברהם פורז.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ע' מאור:

בינתיים, הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה עתה על שולחן הכנסת הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקף של תקנות שעת חירום (אבטחת מוסדות חינוך), התשנ"ג-1993, שהחזירה ועדת החינוך והתרבות לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה.

הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה)

התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר ע' מאור:

בבקשה, חבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לברך את שר האוצר ואת הממשלה בשניים: ראשית, על הצעת שורה של חוקים שקשורים בהסדר המערכת הבנקאית, ובכלל זה הצעת הסדר לקראת אוקטובר למניות הבנקאיות; שנית, על התהליך הרציני שמתרחש בשנה האחרונה של מכירת מניות הבנקים לציבור. כל כך הרבה דברים שלא לעניין, בצד דברים לעניין, נאמרו ונאמרים בנושא מניות הבנקים או השליטה בבנקים, כשבעצם צריך לומר את האמת: חלק גדול מהאמירות הללו קשורות לבנק הפועלים.

ועדת הכספים עסקה במכירת בנק הפועלים לפני חצי שנה. הנושא היה רווי מתיחות, האשמות בקנוניות וכו' וכו'. בשבוע שעבר, על בסיס אותו תשקיף בדיוק, עם אותם פרמטרים בדיוק, אישרה ועדת הכספים מכירת 20% מבנק לאומי. הכול עבר בשקט. לא היה הבדל מהותי בין שני התשקיפים, לא היה הבדל בשיעור התשואה שתקבל המדינה עבור המניות. ההבדל היה, כמובן, בשם הבנק.

חבר הכנסת יהלום, ההבדל היה רק בשם הבנק. שום דבר אחר לא היה. היתה טענה שהמדינה מוכרת את הבנקים במחיר נמוך כדי שמישהו יקנה את המניות. כאשר בדקו מי קנה – היה פיזור מלא של המניות. אם כך מישהו רוצה לרכז שליטה בבנק, כנראה יש לפניו דרך ארוכה מאוד מאוד.

שר האוצר כבר אמר, מכירת גרעיני השליטה של הבנקים חייבת להיעשות במכרז, בהליך תקין, ברור, על-פי כללים מאוד ברורים. יש לי הרגשה, שיש מי שאומר הליך תקין ובתנאים ברורים כדי למנוע אפשרות על-פי הליך תקין, שהשליטה בבנק הפועלים תישאר בתוך מעגל חברתי מסוים. אני אומר לך, חבר הכנסת יהלום, היות שהנהנת בראשך, אם אומנם במחיר מלא ועל-פי כל הכללים תישאר השליטה בבנק הפועלים לאותו מעגל חברתי, תרבותי, אנושי, שבנק הפועלים היום מחובר אליו, אני רואה בכך ברכה; ברכה למשק, למגוון הכוחות שבתוכו – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

מדוע אתה לא חושב באותו קו מחשבה על בנק המזרחי?

חיים אורון (מרצ):

אני חושב ממש באותו קו מחשבה. אם המעגל האנושי והחברתי שהקים את בנק המזרחי יכול להרים שליטה, רכישת גרעין שליטה בבנק המזרחי, אין לי עם זה שום בעיה. אני מציע לכל אלה שבעבר נאבקו נגד משק שהוא חד-פנים מדי, שהוא אחיד מדי, שלא ידחפו עכשיו את המשק הישראלי לסוג אחר של אוניפורמיות, שבשום מקום לא הוכחה כעדיפה.

בהקשר זה, החוק המוצע כאן – ואין לי די זמן להיכנס לפרטיו, בוועדת הכספים נדון בו, הוא מורכב, מופיעים בו סעיפים רבים – החוק הזה יוצר את המסגרת, את שלב המעבר. חשוב ששלב המעבר הזה יהיה קצר ככל האפשר. ממשלות קודמות משכו את ההסדר הזה יותר מעשר שנים. היום מתחיל פרק חדש. חשוב שהוא יעשה באופן נכון, באופן שקול. בשום פנים ואופן אסור שנתחיל לספור עכשיו עשר שנים נוספות.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. רשות הדיבור לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אחריה – לחבר הכנסת אברהם פורז, ואחריו – לחבר הכנסת שאול יהלום.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק המונחת לפנינו טוענת, בבסיסה מונחת הטענה, כאילו אם היא לא תתקבל, יקרה אסון, לא יהיה אפשר למכור את מניות הבנקים שבהסדר. אני מטילה ספק גדול בכל הטענה הזאת. היא נראית לי מופרכת לחלוטין.

כידוע, זה כעשר שנים מניות הבנקים נמצאות למעשה בידי הממשלה מכוחו של אותו הסדר מניות שבו הממשלה דאז, הממשלה של 1983, קבעה שהיא לוקחת על עצמה התחייבות של 8 מיליארדי דולר על מניות הבנקים – ובכך למנוע את הפיכתם בעצם של הבנקים האלה לחברות ממשלתיות. עשר שנים היו מניות הבנקים בידי חברה שלמעשה נשלטה על-ידי המדינה. כרגע מדובר היה, שהמניות יעברו באופן מעשי ב-31 באוקטובר ישירות לידי הממשלה, והממשלה תמנה דירקטורים, והממשלה תנהל את העניינים, וכמובן, זכותה למכור מניות ולמכור את השליטה בבנקים כרצונה.

עכשיו מציעים לנו הצעת חוק שאומרת, שהממשלה תמנה ועד ציבורי, שהוועד הציבורי הזה ימנה ועדות למניות, ושהוועד הציבורי הזה ינהג בנאמנות כלפי המדינה.

מה ההבדל, אני שואלת. אם יש ועד ציבורי שצריך לנהוג בנאמנות כלפי המדינה, שלצורך זה היא הממשלה, כלומר הוא צריך לנהוג לפי האינטרס של הממשלה, מי יודע טוב יותר את האינטרס של הממשלה מאשר הממשלה עצמה? לשם מה להקים את הוועד הציבורי? לשם מה כל מראית העין הזאת? לשם מה כל הסיפור המורכב הזה? לשם מה כל הדירקטורים האלה? כל הניפוח הזה של המנגנון? לשם מה זה נחוץ? עוד ועדות, ועדה ציבורית וועד ציבורי?

אני מעריכה שכל הסיפור הזה, כל המורכבות הזאת באה בעצם לאפשר את הנוהג שהיה קיים בעשר השנים האחרונות, ואותו, לדעתי, צריך להוקיע. עשר שנים הממשלה יכלה לנהל את מדיניות הבנקים בהתאם לאינטרס של המשק, ועשר שנים היא הניחה להנהלות הבנקים הישנות, הקודמות, להמשיך לנהל את העניינים בהתאם לאינטרס של הבנקים בהשגת רווחים. לכן עשר שנים זה התנהל ככה. הממשלה היתה יכולה לשלוט בבנקים, לא רצתה לשלוט בבנקים, והבנקים המשיכו לנהל את העניינים כאילו הם חברות לא ממשלתיות, אף שהם בעצם היו חברות ממשלתיות.

היו"ר ע' מאור:

חברת הכנסת גוז'נסקי, עלייך לסיים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני מסיימת. לדוגמה, הנתונים לגבי השנה שעברה של המפקח על הבנקים מצביעים על גידול עצום, אדיר, בהכנסות של הבנקים מעמלות שונות ומשונות שמטילים על נוטלי ההלוואות, על נוטלי האשראי, על ציבור הצרכנים בארץ. אם זה היה בידי הממשלה, היא יכלה להגביל את העמלות האלה, היא יכלה לקבוע – אלה עמלות מיותרות, לא צריך כל כך הרבה עמלות, זו סתם צורה להגדיל את הרווחים של הבנקים. אבל הממשלה לא עשתה זאת, מעלה בעצם בזכותה המלאה לנהל את העניינים, ועכשיו, כאשר החוק הקיים וההסדר הקיים בעצם מכריח אותה סוף-סוף להגיע לניהול ולנהל את ענייני הבנקים לטובת הציבור, היא הולכת ומתחמקת מזה באמצעות הקמת הוועדות.

לכן אני חושבת שהחוק הזה מיותר, ואני מציעה שהוא יחזור לממשלה. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת שאול יהלום, אחריו – לחבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו – לחבר הכנסת יגאל ביבי. חבר הכנסת אברהם פורז איננו.

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, באופן עקרוני אני רוצה לברך את שר האוצר על הבאת החוק הזה לקריאה ראשונה, ליישומו במערכת הבנקאות.

לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי אני רק רוצה להעיר, שלא משנה מה שהיה בעבר, אם באה היום הממשלה, שאכן יש בידה הכוח, והמניות ב-31 באוקטובר עוברות לשליטתה המלאה, ואומרת, אני גם כדי להוכיח למערכת ההון בארץ ובעולם, וגם כדי לנהל את העניין לא מאינטרסים פוליטיים – ומי כמוך יודע ומרגיש עד כמה מערכת ממשלתית פוליטית בעיקרה יכולה לשעבד אינטרסים כלכליים של שוק ההון למטרות פוליטיות – היא אומרת, בתקופת הביניים, עד שאני מוכרת את הבנקים, ואת זה נוכל לבקר ללא קשר לחוק, היא תעשה את זה גם ללא קשר לחוק, אני מעבירה את השליטה לחמישה אנשים, שהם לא בדיוק נציגי הממשלה, אלא היושב-ראש ממונה בהתייעצות עם נשיא בית-המשפט העליון, שניים מהמוסדות להשכלה גבוהה, שניים נציגי הממשלה, והכול באישורו של נגיד בנק ישראל, זה לזכותה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

איזה אינטרס זה משרת?

שאלו יהלום (מפד"ל):

אינטרס של המשק, לא של הממשלה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

המשק זה הבנקים?

שאלו יהלום (מפד"ל):

לפי הצעתך, אלה יהיו אינטרסים של הממשלה. רק עכשיו הוכחת שבעשר השנים האחרונות, כשזה היה בידי מ.י. נכסים, לא שירתו את אינטרס המפקיד המסכן, הפרט, אלא שירתו אינטרסים כלליים, לא שמו לב מה נעשה, נתנו לבנקים לנהל את העניינים ולקבוע עמלות כל כך גבוהות. והנה עכשיו מביאים פתרון, אומנם לא שהשליטה תהיה בידי המפקידים עצמם, אבל השליטה תהיה בידי חבורה בלתי תלויה. לפחות זאת מטרת החוק, עד כמה שאפשר למצוא אנשים בלתי תלויים. אני חושב שזה צעד בכיוון הנכון.

הערה לדבריו של חבר הכנסת אורון, שלצערי איננו כאן. ההבדל בין השערורייה שהיתה בוועדת הכספים לפני כמה חודשים ובין האישור להנפקה, שהיה גם לבנק הפועלים וגם לבנק לאומי, ואושר על-ידי ועדת הכספים, לא היה בגלל שוני בשם הבנק אלא בגלל החשש שאם יונפק בנק הפועלים לפני יישום כל השינויים במערכת הבנקאות, על-ידי הפרדת צילובי שליטה והשפעות בין הבנקים לממשלה, לקרנות הגמל, לקופות הגמל וכל הקשור לזה, ייווצר מצב שלאחר ההנפקה של בנק הפועלים – זאת טענה מבקרת המדינה, והיא בוודאי עומדת מעל שיקולים אינטרסנטיים בין בנק הפועלים לבין בנק לאומי, כפי שחבר הכנסת אורון ציין לכאורה – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, אתה צריך לסיים.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אני מקצר. טענה מבקרת המדינה – כיצד ייתכן שרוצים להנפיק את בנק הפועלים לפני יישום השינויים. זאת היתה הטענה. אין לי ספק שאם בנק לאומי היה ראשון בפרויקט, ועדת הכספים ושר

האוצר, שקיבל את עמדת האופוזיציה, היו עושים אותו מעשה ומחזירים בחזרה את הצעת ההנפקה מוועדת הכספים.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, משפט אחרון.

שאל יהלום (מפד"ל):

בדרך כלל ניתנות חמש דקות, לפי התקנון.

היו"ר ע' מאור:

שלוש דקות. התקנון קובע שבכל סעיף מחליטים כמה דקות יינתנו לנואם.

שאל יהלום (מפד"ל):

איך אפשר לבטא רעיון בשלוש דקות? הרי את ביחד אתי מערערת בוועדת הכנסת ואומרת שאי-אפשר לבטא רעיון בשלוש דקות, וכאן את כל כך נוקשה בזמנים.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יהלום, ברשותך, אני מבקשת לסיים.

שאל יהלום (מפד"ל):

אני מסיים. רק עוד משפט אחד, עוד רעיון קצר אחד.

מצד אחד, אני משבח את שר האוצר על הצהרתו כאן מעל במת הכנסת, שלא תהיה שום פריבילגיה לחברת העובדים ברכישת גרעין השליטה של בנק הפועלים, ויפה הצהיר שר האוצר; אבל מצד שני, אילו היו שר האוצר וממשלת ישראל הולכים בהיגיון של צדק ויושר, הם היו צריכים באותה אמת מידה ובאותו תהליך למכור את כל הבנקים, קטנים וגדולים. לא יכול להיות שלגבי בנקים, שמשום-מה קל יותר למכור אותם, כמו בנק המזרחי, יגידו שימכרו במכרז גרעין שליטה, ולגבי בנק הפועלים ובנק לאומי ילכו להנפקה לציבור, שיש לה השלכות שונות לשני הכיוונים, ומחוסר זמן אינני מפרט אותן. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת מיכאל איתן איננו. חבר הכנסת יגאל ביבי איננו. חבר הכנסת גדליה גל איננו. רשות הדיבור לאחרון הדוברים, חבר הכנסת סילבן שלום.

סילבן שלום (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, כמה מצער הדבר שבדיון בנושא כל כך חשוב נמצאים כאן שלושה חברי כנסת, שהם בין החברים שבדרך כלל נמצאים כאן כל הזמן, וכל האחרים אינם מוצאים לנכון להשתתף בדיון חשוב כזה.

כל הדיונים במליאה שעוסקים בסכומים גדולים, מאות מיליונים של שקלים, ובחקיקה כלכלית, אינם זוכים לנוכחות של חברי כנסת ולא בהתעניינותם. אבל כשמדובר בנושאים מדיניים – גועשים כולם, וכולם מתחרים בדברים מה חשוב יותר.

הצעה זאת, גברתי היושבת-ראש, היא הצעה שערורייתית. זו הצעה שנועדה לדבר אחד בלבד: לאפשר שליטה של מפלגת העבודה בבנק הפועלים. הצעת התיקון, שאמורה להביא לכך שבסוף התהליך מי שיהיו בידיו 15% בלבד יוכל לשלוט בבנק ולמנות דירקטורים, אותה הצעה שהשר שחל כבר העביר אותה והיא אמורה להיות מאושרת, ההצעה הזאת תגרום לאובדן מאות מיליוני שקלים. אם עד היום מ.י. נכסים קבעה שגרעין השליטה יהיה 26%, אם היום מסתפקים ב-15%, 9% – אלה שלא צריך לקנות מתוך סך השווי של הבנק, שהוא 4.5 מיליארדים או 5 מיליארדי שקלים – משמעותם מאות מיליונים של שקלים שהמדינה מוכנה להפסיד.

הפסד של מאות מיליוני שקלים, לאחר שראש הממשלה אמר רק לפני שבוע, בגיבוי שר האוצר, או להיפך: אין לי מאות מיליונים לזרוק על התעשייה האווירית. אין לו מאות מיליונים לזרוק על התעשייה האווירית, אפשר להפקיר אותה. חבר הכנסת שפי, ראש הממשלה שלך יכול להפקיר את התעשייה האווירית, לזרוק את כל העובדים לאבדון. אבל להפסיד מאות מיליונים מקופת המדינה בשביל חברת העובדים, זה עניין של מה בכך; בשביל בנק הפועלים – עניין של מה בכך; בשביל קופת-חולים – זה דבר קל ערך. אבל אין לו מאות מיליוני דולרים לזרוק על התעשייה האווירית, על התעשייה החשובה הזאת, על המפעל החשוב הזה, שנהרס על-ידי מי שעומד היום בראש הממשלה, כשהחליט על ביטול פרויקט ה"לביא", ואת ההמשך הוא עושה היום כשהוא עדיין משמש בתפקיד שר הביטחון.

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, לצערי הרב, הצעת החוק הזאת עוברת היום כשיש ארבעה אנשים באולם. אבל זה כמו כל ההצעות האחרות. גם כש"הסנה" הגיעה למצב של כמעט פירוק, לא רצו לפרק אותה, ואז מינו מנהל מורשה. על-פי החוק, החובות של חברת ביטוח עוברים להסדר חובות על-ידי המדינה דרך חברת "קרנית" רק כאשר החברה נכנסת לפירוק. את חברת "הסנה" לא רצו לפרק, לכן מינו לה מנהל מורשה. לשם כך הביאו בתוך 24 שעות הצעת תיקון לחוק, שגם חברה שימנו לה מנהל מורשה, המדינה תיקח עליה את החובות שלה, או חברת "קרנית".

כל הדברים האלה נעשים כדבר של מה בכך, גברתי היושבת-ראש, ואת ידועה כאחת התומכים בעניין התעשייה האווירית ובעניין העובדים. אני יודע שמפלגתך ואת תומכים בעניין הזה. איך אתם יכולים להסביר, שאפשר לזרוק מאות מיליונים בנקל על נושאים מפלגתיים, כאשר אין כסף לדברים חשובים יותר?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת סילבן שלום, אתה צריך לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

אני מסיים.

הצעת חוק זאת, לדעתי, אינה טובה. היא ממשיכה במגמה להעביר שליטה בבנק לידי המפלגה. כל המכירה של הנכסים הריאליים, שהובטחה לפני ההנפקה של בנק לאומי ולפני הנפקות אחרות, לא הובאה. זה בקושי עבר בקריאה ראשונה, וקריאה שנייה וקריאה שלישית מי ישורן. כל הדברים האלה מצטרפים לדבר אחד: הממשלה הזאת, בשנה הזאת שהיא בשלטון, זרקה מיליארדים מכספי הציבור לטובת מפעליה, חברותיה וחבריה, ועל כך אני מיצר. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ג-1993, קריאה ראשונה. מי בעד אישור הצעת החוק בקריאה ראשונה? מי נגד? אנחנו מצביעים.

חיים אורון (מרצ):

רגע — — —

היו"ר ע' מאור:

להפסיק את ההצבעה?

קריאות:

לא.

היו"ר ע' מאור:

אנחנו מצביעים.

הצבעה מס' 16

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 3

נגד – 3

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ג–1993,

לוועדה לא נתקבלה.

סילבן שלום (הליכוד):

החוק לא אושר.

היו"ר ע' מאור:

שלושה בעד, שלושה נגד. בזה אני קובעת שהצעת החוק לא עברה.

הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג–1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר ע' מאור:

אנחנו עוברים להצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג–1993. אני מזמינה את השר חיים רמון להציג את הצעת החוק במקום שר הפנים.

שר הבריאות ח' רמון:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג-1993 – ימים מספר לפני יציאתה לפגרה קיבלה הכנסת את חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), אשר מסדיר באופן קבוע את נושא מימון הבחירות המוניציפליות, בעוד בעבר הוסדר נושא זה באמצעות הוראות שעה שנתקבלו ערב מערכת הבחירות לכלל הרשויות המקומיות.

הן בהוראות השעה, שהיו קיימות בעבר, והן בהצעות החוק הפרטיות של חברי הכנסת אלי דיין ואברהם פורז, אשר שימשו בסיס לחוק הקבע שנתקבל לאחרונה, נקבע כתנאי למתן מימון לרשימות חדשות ולסיעות יוצאות של המועצות, שהן ימציאו לשר הפנים ערבות בנקאית בשיעור מקדמת המימון שהן מבקשות בתוספת 10%. ערבות בנקאית זו נועדה להבטיח החזר כספים לאוצר המדינה מאת סיעה או רשימה בכל מקרה שנתברר בו שמקדמת מימון הבחירות שקיבלה עולה על המגיע לה, או שלא הגיעה לה מקדמה כלל.

לעומת זאת, מסיעת אם, כלומר, סיעה מסיעות הכנסת – אשר, כידוע, גם היא זכאית להגיש רשימות מועמדים בבחירות לרשויות המקומיות – לא נדרש בהוראות השעה ובהצעות החוק הפרטיות של דיין ופורז להמציא ערבות בנקאית על מלוא סכום המקדמה, אלא רק ערבות בשיעור הסכום שבו עולה המקדמה המבוקשת על סכום המימון לשנה אחת שמגיעה לאותה סיעה לפי חוק מימון מפלגות.

בשעת הדיון בוועדת הפנים של הכנסת בהצעות החוק הפרטיות הוחלט לוותר לגמרי על הדרישה להמצאת ערבות בנקאית מאת סיעות אם; זאת מפני שחברי הוועדה ראו את המימון שמקבלות סיעות האם לפי חוק מימון מפלגות כערובה מספקת להחזרת כספים במקרה הצורך לאוצר המדינה. ואכן, בנוסח הסופי של החוק שהובא לכנסת לקריאה שנייה ושלישית הושמט הסעיף שדרש מסיעת אם המצאת ערבות בנקאית בגובה ההפרש שבין המקדמה המבוקשת לסכום המימון השנתי שהסיעה זכאית לקבל לפי חוק מימון מפלגות.

דא עקא שבסעיף 26(א) לחוק יש הוראה כללית הקובעת, שהוראות החוק הנוגעות לסיעות היוצאות ולחובותיהן יחולו גם על סיעות אם, וקיים חשש שהוראה כללית זו מחילה "בדלת האחורית" את חובת המצאת הערבות הבנקאית אשר חלה על סיעות המועצה גם על סיעות אם, דבר שבפירוש לא נתכוונו לו בעת קבלת החוק.

יש, לפיכך, צורך לתקן את סעיף 26 לחוק ולקבוע בו שהוראת סעיף 13, אשר עוסקת בהמצאת ערבות בנקאית כתנאי לקבלת מימון בחירות, לא תחול על סיעות אם.

גברתי היושבת-ראש, חברי הבית, אני מבקש מהכנסת לקבל את הצעת החוק בקריאה ראשונה להעבירה לוועדת הפנים של הכנסת כדי להכין אותה לקריאה שנייה ושלישית. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אנחנו עוברים לדין, ובזה הרשימה סגורה; שלוש דקות לכל אחד. מי שאיננו, תורו עובר. חבר הכנסת רענן כהן – איננו; חבר הכנסת יוסף בא-גד – איננו; חבר הכנסת חגי מירום – איננו; חבר הכנסת גונן שגב – איננו; חברת הכנסת תמר גוז'נסקי – איננה; חבר הכנסת אברהם פורז – איננו. חבר הכנסת שאול יהלום, אחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו – חבר הכנסת יגאל ביבי.

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, בנוגע להצעת החוק העומדת לפנינו כלשונה וככתבה, אני וסיעתי תומכים בה. אבל אני שומע שמועות שאומרות, שאנחנו הולכים להכניס שינוי בין הקריאה הראשונה לקריאה השנייה והשלישית.

הולכים להכניס שינוי, וזה דבר השינוי: כמה חברי כנסת רוצים להכניס שינוי לא בנוגע למימון של בנושא אחר לגמרי. היום, אם מתברר שסיעת האם ניהלה את חשבונותיה שלא כדין ושלא כראוי, יש שיקול דעת למבקר המדינה לקנוס את סיעת האם – עד 15% מהמימון שהסיעה קיבלה לצורך אותן בחירות.

והנה באים חברי כנסת ואומרים: מה פתאום? אנחנו רוצים לקנוס את הסיעה רק בגובה המימון של אותו סניף שבו אירע המקרה. דהיינו, אם המקרה אירע בעיר קטנה ושם המימון היה קטן מאוד, היה אפשר לעומת המימון של כל סיעת האם, אם יתברר ששם נעשו הדברים שלא כדין, מבקר המדינה יכול לקנוס בסכום שהוא עד 15% מהמימון שסיעת האם קיבלה בגין אותו מקום קטן.

הדברים האלה עלולים להביא לחוסר ניקיון כפיים במערכת הבחירות. היום, כאשר הסיעה יודעת שחבר הקנס של 15% על כל הסכום המגיע לה בגין כל הבחירות שהיא מנהלת בכל הארץ מונפת עליה, הרי היא מתנהגת בצורה ישרה ומשתדלת לעשות את כל התהליכים הדרושים לצורך ניהול כספי נכון של מערכת הבחירות. כאשר היא תדע שבסניף זה או אחר, ששם יש לה בעיה, כל הקנס שיוטל עליה יכול להגיע רק לאותו גובה של מימון אותו סניף, היא תזלזל בעניין ותגיד: אינני יכולה להשתלט על אותו סניף, אני מוותרת לו, כי בין כך ובין כך הקנס הכספי הכי גדול שאקבל הוא 15% מהמימון של אותו סניף.

אי לכך, אני פונה לחברי הכנסת, לקראת הקריאה השנייה והשלישית – לאחר שוודאי שכולנו נקבל את החוק בקריאה ראשונה – שלא לשנות את החוק הזה אלא להעבירו ככתבו וכלשונו.

היו"ר ע' מאור:

רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל איתן – איננו; חבר הכנסת יגאל ביבי – איננו. חבר הכנסת סילבן שלום, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת חיים קופמן, ואחריו – חבר הכנסת חיים אורון.

סילבן שלום (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הצעת התיקון הזו לחוק הרשויות המקומיות באה להביא לנורמות טובות יותר במערכת של השלטון המקומי לקראת הבחירות הבאות.

בהצעת החוק נאמר, שמקדמה לסיעה או לרשימה תשולם אם מסרה לשר כתב ערבות בנקאית שתוקפו עד תום תשעה חודשים אחרי הבחירות, ובו יתחייב האוצר כך וכך. סכום הערבות יהיה כסכום המקדמה שהסיעה או הרשימה זכאית לקבל.

אין ספק שהדבר הזה נותן אולי יתרון לרשימות קיימות על פני רשימות חדשות, אבל אם אנחנו רוצים ליצור מצב שבבחירות האלה יתמודדו רשימות שיש להן אפשרות לעשות זאת, רשימות שאכן מייצגות את הציבור, לא מצב שהולכים ומשיגים חתימות ועל סמך זה מתמודדים, אלא באמת רק אלה שיש להן אחיזה ציבורית יוכלו להגיע להתמודדות נכונה וטובה ולקבל את קול הבוחר במידה שהן זכאיות לכך ביישובים שלהן, זאת הדרך הנכונה.

אני חושב שהצעת החוק הזו צריכה אולי להביא אותנו לידי מחשבה, שהיא צריכה להיות מוחלטת גם במגזר שעדיין הכול פרוץ בו, ואני מדבר על המגזר ההסתדרותי. כידוע לכם, הבחירות במגזר ההסתדרותי נעשות ללא שום פיקוח, ללא שום בקרה וללא מצב שאפשר לדעת האם הבחירות האלה הן בחירות חוקיות או אולי הן כמעט חוקיות. אני לא מטיל דופי, חלילה, בבחירות האחרונות, אבל אם בראש ועדת הבחירות עמדו תמיד אנשים פוליטיים, מפלגתיים, בסופו של דבר ייתכן שהדברים לא היו כשרים בכל מאת האחוזים.

אני עצמי הגשתי הצעת חוק, שתידון בכנסת במושב הבא, שהבחירות להסתדרות הכללית ייערכו, החל מהבחירות הקרובות, שיתקיימו במאי 1994, לפי חוק הבחירות לכנסת; כאשר הבחירות לוועד הפועל ייערכו בדיוק באותה מתכונת של הבחירות לכנסת, קרי: בראש ועדת הבחירות יעמוד שופט עליון, ובראשות ועדות הבחירות האזוריות יעמדו שופטים מחוזיים.

אברהם בורג (העבודה):

איך ננצח?

סילבן שלום (הליכוד):

איך תנצחו? זו אולי בעיה, חבר הכנסת אברהם בורג, אבל אני מאמין שגם אתה רוצה בתיקון הזה. אני יודע שאתה תומך ברפורמות בהסתדרות הכללית, ואתה תתמוך בהצעת החוק שלי, כי אני חושב שהיא נועדה להביא לכך שתנצחו במידה שיש לכם הרוב. אני מאמין, שאם אומנם כך ייערכו הבחירות, זה יקרב את הציבור להסתדרות, ולא ירחיק אותה מהם, דוגמת המרחק הרב שיש היום בין ההסתדרות ובין בוחריה.

אשר לרשויות המקומיות, אני חושב שהדבר הזה יגרום לכך שאנחנו נהיה עדים לשיפור הליכי הבחירות, לשיפור בקרב המתמודדים. בסופו של דבר יהיה ההליך הזה לטובת הדמוקרטיה, ואני מברך עליו. תודה רבה.

היו"ר י' עזרן:

תודה לחבר הכנסת סילבן שלום. חבר הכנסת חיים קופמן – איננו. חבר הכנסת חיים אורון – איננו.

כיוון שכך, רבותי, אנחנו עוברים להצבעה בקריאה ראשונה. מי בעד החוק כפי שהוצג בפנינו? מי נגד? בבקשה להצביע.

הצבעה מס' 17

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג–1993, לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

10 בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובע שהצעת החוק עוברת לוועדת הפנים ואיכות הסביבה לשם הכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה מתכנסת כעת ותחזיר את החוק למליאה. אם יהיה צורך, נכריז על הפסקה. מכל מקום, החוק יחזור עוד היום למליאה לשם העברתו בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. תודה.

הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקף של תקנות שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך).

התשנ"ג–1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר י' עזרן:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקף של תקנות שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), התשנ"ג-1993. יציג את החוק יושב-ראש ועדת החינוך והתרבות. בבקשה.

אברהם בורג (יו"ר ועדת החינוך והתרבות):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבד להביא בפני הכנסת הצעת חוק לתיקון ולהארכת תוקף של תקנות שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), התשנ"ג-1993, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

הצעת החוק הזאת נדונה בכנסת בקריאה ראשונה בסוף המושב הקודם, והועברה לדיון לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

במה מדובר, אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה? מדובר בנטל התשלומים שיהיה מוטל על ההורים על מנת לממן את התשלומים עבור השמירה בבתי-הספר.

עמדת ועדת החינוך הנוכחית, כפי שבאה לידי ביטוי בכל ישיבותיה בנושא הזה, והוועדה קיימה ישיבות רבות בנושא שמירה ואבטחת מוסדות חינוך, היתה שאי-אפשר ואסור להטיל את נטל התשלומים לשמירה על מוסדות החינוך על ההורים. ולכך כמה סיבות.

הסיבה הראשונה היא עקרונית. הסיבה העקרונית אומרת: לא ייתכן שנעשה פריבטיזציה, נעשה הפרטה למערכת הביטחון. הרי התלמידים המאוימים בבתי-הספר, אדוני היושב-ראש, אינם מאוימים משום שהם תלמידים, אלא משום שהם אזרחי מדינת ישראל. ולכן, אם יש נטל של שמירה וסיכון ביטחוני, על אזרחי מדינת ישראל כולם להשתתף בנטל זה.

נקודה שנייה היא כל נושא תשלומי ההורים. לא רבים יודעים – והיום אמר ראש הממשלה בפורום אחר שגם הוא הופתע – מה נטל התשלומים הכבד המוטל על הורים לילדים במערכת החינוך. ילד אחד במערכת החינוך עולה היום להוריו כ-1,100 שקלים, רק בשביל הדברים המיידיים, כמו חומרי מלאכה. ואתה שואל את עצמך, מה פתאום הורה צריך לשלם עבור חומרי מלאכה? סל תרבות עולה כ-400 שקלים, טיול שנתי – פתאום הורה צריך לשלם.

שר האוצר א' שוחט:

לא פתאום. זה כך מקדמת דנא.

אברהם בורג (יו"ר ועדת החינוך והתרבות):

עם כל הכבוד, לא כל הילדים במדינת ישראל הם ילדי ערד, ולא לכל ההורים יש רק ילד אחד במערכת החינוך, אדוני שר האוצר.

שר האוצר א' שוחט:

איך המצב בנטף?

אברהם בורג (יו"ר ועדת החינוך והתרבות):

אני משלם כ-4,000 שקל לשנה בשביל ארבעת ילדי במערכת החינוך.

היו"ר י' עזרן:

זה המון כסף.

אברהם בורג (יו"ר ועדת החינוך והתרבות):

אני יכול לעמוד בזה, ואחרים אינם יכולים לעמוד בזה. ומן הדין, בין השאר, שתהיה רגישות גם לדברים האלה. לו היה הדבר מסור על-פי חוק לידיה של ועדת החינוך והתרבות, היתה הוועדה מתנגדת לכל תשלומי ההורים באשר הם. אם חינוך זה משאב לאומי, מן הדין שהלאום ישקיע בפיתוחו של המשאב הזה, ולא ייתכן שפיתוח המשאב יוטל אך ורק על ההורים.

במהלך כל השנה, רבותי חברי הכנסת, התבססה ועדת החינוך על הבטחה שנתנה הממשלה, על-ידי שני נציגיה: שרת החינוך לשעבר שולמית אלוני ומנכ"ל משרד החינוך לשעבר מר זבולון אורלב, הבטחה מפורשת שאינה משתמעת לשתי פנים, שהממשלה בשנה הנפתחת עכשיו, שנת הלימודים התשנ"ד, לא תדרוש תשלומים מן ההורים על מנת לממן את השמירה. והנה הגענו לסוף השנה, אנחנו עומדים בפתיחת שנת הלימודים בעוד פחות משבועיים, וכאילו לא קרה דבר. הבטחות הממשלה לא ממומשות, הבטחה שניתנה במפורש לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, הממשלה לא עומדת מאחוריה, והיא באה שוב ודורשת מוועדת החינוך להיות חותמת גומי להצעת חוק של הממשלה.

הנושא הובא כמה פעמים בפני ועדת החינוך והתרבות. הדיון יתקיים הן במליאת הוועדה והן בוועדת המשנה לענייני אבטחת מוסדות חינוך, בראשות חברת הכנסת לימור לבנת, ועל דעת כל חברי הוועדה מכל סיעות הבית יש התנגדות להחיל בשנה הבאה את ההצעה של הממשלה למימון הורים את מערכת השמירה.

אשר על כן התכנסה הבוקר ועדת החינוך והתרבות לדון בהצעת החוק המונחת לפנינו, וקבעה בהצעת החוק שלושה עקרונות. העיקרון האחד, שתוקפן של התקנות לשעת-חירום לאבטחת מוסדות חינוך יוארך עוד בשנה. הארכת התקנות קובעת, כי בשנה הבאה תתקיים שמירה באותה מתכונת אבטחה כמו בשנת הלימודים הקודמת. העיקרון השני הוא, שהורי התלמידים לא יישאו בתשלום

כלשהו בשל אבטחת המוסדות לפי תקנה זו. העיקרון השלישי הוא, שלא תוטל חובת שמירה על ההורים עצמם.

הבוקר קיימה ועדת החינוך והתרבות ישיבה בנושא זה, בהשתתפותו של סגן שר החינוך והתרבות, וקיבלה את ההצעה כפי שהיא מונחת לפנינו. בסיומה של הישיבה הודיע סגן שר החינוך והתרבות, כי הממשלה אינה מקבלת את הצעת החוק ואת הנוסחים כפי שהוגשו, והיא מגישה את הסתייגות הממשלה לסעיפים 2 ו-3, כאשר משמעות הסתייגות הממשלה היא, שהסעיפים כפי שהם מוצעים כאן יימחקו. והיה ותקבל הצעת הממשלה – –

היו"ר י' עזרן:

רבותי, יש יותר מדי רעש.

אברהם בורג (יו"ר ועדת החינוך והתרבות):

– – תישאר השמירה במתכונתה, כפי שהיתה בשנה הקודמת, ונטל התשלומים יוטל על ההורים.

הכנסת מתבקשת עכשיו להצביע בין שתי אלטרנטיבות: אלטרנטיבה אחת – שמירה הממומנת על-ידי הורים, כפי שמציעה הממשלה, והאלטרנטיבה השנייה – שמירה הממומנת על-ידי הממשלה, ללא השתתפות ההורים בנטל, כפי שהתחייבה הממשלה לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת. תודה רבה.

היו"ר י' עזרן:

ובכן, רבותי, אנחנו עוברים כעת להצבעה על ההסתייגויות.

אדוני שר החינוך, האם רוצה לנמק את ההסתייגויות של הממשלה?

שר החינוך והתרבות א' רובינשטיין:

לא.

היו"ר י' עזרן:

אני מודה לך. חובתי לשאול אותך.

כעת אנו עוברים להצבעה. לסעיף 1 אין הסתייגויות. אני מעמיד להצבעה סעיף 1, כפי נוסח הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 1 – 45

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 1 נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

45 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים, אני קובע שסעיף 1 עבר כפי הצעת הוועדה.

לסעיפים 2 ו-3 יש הסתייגות של שר החינוך, של הממשלה. אני מעמיד להצבעה את הסתייגות שר החינוך.

הצבעה

בעד הצעת שר החינוך והתרבות לסעיפים 2-3 – 24

נגד – 24

הצעת שר החינוך והתרבות לסעיפים 2-3 לא נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

24 בעד, 24 נגד, אני קובע שההסתייגות לא התקבלה.

אדוני השר – – –

קריאה:

— — —

היו"ר י' עזרן:

סליחה, רבותי, זכותו של השר המסתייג למסור הודעה.

דוד מנע (הליכוד):

לא בעת ההצבעה.

היו"ר י' עזרן:

מותר לו, זו זכותו, מהמקום.

קריאה:

מה — — —

היו"ר י' עזרן:

אל תגיד לי "מה". אדוני, לא נמציא כעת תקנון חדש. מותר לממשלה, לידיעתך, חבר הכנסת. אני בכל זאת אסיים את ההצבעה, ואדוני יאמר את דברו.

אני מעמיד להצבעה את סעיפים 2 ו-3, כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיפים 2-3, כהצעת הוועדה – 25

נגד – 28

סעיפים 2-3, כהצעת הוועדה, לא נתקבלו.

היו"ר י' עזרן:

נגד – 28, בעד – 25, אני קובע – – –

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר י' עזרן:

חברת הכנסת לימור לבנת, אני רוצה לשמוע אותך, אבל תני לי לנהל את השיבה. סעיפים 2 ו-3, כפי הצעת הוועדה, לא עברו.

לסעיף 4 אין הסתייגויות. אני מעמיד להצבעה את סעיף 4, כהצעת הוועדה.

הצבעה

בעד סעיף 4 – 39

נגד – 10

נמנעים – אין

סעיף 4 נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

רבותי, מה קרה לכם, שבועיים בפגרה ושכחתם את כל הנהלים? טוב שמביאים אתכם מדי פעם.

אם כן, 39 בעד, 10 נגד, אני קובע שסעיף 4 נתקבל כפי הצעת הוועדה.

הודעה לממשלה. בבקשה, שר החינוך אמנון רובינשטיין.

שר החינוך והתרבות א' רובינשטיין:

אדוני היושב-ראש, לפי סעיף 127 לתקנון הכנסת, הקובע כי בכל שלב של הדיון בקריאה השנייה, רשאית הכנסת, לפי הצעת הממשלה, או יושב-ראש הוועדה – – – סליחה, טעיתי, לא קראתי את הסעיף הנכון. אני מצטער.

לפי סעיף 132 לתקנון הכנסת, הקובע: "כל עוד לא נתקבל החוק בקריאה השלישית, רשאית הממשלה, בכל שלב של הדיונים בוועדה או במליאת הכנסת, לחזור בה מהצעת החוק כולה, אם על-ידי הודעה בכנסת ואם על-ידי הודעה בכתב ליושב-ראש הכנסת", אני מודיע בזה, שהממשלה מחזירה את הצעת החוק.

היו"ר י' עזרן:

תודה.

קריאות:

היו"ר י' עזרן:

רבותי, אני מודיע על הפסקה של חצי שעה. הישיבה תתחדש בשעה 16:00. תודה.

(הישיבה נפסקה בשעה 15:27 ונתחדשה בשעה 16:05).

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר י' עזרן:

רבותי, אני מתכבד לחדש את ישיבת הכנסת. הודעה למזכיר הכנסת, בבקשה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה עתה על שולחן הכנסת הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג-1993, שהחזירה ועדת הפנים ואיכות הסביבה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג-1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר י' עזרן:

אני מבקש מאדוני יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה להציג את התיקונים ואת ההשלמות.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

בלי טלויזיה? אני מקופח היום.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא בפני הכנסת בקריאה שנייה ובקריאה שלישית את הצעת החוק, שעוד היום הספקנו לאשר כאן לפני שעה קלה בקריאה ראשונה, וזאת הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג-1993.

אנחנו אישרנו את התיקון שהובא על-ידי הממשלה, אבל הוספנו סעיף 2 שמתייחס לתחילתו של החוק. תחילתו של החוק, לפי התיקון, היא ביום קבלתו; כלומר, ברגע זה, ברגע שנאשר את החוק. זאת על מנת שהחוק יוכל לצאת לפועל בשעה טובה ומוצלחת ב-1 בספטמבר, לפי הספירה הגריגוריאנית, אדוני היושב-ראש.

היו"ר י' עזרן:

ולפי הספירה היהודית?

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

לפי הספירה היהודית – אני משאיר למזכירות להוסיף זאת.

אני מודה לך מאוד. אני מציע להביא זאת להצבעה בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר י' עזרן:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להצבעה בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. לחוק אין הסתייגויות. מי בעד סעיפים 2-1 כהצעת הוועדה? מי נגד?

הצבעה מס' 22

בעד סעיפים 2-1 – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 2-1 נתקבלו.

היו"ר י' עזרן:

אם כן, שמונה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהחוק נתקבל בקריאה שנייה. אני מודיע שהחוק נתקבל גם בקריאה שלישית, מכיוון שאין הסתייגויות ואין מתנגדים. תודה.

יהושע מצא (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

יש להצביע בקריאה שלישית.

היו"ר י' עזרן:

כן, הצבעה. אי-אפשר לעשות עסקת חבילה.

הצבעה מס' 23

בעד החוק – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג–1993, נתקבל.

היו"ר י' עזרן:

כן, שוב, החוק נתקבל כעת בקריאה שלישית פה-אחד. שמונה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהחוק נתקבל בקריאה שלישית והוא חוק בספר החוקים של מדינת ישראל. תודה.

רבותי, הישיבה נעולה. תודה.

הישיבה ננעלה בשעה 16:09.